

УМБЕРТО КОСТАНТИНИ

ЗА БОГОВЕ,
ЗА ХОРИЦА И ПОЛИЦАИ

УМБЕРТО КОСТАНТИНИ ЗА БОГОВЕ, ЗА ХОРИЩА И ПОЛИЩАИ

Превод: Емилия Юлзари

chitanka.info

ЕМИЛИЯ ЮЛЗАРИ

ЗА БОГОВЕ, ЗА ХОРИЦА, ПОЛИЦАИ И ОЩЕ НЕЩО

През 1979 година наградата за роман на литературния конкурс „Каса де лас Америкас“, който се провежда ежегодно в Хавана, бе присъдена на аржентинския писател Умберто Костантини за книгата му „За богове, за хорица и полицаи“.

Костантини е роден през 1924 година в Буенос Айрес. През петдесетте години активно сътрудничи на левите литературни издания в страната. Два пъти неговите сборници с разкази „Една стара история за пешеходци“ (1967) и „Говорете ми за Фунес“ (1970) са удостоявани с наградата на Буенос Айрес. През 1977 г. печели наградата за разказ на Националния институт за изящни изкуства в Мексико, където в момента живее. Освен на сборниците разкази „Само отгук“ (1958), „Един висок рус господин с мустаци“ (1963), „Люшкане“ (1975), той е автор на няколко стихосбирки, театрални пиеси и на епическия разказ „Книга за Трелеу“.

Романът на Умберто Костантини е от ония творби, които в последните години формираха ново течение в развитието на латиноамериканската литература както в тематично, така и в чисто художествено отношение. Към една позната вече сюжетна линия — различните форми на репресии и терор — авторът подхожда новаторски, като изгражда силно в езиково и стилистично отношение произведение. „За богове, за хорица и полицаи“ е наистина роман, който приковава вниманието на читателя, изпълва го с нетърпение да разбере „какво ще стане по-нататък“.

В една страна, в която сирените на полицейските коли, изчезването на живи хора и появата на труповете им, мъченията и издевателствата са всекидневие, в тази страна на политически терор и беззаконие, на улица „Вилардебо“ 2562, в една стара къща се събират членовете на Дружество Полимния — сдружени поети от квартал Виля

дел Парке. Техните цели са „развитието и опознаването на поетическите търсения на членовете на Дружеството“. Ето по такъв, едва ли не абсурден начин Умберто Костантини ни въвежда в романа. И още с първите страници ние се питаме: „Но какво, за бога, е това — абсурд, сатира, пародия? Нима е възможно в репресирана страна като Аржентина хората все още да се събират, за да четат стиховете си?“.

Трудно е с една дума да се отговори на този въпрос. Защото към познатата тематика за насилието и терора авторът подхожда по нов, необичаен начин. В тройния план — на хората, полицаите и боговете — в който разгръща повествованието, Костантини постига динамизъм, структурно и езиково единство и още нещо — умело въвежда хумора и иронията, които, смея да кажа, не са много често явление в новата латиноамериканска литература.

Действието на романа, макар и трипластово, определено е центрирано в кръга на хората. С тях, с дребните беззащитни хорица, Костантини започва романа си и в този план той ни представя последователно дванадесетте членове на споменатото вече Дружество Полимния. Това са хора аполитични, потопили се в търсенето на някаква абстрактна красота, откъснати от всичко, което ги заобикаля, затворили се в своя мъничък свят на „братя по перо“.

С описанието на това почти митично поетическо дружество авторът не само напомня за остарелите духом артистични дружества и клубове, характерни с посредствения си буржоазен снобизъм, но и търси контраста, опозицията с другите два плана — на боговете и на полицаите. Защото наистина в действието на тази книга участвуват олимпийските богове Хермес, Афродита, Атина и богът на подземното царство Хадес. Поетите дилетанти, които се събират всяка сряда, се превръщат в прицел за яростта на Хадес, разгневен от убийството на някакъв известен с жестокостите си генерал. Единствено поради факта че са на едно място и лесно могат да бъдат заловени от някоя терористична параполицейска група, невинните членове на Полимния са обречени на незабавна смърт.

Хадес, който съвсем недвусмислено олицетворява жестокостта, мракобесието и, естествено, смъртта, неслучайно действа чрез слугите си — тъпи кръвожадни полицаи и терористи, които с настървение се мъчат да докажат, че простодушните поети са опасни подривни елементи.

Може би идеята не е оригинална — както в античните разкази в духа на класическата митология, богове и хора непрекъснато се приближават и отдалечават, пътищата им се кръстосват и разминават. Но намесата на боговете в делата на дребните хорица, на тези беззащитни смъртни, блъскани насам-натам от сляпата случайност, от неумолимата съдба, прави още по-драматична намесата на другите „богове“ — боговете с черните фордове и безпощадните автомати.

Гротескно сатиричният тон засилва парадокса, че кротките, аполитични любители на поезията могат да бъдат обвинени в шпионаж и подривна дейност. Много пестеливо, използвайки и средствата на документалистиката, Костантини подчертава този парадокс, който в много латиноамерикански страни се е превърнал в печална действителност. Чрез полицейските доклади, използвайки като трагичен контрапункт версиите от досиетата на членовете на Полимния, авторът разкрива ужасната картина на полицейски произвол и беззаконие в днешна Аржентина.

Тук ми се иска да спомена няколко думи за стилового богатство, за трипластовата и в стилистично отношение проза на Костантини. Авторът ни представя героите си почти единствено чрез тяхната езикова характеристика. Поетите използват подчертано приповдигнат стил, езикът им е умишлено утежнен от много вметнати изрази, цветущи обяснения, дълги многословни пасажи. Езикът на боговете е напълно анахроничен, безвъзвратно остарял, пародийно архаичен. Основен белег у полицаите е тяхната вулгарност, грубост, глупавата изпълнителност.

А каква всъщност е ролята на боговете? Без да се впускаме в подробности, ще кажем само, че благодарение на намесата на прекрасната нимфа Мента, боговете успяват да отклонят гнева на Хадес от нещастните и нищо неподозиращи поети и да ги спасят. Но няма те ще помогнат на всички хора, на обикновените хорица, заплашвани от подобна участ? Боговете ли ще спасят смъртните от безпросветната нощ на мракобесието и терора?

Излишно е да си отговаряме на този въпрос. А и отговорът на автора е пределно ясен — съвсем скоро след щастливото спасение на членовете на Полимния, Хадес замисля нов кървав план за отмъщение.

Отново черната сянка, вестител на смъртта, заплашително кръжи над къщата на „Теодоро Вилардебо“, над обраслия с дървета квартал Виля дел Парке, и дори над цяла Аржентина, защото „за военните, управляващи страната, всички жители са крайно подозрителни и защото, по думите на Костантини, «съдбата на смъртните е да прекарат живота си под непрестанната заплаха на смъртта, което придава на всяко тяхно действие особена сила и предизвиква у боговете дълбока почит дори към най-дребния и незначителния измежду хората»“.

Ето с тази възторжена и непоколебима вяра в бъдещето, и то бъдещето на хората, на истинските хора с главна буква, а не на каквито и да било богове, завършва романът на Костантини. На тях, хората, той е посветил своята изпълнена с топла обич и преклонение книга.

Емилия Юлзари

ПОСВЕЩЕНИЕ

Да посветя тази малка книга на двадесетина души, да кажа, че без тяхната храбра подкрепа и солидарност книгата не би могла да се напише, би прозвучало като чиста вежливост или поне като преувеличение. Но аз се чувствам задължен да поясня, че всичко това е абсолютно вярно — без благородната помощ на тези хора, книгата, а може би и авторът, нямаше да съществува.

Писах я в извънредно тежък момент за страната и за мен, когато да разполагаш с маса, стол, светлина и малко спокойствие бе почти невъзможно, и трябва да призная, че винаги се намираше някой, който да ми осигури този „разкош“.

Не мога да забравя например простата дървена маса в една барачка, която благодарение на любовта на стопаните бе превърната в чудесно, удобно и незабравимо писалище; на него, за добро или за зло, се дължат XXXIV и XXXV глава.

Не мога да забравя малката стаичка, в която съжителствахме с една млада двойка, бебето им на месеци, едно куче и аз; а мисля, че и те няма да забравят досадното тракане на машина, което още от шест часа сутринта долиташе от кухнята (за свое оправдание мога да се закълна, че само няколко пъти забравих грижливо да затворя вратата и да поставя сгънато одеяло под пишещата машина).

Не мога да забравя онзи, който ревниво прибираще глава след глава копие от оригинала (много пресен беше споменът за трагичната съдба на Аролдо Конти), нито всички онези, които в трудните часове ми помагаха да продължа, снабдяваха ме с хартия, направиха едно странно приспособление (още непатентовано), за да мога да пиша с гипсирана ръка; онези, които прочетоха части от книгата и я харесаха много повече от автора, близките скъпи същества, които в определен момент решиха, че трябва да напусна страната (да не кажа, че направо ме изритаха), нито онези, които като приятели направиха възможно пътуването ми до Мексико.

Не мога да забравя и онзи, който, вече в Мексико, преписа на чисто целия роман, нито онзи, който ми вдъхна (и продължава да ми вдъхва) сили, за да продължавам да пиша.

Те наистина бяха много. Казах двадесетина души, но трябва да са били повече. На всички тях посвещавам тази книга. Тази история, в която има любов, хумор и поезия под страхотната заплаха на смъртта. Значи почти същото като в живота. Само че никога кратка история като тази не е била приписвана, и то съвсем справедливо, на толкова много автори.

Умберто Костантини

I

Госпожа Вивиана Мастрокарбоне де Джанело ни доставяше истинско удоволствие с една прекрасна своя поема. Само няколко минути преди това нашият председател, господин Чавес, я беше представил с обичайната си изисканост. Много точно си спомням някои от неговите великолепни изрази: „цветист поток от светла песен“ — беше казал той и също така, може би малко изненадващо, бе споменал нещо за „женствената сила на любовния й зов“. Спомням си тези изрази, защото, както е известно, блестящите въведения на господин Чавес, за когото ще изясня, че е испанец и началник на отдел „Продажби“ в една влиятелна агенция за недвижими имоти, за нас са почти толкова привлекателни и достойни да се запомнят, колкото и самите поеми, които той — като председател на дружеството — обикновено има приятното задължение да обявява. Но аз си спомням думите му и заради тази на пръв поглед незначителна подробност — докато господин Чавес произнасяше встъпителните си слова и поточно, когато с дълбок внушителен глас спомена за „любовния й зов“, господин Фругони, който противно на навика си стоеше прав зад последния ред столове, два пъти се покашля — не бих казал шумно, а по-скоро рязко, или поне твърде очебийно. Отдадох това ненавременно покашляне на изненадата, или може би на вълнението, което думите на господин Чавес предизвикаха, макар по-късно да разбрах, не без учудване, че причината за безпокойството му, както скоро ще се види, е била съвсем друга.

Е, добре, въпреки че поетическото вдъхновение на нашата секретарка по протоколите е далече — трябва да признаем това — от изяществото и възвишеността на Ирене (която, в скоби казано, на сбирката в сряда, 26 ноември, единодушно бе избрана за ревизор), вярно е, че нейните искрени, нежни и на места скръбни стихове вълнуваха дълбоко всички нас. Именно затова ми направи неприятно впечатление фактът, че господин Фругони, обикновено толкова внимателен и чувствителен към стиховете на нашите членове, и

особено ако принадлежат към нежния пол, най-неочаквано напусна сбирката, прекоси широкия двор, засаден с глицинии, и със зле прикрито безпокойство се отправи към малката стаичка в дъното, където е телефонът.

Крадешком погледнах надясно. Ирене, увлечена от проникновените образи и ритми на госпожа Джанело, изглежда не бе забелязала нищо необикновено. Тъкмо обратното — нежният ѝ профил, който изпъкваше върху фона на сините тапети в салончето като старинна камея, беше олицетворение на вглъбяването и на онова „вълшебно съпричастие с поезията“, за което се споменава в нашия устав. Слабата ѝ нервна шия бе приведена напред, очите ѝ бяха притворени, нежните мускули на лицето ѝ леко потръпваха, кичури меки руси коси засенчваха слепоочията ѝ, под чиято почти прозрачна бледност можеха да се доловят ритмични туптения. Спомням си, че докато тайно я наблюдавах, тя потръпна сякаш от студ. Странно наистина, защото макар че носеше лека елегантна рокля от небесносин плат без ръкави, вечерта беше доста гореща и никой — сигурно за да не смущава госпожа Джанело — не бе пуснал вентилатора. Може би е малко трескава, помислих си аз, защото без да откъсва очи от подиума, но явно разтърсвана от тръпки, тя напипа с ръка вълненото жакетче, което лежеше сгънато до чантата ѝ и го наметна върху раменете си. Но не, за щастие не беше нищо сериозно, защото скоро тръпките ѝ преминаха и на лицето ѝ се върна обичайното спокойствие. В този миг изпитах желание да взема ръката ѝ. Почувствах нужда да я целуна и да ѝ обясня какво изпитвам към нея.

Помня, че в сряда, 26 ноември, след сбирката, на която по мое предложение тя бе избрана за ревизор, за малко щях да го сторя, но печалната истина е, че не се осмелих. Същата вечер аз я придружих по сенчестата улица „Маркос Састре“ до „Наска“, където тя се качва на автобус 110. Вървахме бавно и съзерцавахме дърветата, оградите, градините. Нощта бе топла и хубава. Изведнъж върху една ограда от дрян зърнахме нещо, което вече е почти невъзможно да се види в Буенос Айрес — една светулка. Поспрыхме се да я погледаме. Видяхме как хвъркатото чудо излетя зад оградата и как просветваше в мрака, сякаш ни поздравяваше. Видяхме го как хвъркна към короната на една туя^[1] и после, като продължаваше да светва и угасва, полетя към дъното на градината и изчезна зад една листата бугенвилия^[2].

Ирене не бързаше да се прибере у дома си. От време навреме ми отправяше нежен питаш поглед, сякаш наистина очакваше нещо от мене. Мисля, че никога не ми се бе удавал по-удобен случай. Въпреки това, през цялото време, докато бавно вървахме, като че ли някаква тайнствена сила ме възпираше да изразя непринудено истинските си чувства; говорих само за това колко прекрасни са стиховете ѝ и колко справедливо смятам отличието, с което я бе удостоил единодушно управителният съвет. Истинска глупост, не отричам, но ми бе невъзможно да постъпя другояче.

Изпратих Ирене до автобуса и извървах няколко преки по „Наска“ посрамен, като проклинах невероятната си свенливост, глупавата и непростима моя нерешителност. Спомням си, че когато прекосях железопътната линия, ясно чух крясъка на кукумявка. Имах чувството, че дори и небето ми се надсвива.

Но сега се намирахме в клуба на нашето дружество и не беше моментът — за щастие ясно съзнавах това — да предприемам нещо, което моята плахост, или нека го кажа ясно, внезапното ми малодушие бе ме възпряло да извърша на място и по време, несъмнено много по-подходящи. Така че сдържах ненавременните си пориви и продължих да слушам госпожа Джанело с вниманието и уважението, станали норма в нашето Дружество.

Нашата секретарка по протоколите говореше в поемата си за свечерявания и дъжд. Още помня стиха „като неподвижна кариатида в скръбта си“, който въпреки безпокойството ми (предизвикано както от смущаващото присъствие на Ирене, така и от неуместното излизане на господин Фругони), ми направи дълбоко впечатление. Госпожа Джанело четеше с топъл спокоен глас, но листът от папка „Ривадавия“, изписан с ъгловатия ѝ, пламенен и малко нападателен почерк, леко трепереше в ръката ѝ. Забелязах, че трепканията на листа станаха по-видими след излизането на господин Фругони и благодарение на тази малка подробност изведнъж ми се изясни едно положение, което в началото ми изглеждаше объркано и необяснимо. За това спомогнаха, не отричам, вълнуващите думи на поемата. В нея пламенната госпожа Джанело говореше за непоносимата самота на очакването. Самота, казваше тя, „която малодушната ти гръд не облекчава (окована в суетни и ужасни възли) като Лаокоон, оплетен от змиите“.

Тогава ти спомних, че господин Фругони — чудесен поет в стила на гаучовската традиция и собственик на магазина за порцелан „Лилиев цвят“, няколко седмици преди това бе споделил с мен, че има сериозни разногласия с жена си. Те били толкова сериозни и непреодолими, обясни той, че му пречели да завърши тази седмица голямата си поема „Призракът в талигата“, която бе обявил и обещал да прочете същата оная сряда в Дружеството.

Разногласията били предизвикани, както той даде да се разбере, от внезапно възникналата „бурна и неосъществима“ любов. Спомних си също, че госпожа Джанело напоследък подписваше стиховете с моминското си име. И че господин Джанело, който по-рано идваше да я чака с камиона си след сбирките, отдавна не се бе появявал на „Теодоро Вилардебо“ 2562, където се намира клубът на нашето Дружество.

Разбрах тогава тежкото положение, в което бяха изпаднали двама скъпи членове на Дружеството ни, стана ми много мъчно за тях и наистина се побоях, че нещо сериозно можеше да се случи тази сряда, 3 декември, когато протичаше триста петдесет и шестата поетическа сбирка от десетата година на Полимния.

[1] Хвойново дърво от рода на кипарисите. — Б.пр. ↑

[2] Красив храст с ярки цветове. — Б.пр. ↑

II

ОТ ПОЛИЦЕЙСКИ АГЕНТ ПАСКУАЛИ ДО ПОДОФИЦЕР КОВАС

Във вторник, 18 ноември 1975 г., в 14:30 ч. се установих на ъгъла на „Маркос Састре“ и „Теодоро Вилардебо“, в близост до който останах до 20:43 ч., когато се появи ефрейтор Николедо Рамирес със задачата да ме замести.

Тъй като пристигайки, не забелязах подозрително движение на хора или превозни средства, реших да тръгна по тротоара с четните номера от 2500 на улица „Теодоро Вилардебо“ с цел да извърша оглед *in situ*^[1].

В резултат на същия установих, че в сградата на „Теодоро Вилардебо“ 2562, функционира дружество, клуб или комитет, носещ името ПОЛИМНИЯ, както е написано на бронзовата табелка с размери приблизително 15×30 сантиметра, поставена в горния десен ъгъл на входната врата.

Къщата остана затворена през цялото време на моето наблюдение, тоест никой не влезе, нито излезе оттам от 14:30 ч. до 20:30 ч. във вторник, 18 т.м.

Сведенията на съседни и търговци, пред които се представих за санитарен инспектор, потвърждават данните, изнесени в доноса, получен на 15 т.м. Тоест всяка сряда, около 17 ч. в къщата се събират 15–20 души от двата пола, които остават там приблизително до 21:30 ч., след което се разотиват на малки групички, очевидно за да не привличат вниманието.

По същия път на информация се доказва, че председател на организацията действително е субектът Ромуалдо Чавес, чието досие вече е на разположение на висшестоящото началство.

Хесус Мейхиде, собственик на хлебарница „Златен клас“, намираща се на „Байгория“ 2199, съобщава, че всеки понеделник, сряда и петък сутринта в гореспоменатата къща идва една жена, известна в квартала под името доня Сулема, с цел да извърши

почистване. Местожителството на споменатата Сулема, която извършва същата работа и в дома на Мейхиде, е, или се представя на „Елгера“ 4045, в дъното.

Мейхиде осведомява също така, че имотът на „Теодоро Вилардебо“ 2562, допреди няколко години е принадлежал на някаква старица, по презиме Лобос, днес покойница. Същият бил закупен от агенцията за недвижими имуществва ДЕЛОС, където очевидно работи споменатият Ромуалдо Чавес, и с негово посредничество е бил даден под наем на ПОЛИМНИЯ.

След всичко изнесено дотук предлагам да се подсили наблюдението в сряда. Фотографският екип, за който ми бе споменато устно, може да се установи срещу номер 2541 на улица „Теодоро Вилардебо“, ако се прикрие в превозно средство, маркирано като таксиметрова кола, и ако, както добре знае това сержант Лонго, бъде надлежно замаскиран.

[1] На самото място (лат.). — Б.пр. ↑

III

От един висок самотен връх на Олимп влюбената в усмивките Афродита отправяше божествения си поглед, помръкнал от огорчение, към една стара къща на сенчестата улица „Теодоро Вилардебо“, където група целомъдрени и добре облечени смъртни с благоговение слушаха думите на госпожа Джанело.

До богинята стоеше бързоногият Хермес, когото огорчението на Афродита изпълваше с неясен страх, а малко встрани, опряна важно на тежкото си яко копие, седеше Атина, непокорната дъщеря на Зевс, чиито светли очи блестяха от гордост и радост от последната победа.

И ето че, натъжен и загрижен, защото Раздорът се бе вмъкнал жестоко между двете богини, и уплашен от злото, което това разногласие можеше да стовари върху покровителствания от него ловък търговец господин Фругони, заговори красивият Хермес, със златните сандали, и отправи към Афродита следните крилати думи:

— О, несравнима дъще на Уран, русокоса Афродита с прекрасна снага, от чиято съвършена гръд се раждат желанията и под чийто нежен и пламенен взор бързо покълват безброй цветя, всички животни се разгонват, а мъжете и жените изпадат в сладката лудост на любовта, кажи ми, моля те, коя е причината за огорчението, което също като черен облак, изникнал внезапно от бурното море в летен ден и покрил бързо земята, помрачава божественото ти лице, обичано от богове и смъртни.

И отвърна тъй родената от морска пяна прекрасна Афродита:

— Защо питаш мен, божествен Вестоносецо, когото веднъж пламенно любих? По-добре попитай онази, която въоръжена с мощно копие, бди сякаш е самият кървав бог на войната, онази, в чиито очи на кукумявка блестят победата и радостта от безчестието, извършено срещу моя любимец на една сенчеста улица във Виля дел Парке.

Попитай я, нека тя сама отговори на думите ти и каже с каква хитрост, недостойна и за смъртна, си послужи с Малодушието и Нерешителността, така че моят любимец Пуличикио, с обзето от

боязън сърце, да не се обясни в любов на безукорната Ирене с русите къдрици, чиято гръд аз бях изпълнила с нежна страст, превърната за тази цел в светулка, която светваше и угасваше мъничкото си фенерче и чакаше усърдно в една тъмна градина на улица „Маркос Састре“.

Но без да остави Афродита да довърши печалната си реч, разтърсвайки конската опашка на блестящия си шлем, обзета от ярост, се изправи и заговори страшната дъщеря на Зевс, светлооката Атина:

— Млъкни веднъж завинаги, бърбурке, своднице, развратнице, непоправима прелюбодейке, която законният ти съпруг, прекрасният ковач Хефес, хвана в тънка мрежа с любовника ти — войнствения Арес, и така ви изложи цял един ден на присмеха на безсмъртните.

Вярно казваш, че побързах да изпратя Малодушието и Нерешителността да закръжат над улица „Маркос Састре“, докато аз, превърната в креслива кукумявка, бдях за изпълнението на точните ми заповеди.

То беше с цел да онемее безсрамният език на покровителствания от тебе Хосе Мария Пуличикио, касиер на Полимния, и така да спася целомъдрената Ирене Бенгочечя — покровителствана от мене, защото е девица, обича да плете и изцяло се е посветила на интелектуална дейност — от смутовете, безумието и огорченията на непостоянната любов, която отклонява смъртните от добродетелта и правия път.

И не само сторих всичко това, леконравна и разюздана Афродита. Вдъхнах също така строгото чувство за съпругески дълг в колебливото сърце на господин Фругони, любимец на Хермес, когото пламенната госпожа Мastroкарбоне де Джанело, подведена от теб, о, неуморна интригантке, възнамеряваше да отнеме от законната му съпруга, за да сподели с нея презряното ѝ легло на прелюбодейка.

Но трябва да знаеш, ти, своднице, погубваща мъжете: не ще позволя да плетеш интриги, тъй като снажният и прекрасен шофьор на камион Теофило Джанело отдавна е под мое покровителство; той не е голям любител на удоволствията на леглото и е абсолютно верен съпруг, въпреки че седнал в грамадния си камион, прави предълги пътешествия, затова не ще позволя законната му съпруга, подпомагана от тебе, да го покрие с безчестие.

Това изрече неукротимата Атина, а пренежната Афродита трябваше да сдържи гнева си, защото бляскавият щит и тежкото копие

на богинята заплашително се поклащаха от порива на божественото ѝ възмущение.

А крайчецът на жезъла и леките крила на шлема и сандалите на божествения Хермес трепереха от страх, защото гневът на Атина беше като предвещание за ужасна буря, и младият красив Вестител не се осмеляваше да защити с красноречиви слова някогашната си любима, розовобузестата Афродита, а още по-малко да се опита да прогони с жезъла си необузданото Разногласие, загнездило се между двете богини.

И уплашен от нещастieto, което този божествен гняв можеше да причини на смъртните, и по-специално на господин Анибал Фругони, на когото бързоногият Вестоносец осигуряваше успех в търговията и многобройни доходоносни продажби в магазина „Лилив цвят“, обзетият от безпокойство Хермес отправи поглед към ъгъла на „Маркос Састре“ и „Теодоро Вилардебо“ в сенчестия квартал Виля дел Парке.

А там, подобно на огромен хищен лешояд, който неумолимо кръжи все по-ниско над издъхваща крава, една черна сянка заплашително надвисваше и чертаеше бавни кръгове над къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562, в квартал Виля дел Парке.

И заговори крилатият Хермес, когато тъмната сянка бе изпълнила със страх и злокобни предзнаменования, и се обърна към двете богини със следните разумни слова:

— Обични богини, сдръжете поне за миг ужасния си гняв, отправете, умолявам ви, очите си към улица „Теодоро Вилардебо“ и погледнете тази бавна ужасяваща сянка, която неумолимо кръжи над дома, където, неподозиращи нищо и слушайки с наслада пламенната госпожа Джанело, са събрани покровителстваните от нас смъртни.

Почакайте ме да се върна, моля ви, преди да продължите спора си, а аз, бърз като мисълта, ще стигна до улица „Теодоро Вилардебо“, между „Байгория“ и „Маркос Састре“, старателно ще проуча коя е тази сянка, кой я изпраща и какво търси или чака на това прекрасно място, а после ще се върна и ще ви донеса най-достоверни новини.

Съгласиха се двете богини с леко кимване на красивите си глави и тъй както хвърква крилатата стрела от опънатия до краен предел от могъщата ръка лък, така полетя Вестоносецът Хермес към потъналата в глицинии къща на „Теодоро Вилардебо“ 2562.

IV

Хора, хорица, братя, забавни приятели по вид, другари в това объркано преходно приключение, което наричаме живот, мимолетни пътници на това бързопреходно кълбо, което глупаво се върти ли върти в пространството.

Хорица, мънички хорица, незабележимо гъделичкане в Космоса, нищо и никаква стъклена чаша, скелет, кълбце акрил сред сухия прах на мъртва планета, която и утре глупаво ще продължава да се върти ли върти в пространството.

Хорица, вие въшливи, уплашени, болни ходещи майmunки, появили се по чиста случайност от кой знае какво проклето объркване на гените в някой майmun, женкар и безделник (но расов, нека си признаем).

Хорица, бедни роднини, полуизродени братовчеди на толкова красиви, спокойни, безгрижни, съвършени зверове (като лемура, тази великолепна маймуна, богата като никоя друга на хранителни вещества; като бизона с достолепна глава, като дебнещия вълк, който плякосва на глутници, като пантерата, делфина, зебрата, непоклатимия слон, бързата неуловима сърна, като чудесната котка, кита, лъва... всички толкова хубави, толкова достойни, толкова искрени).

По дяволите, хорица мои, зле устроени, наплашени, притеснени, страдащи хорица, вечни съзерцатели на звездите, любопитни и досадни, изпълнители на скучни ритуали, неспокойни, шавливи, бърбиви, разказвачи на сънища, разказвачи на странни кошмари, в които се намесват боговете (може би премерени в хекзаметри), неуморни разхитители на дървото, глината, камъка, бронза, вълната, кожата, автори на абсурдни драсканици, символи на сънища, призиви или слова.

Хорица, обожатели на огъня, духачи на свирки, биячи на тъпани, свирачи на опънати в арки струни, виещи оратори на пророчески речи, които предизвикват възторг, ужас, желание или смях.

Хорица, познали смъртта, отчаяни съчинители на пародии на живота, отчаяни изобретатели на безполезни играчки — цветни отпечатъци от ръка върху камъка, маска, долмен, библията, Тадж Махал^[1], градина джудже, стиховете на госпожа Джанело, все същото, винаги, винаги едно и също, врецящи гласове в пустиня, братя мои, жажда да не пукнете завинаги; но както и да е.

Хорица, скъпи, родни хорица — гащи, ролки за коса, циреи, пъпки, нощници, ревматизъм, припадъци, хемороиди, страхове, простуди, лошо храносмилане.

Хорица, да, и изведнъж — великодушно отдаване, смелост, проблясъци на красива доблест, любов, чудо, чудна красота и героизъм. Вървящи маймунки, да — и изведнъж хора, подобни на богове, и изведнъж — богове.

Хорица, хорица мои, точици, пълзящи по земята, играещи още на странни неща, поклащащи се на ръба на смъртта, пеещи, питаци, проклинащи... и твърде забавни, ако се погледнат, както трябва.

[1] Мавзолей, издигнат от индийския император Яхан близо до Агра в памет на съпругата му (17 в.). — Б.пр. ↑

V

Дружеството Полимния — сдружени поети от Виля дел Парке (така е отбелязано на нашите бланки за покани) е обществена организация, изцяло посветена на развитието и по-доброто опознаване на поетическите търсения на членовете ѝ. Полимния бе основана на 21 септември 1965 година от група избрани изтъкнати поети от квартала и по внушение на две изключителни фигури в културния живот на Виля дел Парке — несравнимия господин Ромуалдо Чавес, за когото вече споменах, и госпожа Брихида Рамирес де Урдампийета, нашата първа председателка. Портретът с благородния строг лик на покойната госпожа Урдампийета, наред с акварелния портрет на националния герой Доминго Фаустино Сармиенто^[1], нарисуван от нея и подарен на Полимния по случай първата годишнина от основаването ѝ, украсяват днес в знак на вечна почит нашето салонче за събрания. Често господин Чавес, госпожа Цимерман или младият Ромилио Соса, също в знак на почит и възпоминание, четат стихове от бившата ни председателка. Това са чисти кратки произведения в патриотичен дух, обикновено посветени на нашите национални герои, на различни учени и просветители, на институции (като Въръжените сили, Националната дирекция по пътно дело, или Спестовната каса) и на различните символи на родината. Това бяха всъщност съчинения, които госпожа Рамирес де Урдампийета, произхождаща от Тукуман^[2] и пенсионирана училищна директорка, обикновено четеше на възпоменателните тържества в училището и които много от бившите ѝ ученички, между тях и Ирене, си спомнят с голяма обич и дълбоко възхищение. Особено младият Ромилио Соса — прекрасен рецитатор с мрачни нотки, придава на тези поеми, изпълнени с прочувствен лиризм и същевременно с възпитателно поучаващо съдържание, поразяваща сила и внушение, което действително кара всички ни да потръпваме.

Така че за повечето от нас Дружеството Полимния е прекрасна школа, където упражняваме и изявяваме нашето призвание, а също

така — нека го кажа — приятелско убежище за много самотници. Специално аз дължа на Полимния много повече, отколкото би предположил всеки на пръв поглед. Вярно е, че моето съкровено поетическо призвание датира от много години, но също така е вярно, че никога — като се изключат двата сонета, които ми отпечатаха в „Ла Расон де Виля Девото“, и друг един, който намериха за добре да включат в „Списание на Банковата Асоциация“ — никога, повтарям, не бях извявал това мое отколешно призвание с такова усърдие и най-вече не бях срещал такъв прочувствен, сърдечен и разбиращ прием, който е най-голямото богатство на нашето Дружество.

Специализирам се, и го казвам с известна свенливост, в сонета. Тази поетическа форма — съдържана, интимна, съвършена, изпитана като бижу и способна да изрази с изваяната си геометрия най-тънките и сложни чувства, е и сигурно ще бъде през целия ми живот мой естествен начин на изразяване. Както сигурно някои знаят, тази форма не е лесна и малцина са членовете на нашето Дружество (с изключение на господин Мастандрея, за чиито сонети засега предпочитам да не изказвам мнение), които понякога я използват. Това ми е спечелило известен скромнен престиж в Дружеството и ми е позволило още при първите публични четения, да заема своето място, както обикновено се казва, да си спечеля име, и то, осмелявам се да кажа, име, почитано от членовете на Полимния.

Сега работя над триптих сонети, които тайно са адресирани до Ирене. Изгарям от желание да ги завърша, за да ги прочета на някоя от следващите сбирки в сряда. И си мисля дали тактически не ще е по-добре да изчакам ефекта, който, не се съмнявам, тези сонети ще имат сред колегите ми и особено у Ирене, чиято поетическа чувствителност няма да преувелича, ако кажа, че е изключителна, преди официално да ѝ се обясня.

Първоначално седмичните сбирки на Полимния се провеждаха в клуба на фолклорния състав „Ел Омбу“, или в една празна кантора, която Дружеството на търговците от улица „Куенка“ ни отстъпваше. Но от близо пет години, благодарение на великодушната и мъдра помощ на господин Чавес, можахме да наемем хубавата къща на „Теодоро Вилардебо“, където сега се събираме и която навярно в скоро време ще можем да купим.

Членовете на Полимния — може би ще е добре да се изясни това — принадлежат към най-различни социални слоеве. Клевета са намеците, че представляваме затворен и трудно достъпен кръг. За да бъде приет някой за редовен член няма други специални изисквания, освен елементарните норми за лична и обществена нравственост, които всяко дружество или клуб обикновено изискват; само любовта към поезията ни обединява и в устава ни е залегнала категоричната забрана на всякакви религиозни или политически спорове. Сред нас има учителки, служители, търговци, някои членове на кварталния Ротари — клуб, учителки по музика и професионалисти. Но също така — и искам да подчертая това — много работници, домакини и дори студенти са минавали през нашето Дружество.

Поради атмосферата ѝ на топло духовно убежище и искрена утеха, често към нашата Полимния се присъединяват пенсионери, които не се задоволяват с обичайните срещи в кафенето или на площада (това не е моят случай, но мисля, че ще бъде, когато след някоя и друга година ме изненада пенсионирането), самотни жени, възрастни госпожици (това е случаят на Ирене), или вдовици, както и госпожи с вече големи деца и с достатъчно време, за да се върнат към старите си влечения. По същата причина нерядко сред нас се срещат хора, които поради физически недъг не могат да вършат друга обществена дейност. Пример за това е госпожица Кицернмахер — много образована частна учителка по няколко предмета, между които немски език, и същевременно отлична поетеса (издала е две книги, а някои нейни стихове са включени в литературната рубрика на „Ла Пренса“); води я в инвалиден стол майка ѝ, а понякога нейната домашна помощничка. Или пък споменатият вече Карлос Мастандрея, който като мене пише сонети (трябва да призная, че с доста недостатъци) и който ходи с патерици. И за малко да забравя господин Паско — автор на чудесни текстове за фолклорни песни, който е сляп.

Истината е, че Полимния ни обединява и че сред тази вълна от насилия и мрачни заплахи, надвиснала над Буенос Айрес през това лято на 1975 година, нашето Дружество за нас е като остров, като тих оазис, място, където все още изящството на духа е поставено над грубата материя и под чийто покрив, или по-точно край дворчето с цъфнали глицинии, ние най-сетне намираме онова, от което животът ни е лишавал толкова години — възможността да живеем в поетическо

единство (това са думи от нашия устав), да поддържаме връзка с толкова възвишени духове под знака на това безкористно, искрено и всевечно призвание, което отъждествява всички ни — поезията.

[1] Аржентински политик, писател и педагог (1811–1888), президент на страната от 1868 до 1874 г., автор на „Факундо“. — Б.пр.

↑

[2] Провинция в Северозападна Аржентина, изиграла важна роля в историята на страната. — Б.пр. ↑

VI

ОТ ПОДОФИЦЕР КОВАС ДО СТАРШИ ОФИЦЕР ФАРИАС

В 15:48 ч. в сряда, 19 ноември, ведомствената таксиметрова кола спря на мястото, определено от агента Паскуали. По-късно се наложи да бъде преместена на десет метра в посока към улица „Байгория“ по указание на сержант Лонго, тъй като частният автомобил марка Пежо, зелено, с номер 456 764 от столицата, от който слезе субектът Ромуалдо Чавес, частично затрудни наблюдението.

След като капакът на нашата кола бе вдигнат, с цел да се инсценира повреда в мотора или прегряване, екипът бе разположен по следния начин: долуподписаният седна зад волана, като от време навреме слизаше да провери мотора и използваше случая да хвърли поглед към вътрешността на поставената под наблюдение къща, когато външната врата се отваряше. Ефрейтор Рамирес седна вдясно, тоест също на предната седалка, с автомат в ръка (съответно скрит под едно яке), в случай на внезапно нападение. Сержант Лонго, снабден с всички фотографски принадлежности, се настани на задната седалка.

От момента на пристигането ни до 16:24 ч. не забелязахме нищо особено в къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562. В споменатия по-горе час звънеца натисна първият пристигнал на събранието. Беше пълен мъж с прошарена коса на възраст между 50 и 60 години, който беше, или се преструваше на куц, защото се придвижваше по улицата с помощта на 2 (две) патерици, но с учудваща бързина, както отбеляза сержант Лонго. Относно споменатия индивид дължа да отбележа, че ефрейтор Рамирес смята, че го познава по лице и отличителни белези от времето, когато е работил в участък 37, но казва, че засега предпочита да не избързва и очаква препращането на данните за самоличност, за да се увери в предположението си. Вратата му отвори мургавият младеж с подрязани мустаци, който

според получените сведения бе влязъл там сутринта със свой ключ. Както единият, така и другият, бяха фотографирани.

От 16:40 ч. нататък започнаха да пристигат и останалите лица. Пристигаха сами и на групи по двама-трима. Не звъняха, защото входната врата не беше заключена и те си отваряха сами, без да звънят. Всички бяха съответно фотографирани от сержант Лонго, който непрекъснато натискаше копчето на фотоапарата и се наложи два пъти да смени лентата.

Лицето Ромуалдо Чавес пристигна в 16:45 ч. слезе от гореописания зелен автомобил Пежо (който паркира срещу къщата), придружаван от една жена, но според сведенията, които имаме за него, тя не беше постоянната му любовница.

В 16:58 ч. на ъгъла на „Маркос Састре“ се появи лицето Анибал Фругони и малко след това влезе в къщата на улица „Теодоро Вилардебо“. С това напълно се потвърди донесението, получено на 15 т.м. относно посещенията му на събрания в тази къща.

Точно в 17:00 ч. се появи лице от женски пол на около 30 години; тя беше доведена в инвалиден стол от друга по-възрастна жена, доста елегантно облечена.

В 17:08 ч. зад ъгъла на улица „Байгория“ зави нисък, мургав, около 40-годишен мъж, който изглеждаше сякаш, защото непрекъснато потропваше по земята с тънък, боядисан в бяло бастун. Той също влезе в къщата и се оказа последният, защото след него не дойде никой друг.

В къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562, влязоха точно 18 души; към тях трябва да се прибави лицето, намиращо се вече там, което прави общо 19 участници в събранието.

Строгото наблюдение продължи до след 22:00 часа, като се изключат единствено кратките отлъчки на сержант Лонго до един бар на улица „Куенка“ с цел да задоволи неотложни нужди, защото страдаше от стомашно разстройство.

По време на престоя ни в близост до въпросната къща на няколко пъти можяхме да чуем силни ръкопляскания, предизвикани изглежда от речи или призови, произнасяни от различни оратори.

В 21:35 ч. светлините в къщата бяха угасени и хората започнаха да се разотиват на малки групи. Фотоапаратът не бе използван, защото светлината бе недостатъчна.

Последен излезе споменатият вече Ромуалдо Чавес; той заключи вратата и се отправи към Пежото, придружаван от две жени, които покани да се качат в колата; поканата бе приета.

Прилагам плик, съдържащ 52 (петдесет и две) снимки.

Очакват се данните за самоличност с оглед да се разшири разследването.

Предлагам да се нареди незабавно да бъдат следени и (или) поставени под наблюдение жилищата на Ромуалдо Чавес и Анибал Фругони.

П. С. В случай че се потвърди самоличността на лицето, което ефрейтор Рамирес смята, че си спомня, то става дума, както ми каза той в последния момент, за бивш продавач на лотарийни билети и полицейски доносчик, с когото имал връзка през 1962 година и който би могъл да ни бъде много полезен в този случай.

VII

Също като мисълта, която стремително лети и само за едно премигване на окото обхожда далечни морета и планини, просторни ливади и гори, населявани от сатири, и градове, където хората говорят непознати езици, така полетя божественият вестоносец Хермес с бързокрилите сандали, пристигна и се спря над благоустроения квартал Виля дел Парке.

А там една черна сянка, подобна на сянката на огромно чиманго^[1], неуморно кръжеше, бавно и заплашително, над старата къща на улица „Теодоро Вилардебо“ 2562, между улиците „Байгория“ и „Маркос Састре“.

В непрестанните си обиколки понякога тя минаваше над къщата и тогава заприличваше на голямо петно, което подобно на студено противно животно безшумно пълзеше по набраздения цинков покрив, катереше се по здравите варосани стени, спускаше се в покрития с плочи двор, ограден с грижливо поливани растения, и пак се изкатерваше по буйната глициния.

Но Сянката бе невидима за очите на смъртните и никой от намиращите се в къщата, насядали в поставени в редици столове в салончето със сини тапети, заслушани в думите, които госпожа Мastroкарбоне де Джанело четеше от двойно перфорирания лист от папка „Ривадавия“, не можа да я види, нито забеляза някакъв признак за появяването ѝ.

Само Ирене Бенгочечя, любимка на боговете, която притежаваше качества на пророчица, потрепери точно в мига, когато Сянката преминаваше над покрива на салончето. Но без да подозира истинската причина за потреперването, и като си мислеше, че е тръпка от студ, тя взе вълнената си жилетка и я наметна върху раменете си пред загрижения поглед на господин Хосе Мария Пуличикио.

Съвсем ясно виждаха Сянката божествените очи на Вестоносеца, затова с изпълнено от ужас сърце и готово за позорно бягство тяло, Хермес, когото някога бе обичала Афродита, заговори:

— О, непознатата Сянка, пратеник съм на Олимпийските богове и Хермес Вестоносеца е името ми. Син съм на Мая и на гръموвержеца Зевс. Заклевам те в безсмъртните да ми откриеш името си, да ми кажеш кой те е изпратил в сенчестия квартал Виля дел Парке и какво търсиш или очакваш от хората, събрали се на това спокойно място.

И като се спря тогава над короната на едно огромно дърво на улица „Байгория“, което тутакси потъмня, сякаш черна нощ бе паднала над него, заговори Сянката, с хриплив злокобен глас и произнесе ужасните слова:

— Бързокрили Вестоносецо, познавам те и зная, че боговете ти възлагат важни поръчения. Затова изслушай ме внимателно и предай, каквото ще ти кажа, така че никой от безсмъртните да не дръзне да осуети задачата, която друг всемогъщ безсмъртен ми е възложил.

Знай, че името ми е Вестител на смъртта. Изпраща ме Хадес, господарят на черните коне, за да кръжа неизменно през целия днешен ден, 3 декември 1975 г. над къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562, и да изчакам подходящ момент, за да отнеса в мрачните селения, откъдето идвам, душите на неколцина смъртни, намиращи се сега под този покрив и чиито имена пазя в непогрешимата ми памет.

И треперейки, отново попита неуморният Хермес:

— Кажи ми, моля те, мрачни Вестителю на смъртта, колко измежду смъртните, които сега, седнали удобно, слушат пламенните слова на госпожа Джанело, са обречени от непреклонния Хадес да слязат в черната му обител? Какво е името и презимето на всеки един от тях? Коя е причината богът да постъпва по този ужасен начин?

И като разклати заплашително клоните на дървото, отвърна Вестителят на смъртта:

— Слушай внимателно, божествени Вестоносецо. Точно дванадесет е броят на смъртните, които съм дошъл да прибера. Но забранено ми е да ти откроя имената им, както и причината, поради която постъпва така неименуемият Хадес. Ако ти кажа, ти веднага ще го съобщиш на някои от безсмъртните и те може би ще се опитат (напразно, предупреждавам те) да осуетят действията, които така грижливо е подготвил владетелят на дълбините, а това би предизвикало страшния му гняв.

И като превъзмогна страха си, за трети път попита Хермес с бързокрилите сандали:

— Не губи търпение от въпросите ми, божествени Вестителю на подземния Хадес, защото това е последният, който ще ти задам: По какъв начин ще постъпи? С какви човешки или божествени средства ще си послужи мрачният подземен бог, за да покоси дванадесет живота измежду ония, които неподозиращи и доверчиви, в почтителна тишина са насядали в салончето със сини тапети?

Но не отвърна на въпросите на бързоногия Хермес Сянката — Вестител на смъртта, а с неприятно свистене напусна клоните на дървото, които се разклатиха, сякаш леден вятър внезапно бе появил над тях, и продължи бавния си смразяващ полет над къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562.

И страхът отново обзе Хермес, който най-напред отстъпи, защото помисли, че Сянката ще го нападне, а после бързо полетя към Олимп, за да предаде на богините всички тези печални вести.

[1] Хищна птица. — Б.пр. ↑

VIII

Госпожа Джанело завършваше четенето на прекрасната си поема. Със спокоен и благопристоен вид тя впи мрачен поглед в мястото, което бе заемал господин Фругони. После вдигна очи към някакъв небесен слушател и като отпусна ръце в неочакван пристъп на примирение и кротост, завърши четенето със стих, който винаги ще пазя в паметта си. „Ако съдбата ми е да чакам, то аз чакам“ — каза тя и сведе глава като човек, направил трудно признание.

Избухнаха силни продължителни ръкопляскания. Мисля, че рядко в нашето салонче някое произведение е било приветствано по толкова пламенен и невъздържан начин. Това говореше пределно ясно за дълбокия отклик, който поемата предизвика у събралите се. Ирене възбудено ръкопляскаше; примигваше и брадичката ѝ трепереше, развълнувана от думите и жестовете на госпожа Джанело, която, стискайки в ръка листовете от папка „Ривадавия“, благодареше със замръзнала на устните усмивка. Аз също ръкоплясках с въодушевление, но трябва да кажа, че загрижеността ми от неотдавнашната постъпка на господин Фругони растеше. Трябваше да узная къде бе отишъл, да видя дали не мога да му помогна. Не чаках повече; ръкоплясканията още не бяха стихнали, когато казах на Ирене да ме извини за миг и станах.

Като обезпокоих при минаването си хората, заемащи съседните столове — господин Паско, една госпожица, която не познавах и която за моя изненада не бях забелязал да влиза, и майката на госпожица Кицернмахер — напуснах салончето и излязох на двора.

Незабавно се отправих към малката стаичка в дъното, където предполагах, че ще намеря господин Фругони. Докато прекосявах двора, почти потънал в полумрак, пред очите ми изникна като благословия винаги възхитителната за мен гледка на глицинията. Това дългогодишно растение, поддържано от също толкова стари и поръждавели железни подпорки, покрива почти изцяло дворчето на нашето Дружество. Не се съържах и спрях за миг да я погледам. Макар

че беше началото на декември, все още имаше няколко цветя сред гъстата листовина. С наслада наблюдавах как са се преплели старите и млади клонки. Някои нежни филизи, избуяли през последната пролет, плътно и някак чувствено се увиваха около старите възлести стъбла. Така ще си останат завинаги — помислих си — свързани в тази все поздрава, крепка и неразделна прегръдка. И изведнъж ми хрумна, че това за силата и чувствеността, и особено за здравата прегръдка са образи, подходящи за третия ми сонет, посветен на Ирене. За да не забравя, извадих бележника си и набързо скицирах най-важното от тази мисъл. Не се забавих повече от няколко секунди, след което продължих да търся господин Фругони.

Намерих го действително в стаичката в дъното. Беше седнал пред телефона, отпуснал глава в дланите си. Младият Ромилио Соса, когото може би не бях забелязал да минава, както бях зает със записките си, ме беше изпреварил. Той навярно също бе доловил нещо обезпокоително в поведението на господин Фругони, защото без да се колебае и бави като мен, го бе последвал и сега стоеше прав до него, потупвайки го приятелски по рамото, сякаш се мъчеше да го успокои или утеши.

Жестът на Ромилио наистина ме трогна. Този мургав младеж от провинцията, работник в текстилна фабрика, който един ден съвсем случайно дойде при нас (беше годеник на домашната помощница на госпожица Кищернмахер) и който оттогава не бе отсъствал от нито една наша сбирка, с простичкия си жест на съчувствие засвидетелстваше човечност и остър усет към проблемите на ближния, какъвто очевидно не бяха проявили, поне в този случай, мнозина от нас. Тогава си спомних разностранната му дейност в нашето Дружество — той се бе наел да боядиса фасадата на сградата, да подреди градината, да запуши дупките, откъдето течеше, и да поправи горния праг на вратата. Всичко това по собствена инициатива и без никой никога да му е внушавал необходимостта да го стори. От друга страна, правеше впечатление голямата му любознателност и лекотата, с която запаметяваше дълги поеми, които по-късно, с мелодичния си тукумански акцент, великолепно рецитираше. Той също пишеше, но не знам защо, все още отказваше да ни запознае с произведенията си. Винаги беше любезен и усмихнат с всички и съвсем очевидно се

чувстваше добре в нашата среда и харесваше много сбирките ни в сряда.

Трогна ме, повтарям, топлата постъпка на младия Соса. Почувствах, че този приятелски жест, по мъжки нежен и сърдечен (който аз поради известна суровост на характера не бях способен да изразя), бе единствено възможното и, безспорно, единствено полезното, в онзи момент. И неговата непринуденост и сигурност наистина бяха за завидване — Ромилио не задаваше въпроси, не изричаше ненужни думи, а просто потупваше по рамото господин Фругони в другарско мълчание, сякаш наистина утешаваше свой брат или връстник. Разбрах, че трябва да почета това мълчание и останах така, облегнат на рамката на вратата, загледан в двамата, без да произнеса дума.

Не смея да кажа дали за щастие или за нещастие почти веднага пристигна и госпожа Цимерман, която също като мен е член на управителния съвет на Дружеството. Не съм се съмнявал в интелигентността и здравия разум на госпожа Цимерман, но мисля, че в онзи миг и в оная стаичка не можеха да се проявят поведение и темперамент по-противоположни на тия на младия Ромилио.

Ще се опитам да обясня. През четридесетте години госпожа Цимерман е била артистка в еврейски самодеен театър. Макар че ѝ е останал лек акцент от идиш, тя също, както и Ромилио, е прекрасна рецитаторка. Завидната ѝ пластичност ѝ позволява да изрази с голямо богатство от нюанси пламенния, драматичния, нежния, или детински тон, изискван от стиховете, много пъти чужди, които тя обича да рецитира. Самата тя е авторка на многобройни стихотворения, повечето детски, а някои от тях са публикувани в литературни списания. Освен че трескаво работи в Полимния (което прилежно отбелязва на всяко събрание на управителния съвет), госпожа Цимерман членува в Съюза на аржентинските жени, член е на подкомисията за култура на не знам коя еврейска организация, изнася беседи за детското възпитание и печата журналистически статии в женски списания. Навярно е била много хубава жена. Сега е нисичка, пълничка дама с малко властен характер.

С една дума и тя бе разбрала, естествено много по-добре от всеки нас — според скромното мнение, което почти сигурно си бе съставила самата тя — мрачната драма, криеща се зад поемата на

госпожа Джанело и изобличителното бягство на господин Фругони. Не се поколеба нито за миг. Седна до господни Фругони; с мек, но нетърпящ възражение жест показа на Ромилио и мен да се оттеглим и с най-добрия и най-майчинския си идишки акцент каза:

— Вие и аз имаме доста да си говорим, нали, драги?

IX

ОТ СТАРШИ ОФИЦЕР ФАРИАС ДО ПОЛИЦЕЙСКИ ИНСПЕКТОР БЕВИЛАКУА

21 ноември 1975 г.

Изпълнявам задължението да съобщя на висшестоящото началство, че напълно се потвърдиха съмненията на ефрейтор Рамирес относно лицето, споменато в доклада от 20 ноември т.г. във връзка с наблюдението над къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562, тоест вече разполагаме с досието му.

Обстоятелството, че това стана, преди да разполагаме с поисканите данни, красноречиво говори за служебното усърдие и призвание, проявени както винаги от ефрейтор Никодемо Рамирес при изпълнение на патриотичния му дълг.

Предвид тези съображения предлагам на ефрейтор Рамирес да се окаже специално внимание при следващите предложения за повишение в чин.

Изпълнил елементарния си дълг за справедливост към персонала, поставен под мое разпореждане, преминавам към основната тема на доклада.

Наблюдаваният субект действително се оказа Карлос Архентино Мастандрея, по прякор Куция, аржентинец, на 59 години, вдовец, лична карта 1.453.806 от столицата, живуц на „Чарлоне“ 934. През 1962 година същият, след излежаването на присъда от 30 дни за нарушаване Закона за игралните заведения, се съгласи доброволно и без никакво заплащане да сътрудничи като полицейски доносчик в участък 37.

Трябва да изясня, с цел да изтъкна високата интелигентност и усърдие на моя подчинен, че за да изпълни трудната си задача, в четвъртък, 20 ноември, в 21:00 ч. (бидейки свободен от служба), ефрейтор Рамирес отишъл в бара на ъгъла на „Федерико Лакроче“ и „Алварес Томас“, защото си спомнил, че въпросният Мастандрея навремето имал навика да го посещава. Както и предполагал, той действително го открил там да играе на карти с още трима души.

Минавайки незабелязано, ефрейтор Рамирес седнал на една отдалечена маса. Дочутите думи (поне които лицата произнасяли на висок глас) се отнасяли единствено до играта, без да се засяга политическа или подобна тема, поради което не сметнал за необходимо да ги запише.

В 23:37 ч., след като заплатил консумацията си и се сбозувал с приятелите си, Мастандрея напуснал бара, а ефрейтор Рамирес *ipso facto*^[1] го последвал.

Освен споменатите данни *ut supra*^[2], ефрейтор Рамирес, използвайки връзките си в квартала, се добрал и до други, които ще бъдат от особено значение, в случай че Мастандрея откаже да ни сътрудничи. Те са:

1) С него, в посоченото по-горе жилище на „Чарлоне“ 934, живеят една негова дъщеря на име Клара, зет му по презиме Росалес, шофьор на автобус по линия 63, и двете деца на семейството — на 7 и 9 години, наричани съответно Тито и Пучо.

2) Основният източник за доходи на лицето Мастандрея, изглежда, е лихварството, което той допълва или редува с продажбата на часовници и скъпоценности на кредит сред персонала на няколко автобусни линии.

22 ноември 1975 г.

Точно в 9:00 ч. на днешния ден ефрейтор Рамирес се явил в дома на „Чарлоне“ 934, където се представил веднага, защото му отворил самият Мастандрея.

В първия момент субектът се престорил, че не го помни, но след това, при представянето на неоспорими доказателства (дата на задържането му, участието му в разследването на обира на магазина за мебели на бул. „Форест“, доноса за леяря, който тайно правел гвоздеи и т.н.), бил принуден да признае.

Попитан дали още поддържа връзка с участъка, той отговорил отрицателно и добавил, че вършил тази работа само временно и защото нямал друг изход.

Запитан какво има предвид с това, че нямал друг изход, той отвърнал, че покойният комисар Дукасе го заплашил, че отново ще го

тикне в затвора и ще го пречука от бой, ако откаже да му сътрудничи.

На въпроса кога е скъсал връзките си с участъка и коя е причината, подтикнала го към това, той отговорил, че през декември 1964 г. и следствие смъртта на комисар Дукасе, който починал точно тогава.

След като му било известно, че знаем за тясната му връзка с хората от Полимния и запитан дали има интерес да сътрудничи доброволно за установяването на някои подробности без особено значение, той отговорил, че съжелява много, но поради напредналата си възраст и разклатеното си здраве, предпочитал да не възстановява контактите си с полицията.

На въпроса по какъв начин е установил връзка с Полимния той отговорил, че посредством някоя си Аурелия Кищернмахер, с която случайно се запознал в Института за рехабилитация на недъгави.

Попитан за истинската причина на тази връзка, той отвърнал, че влечението му към поезията го накарала да приеме поканата на Кищернмахер, а по-късно и да участва, без никакъв ангажимент от негова страна, в някои сборки на въпросната Полимния.

Запитан за вида и тематиката на стиховете, които пише, той отвърнал, че общо взето неговите стихове били тъжни.

Заплашен да не се прави на идиот и веднъж завинаги да си признае какво по дяволите се върши на тези събрания, той отговорил, че поне на сборките, на които той присъствал, се четели стихове или поеми и че доколкото той знаел, не се разигравала лотария, нито се играело на карти или на други някакви хазартни игри, нито се вършела незаконна търговия.

На неочаквано зададения му въпрос дали познава марксистическите елементи, посещаващи Дружеството, той отговорил, че според него нямало нито един марксистически елемент в Дружеството.

След този дързък и непочтителен отговор ефрейтор Рамирес го уведолил, че го арестува и че незабавно трябва да се яви пред полицейския офицер. Лицето се подчинило на заповедта, без да окаже съпротива.

Доведен пред мене, пристъпихме към леко смекчаване, с цел да го накараме да се откаже от упоритото си непокорно поведение. Бе му дадено да разбере, че знаем прекрасно къде работят дъщеря му и

зет му, както и училището, което посещават внуците му. След няколко минути сравнително лек разпит, Мастандрея благоразумно и по своя воля се съгласи да ни оказва безкористна помощ. Бе му казано, че като начало искаме само пълния списък на членовете на Полимния с трите имена и съответните местожителства.

На въпроса дали е в състояние да събере тези сведения за следния ден той отговори, че може да ги събере едва в сряда, 26 т.м., тоест на следващата сбирка; след това той сам щял да ги предаде лично на човека, който му бъде посочен.

След като му бе казано, че за да му бъдат спестени неудобствата, ефрейтор Рамирес лично ще иде да вземе списъка от дома му на 27 ноември в 8:00 ч. сутринта, той не възрази.

Наблюдението на „Теодоро Вилардебо“ 2562, продължава на четири смени. До момента — нищо ново.

[1] Също (лат.). — Б.пр. ↑

[2] По-горе (лат.). — Б.пр. ↑

Х

И докато Сянката продължаваше да чертае бавни заплашителни кръгове над къщата на „Теодоро Вилардебо“, за да отнеме още същата нощ живота на дванадесет от благородните хора, събрали се в нея, Вестносеца Хермес бързо летеше към Олимп, към многобройните му върхове, където скоро пристигна.

Неукротимата Атина и несравнимата Афродита седяха на един и същ връх, но обърнали божествените си гърбове, защото обзети от отколешна ненавист, не желяеха нито да си говорят, нито дори да отправят една към друга погледа на искрящите си очи.

Затова, още задъхан от скорошната си злокобна среща, Хермес със златните сандали се обърна към двете богини и произнесе тези думи, изпълнени с горчив упрек:

— Наистина добре биха сторили трудолюбивите смъртни, ако забравеха веднъж завинаги своите дребнави и бездушни богове, които навярно поради многото години, поради постоянните и изтощителни дразги, или просто заради недостойното си тщеславие, са позволили да се замъглят очите им, да се запушат ушите им и да се смалят и изсушат сърцата им, някога тъй безстрашни и великодушни.

Но трябва да знаете, о, богини, че докато вие стоите тук, заети в безкрайни и безсмислени свади, омразният Хадес не си губи времето в напразни спорове като вас, а неуморно и грижливо подготвя унищожението на смъртните, които съвсем несправедливо наричате ваши любимци.

Тази сянка, която виждаме оттук, о, студени и свадливи олимпийки, не е друго, а Вестителя на смъртта, изпратен от подземния Хадес, за да покоси още тази нощ с неизбежна смърт дванадесет от ония, които доволни и безгрижни слушат в този миг вълнуващите слова на госпожа Джанело.

Не зная името и презимето на дванадесетте обречени от Хадес, нито знам причината, поради която неупоменаваният бог постъпва така; не ми е известен ужасният и несъмнено кървав начин, който ще

избере той тази нощ, за да изпълни своя грижливо подготвян план. Знам само, че намеренията на Хадес са непредотвратими и нищо не ще могат да сторят останалите богове, дори всички да се обединят срещу него, за да му попречат.

Това каза божественият Вестоносец и сърцето на неустрашимата Атина се сви при мисълта за безупречната Ирене Бенгочея. Афродита проля горещи сълзи за съдбата, очакваща Хосе Мария Пуличикио и прелестната госпожа Джанело. Хермес също се натъжи за покровителстваните от него господин Анибал Фругони и господин Ромуалдо Чавес — двама изкусни красноречиви търговци.

И тогава заговори непокорната дъщеря на Зевс, смелата Атина, и произнесе следните крилати думи:

— Мъдро говори, бързоноги Хермес, макар че с тъжен упрек са пълни думите ти.

Ясно виждам сега оттук неумолимите зловещи кръгове, които чертае над обичните ни смъртни студеният Вестител на смъртта, изпратен от обитателя на мрачините, подземният Хадес.

И макар да знам така добре, както и ти, че никой не може да промени намеренията на Хадес, господарят на великолепните коне, остави ме, моля те, да размисля за миг. А теб, красива Афродита, приканвам да сториш същото.

Нека обмислим по какъв начин според силите си трябва да постъпим в следващите часове. Ако не можем да отклоним черната Кера на смъртта от нашите любимци, то да направим така, че последните мигове, които им е писано да прекарат на щедрата земя, да им бъдат най-приятни.

Колкото до теб, разумни Вестоносецо, побързай, доколкото позволяват това бързокрилите ти сандали, и се вмъкни незабелязано в селенията на могъщия Хадес.

Ако Сянката не е искала да ти обясни причината, поради която постъпва така неумолимият Хадес, нито ужасния начин, по който ще отнесе дванадесет души в подземното си царство преди края на деня, може би някой слуга измежду многото, които бродят там в мрака, неподозиращи нищо за нашите планове, ще се реши да ти каже истината.

Върви и не се бави. Когато, развял крилата на шлема и сандалите си, ти се върнеш на Олимп, Афродита и аз достатъчно ще сме

размишлявали и тогава ще решим, в зависимост от вестите, които ни донесеш, как да постъпим за краткото време, което ни остава.

Подчини се крилатият Хермес и бърз като вятъра полетя към мрачните селения с железни врати, където царува мълчаливият Хадес, а в това време от един връх на Олимп, сбърчили божествените си чела, богините гледаха към къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562, и размишляваха в дълбоко безмълвие.

XI

Както младият Ромилио Соса, така и аз, в първия момент се почувствахме малко пренебрегнати и дори — защо не — малко унижени от властната постъпка на госпожа Цимерман. Не се осмелявахме да оспорваме достойнствата ѝ на психоложка и сказчица по въпросите на детското възпитание, но ни се стори, че да се отнася с нас чисто и просто като с досадни деца е вече прекалено. Спогледахме се многозначително и оставихме госпожа Цимерман насаме с господин Фругони в малката стаичка в дъното.

Прекосявахме двора, за да се върнем в салончето, когато Ромилио ми каза:

— Всъщност мисля, че така е най-добре.

Прекрасно го разбрах и можех само да се зарадвам и да се съглася с него. И двамата бяхме осъзнали, сякаш някакво просветление ни бе озарило едновременно, че по никой начин не бива да се чувстваме пренебрегнати от случилото се преди няколко минути и че ако някой можеше да внесе покой в измъчената душа на господин Фругони, това можеше да бъде само госпожа Цимерман. Тя има прекрасно сърце — сигурен съм, че и двамата си го помислихме едновременно — въпреки простимото ѝ властно поведение, и притежава безкрайни способности да прояви разбиране.

Така с пречистени от лоши чувства сърца, ние вложихме цялото си доверие в госпожа Цимерман, която сигурно сам бог озаряваше, и влязохме в салончето, където още не бе свършила първата пауза.

Вече споменах, че вечерта бе доста задушна. Не знам на кого най-последно бе хрумнало да включи вентилатора и този толкова полезен апарат на стойка, с който неотдавна се бяхме сдобили — красив, боядисан в приятен светлозелен цвят, с широки перки и почти безшумен — благотворно пръскаше над всички свежа животворна струя.

Ирене бе станала от стола си и стоеше изправена до нашата секретарка по протоколите. Веднага привлякоха вниманието ми ръцете

на госпожа Джанело — нервни, те непрекъснато сгъваха и разгъваха трите изписани листа от папка „Ривадавия“. В този миг чух гласа на Ирене и признавам, че отново и както винаги изпитах сладко вълнение. Гласът ѝ е малко нисък, но същевременно пълен с кристални резонанси. Именно на гласа ѝ посвещавам втория си сонет (вече почти завършен), в който го сравнявам с кристална камбана, потопена във водите на тихо, много дълбоко езеро.

Ирене с разбиране хвалеше структурата на чудесната поема, която току-що бяхме чули. С искреност, в която прозираше и някаква мила свенливост, а тя според мен е едно от най-привлекателните ѝ качества, Ирене поздравяваше госпожа Джанело. Говореше за драматичния смисъл на поемата, за подходящото разпределение в строфи на единадесетостъпните стихове, за растящото вълнение, което предизвикало у нея всяка една от тези прекрасни строфи. Госпожа Джанело скромно и с пресилена самоувереност се усмихваше и благодареше за похвалите, но не преставаше да хвърля към вече съвсем тъмното дворче бързи тревожни погледи. Загубила търпение, тя се опита да запали цигара, но на два пъти изтласкваният от вентилатора въздух ѝ угаси кибритената клечка. Тогава стана нещо, което смятам за свой дълг да отбележа. Господин Чавес, който се намираще в другия край на салона и оживено разговаряше с госпожица Кищернмахер и с господин Мастандрея, припряно прекоси салона и с широк галантен жест ѝ поднесе запалката си. Не бих казал, че ме изненада този жест на учтивост, толкова свойствен за господин Чавес, но ми се стори, че в този случай той бе прекалено и като че ли преднамерено услужлив. Ирене също бе изненадана от бързината, с която се бе приближил нашият председател, и ми даде да разбере това с едва забележимо сбърчване на веждите. Помислих, че може би е настъпил подходящият момент и възползвайки се от това простодушно съучастничество, да сложа началото на една по-близка и интимна връзка. И като ѝ дадох да разбере, че съм забелязал и проумял нейния знак, но че поради обстоятелствата трябва да се преструваме, аз се обърнах към госпожа Джанело, за да ѝ целуна ръка и да изразя искреното си възхищение от поемата ѝ.

Точно в този момент господин Мастандрея, който безшумно се бе приближил на патериците си, явно следвайки господин Чавес, малко неуместно се присъедини към нас. Челото му бе оросено от пот, а

погледът гузен. Той неловко (и глуповато) избърбори нещо, което трябваше да е хвалебствие към госпожа Джанело, а после остана при нас и цялото му държане — не се поколебавам да го нарека така — беше досадно и притеснително. Нямаше какво да каже и мисля, че едва ли разбираше за какво говорехме. В резултат на това и ние (Ирене, госпожа Джанело, господин Чавес и аз) постепенно замлъкнахме, повлияни, предполагам, по необясним начин, от неудобното и невежливо мълчание на Мастандрея. Имах усещането, че мисълта му витаеше съвсем другаде. Може би мисли за ужасните си сонети — спомням си, че ми хрумна в мига, в който Мастандрея, без никакъв такт и деликатност, ме хвана под ръка и ме дръпна встрани. За втори път тази вечер отправих към Ирене съучастнически поглед и с комична гримаса „какво да се прави“, която тя прие с усмивка, се примирих да го изслушам.

Нещастният господин Мастандрея, който продължаваше да се облива в пот, се колебаеше, заекваше. Заговори ми неопределено за сбирките на Дружеството, които окачестви като неблагоприятни, „особено сега, когато стават какви ли не неща“ — така ми каза. И неочаквано заразправя, че трябвало да сме по-дискретни, по-внимателни, „отракани, нали разбирате?“ — каза и доближи длан до устата си, като че ли ми откриваше бог знае каква голяма тайна. Вече доста раздражен, аз направо го попитах какво точно иска да ми каже.

XII

28 ноември, 1975 г.

ОТ ПОЛИЦЕЙСКИ ИНСПЕКТОР БЕВИЛАКУА ДО ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР ГУСО В ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ ЗА СИГУРНОСТ

Скъпи Негро,

Вчера вечерта имах най-доброто желание да намина към службата ти, но в последния момент нещата се усложниха. Та затова използвам идването на подофицер Гроси, за да ти изпратя всички книжа, които смятах да ти връча лично (всъщност това беше предлог, за да си побъбрим малко. Очаквам друга такава възможност в най-скоро време).

Имай предвид, Негро, че от всички тия доклади, повечето са шуротии, но има две-три неща, които наистина ми се щеше да обсъдим. Едното е въпросът за оня тип, дето трябваше да предам на хората на Козела. Току-що научавам, че оня умник, заместник-инспектор Дилео, най-спокойно го обявил за задържан. И на всичко отгоре проявил върховната глупост да съобщи това на роднините. Много внимателен, нещастникът, няма що. Добре, ама сега някакъв вестник отпечатал молби и други подобни шуротии. И се цитира името ми. Виж как можем да уредим тая работа, братле. Малко ми остава до пенсия и право да ти кажа, всичко това вече ми писна.

Друг въпрос, който донякъде има връзка с предишния, е едно окръжно на командира на Първа армия, което получих вчера сутринта. Предвид многобройните атентати и прочее, заповядва да се подсили домашната охрана на 26-те войскари, които живеят в моя район, като броят им се увеличи най-малко на 3 (трима) души на жилище.

Можеш ли да ми кажеш откъде, по дяволите, да намеря 52 цивилни агенти, без да оголя половината от нашия висш персонал, или поне дузина важни предприятия? Ти, който си по-наясно, кажи, моля те, какво трябва да направя?

И третият въпрос е за къщата на „Теодоро Вилардебо“. В началото не му обърнах особено внимание и ти го заявих лично, заради източника на доноса. Нали знаеш — от кварталния клуб на „Куенка“ и „Ногоя“. Точно, където е тая смахната, жената на Фругони. Но изглежда, че работата е по-сериозна, отколкото предполагах. Като прегледаш документите, ще разбереш. Изпращам ти докладите на агент Паскуали, на подофицер Ковас и на старши офицер Фариас. Също и плик с 52 снимки. В същия плик, обърни внимание, ще намериш списъка с пълните имена, адреси и номера на личните карти на всички членове на Полимния. Точно копие на списъка, връчен от Мастандрея на ефрейтор Рамирес, когато се явил на 27 т.м., четвъртък, в осем сутринта в дома му, както било договорено, за да го получи.

За да се добере до този ценен списък, оня тип Мастандрея казал на председателя, че му трябва, защото искал да изпрати новогодишни честитки до всички членове. Така че няма опасност да се е възбудило някакво подозрение.

Друго нещо. Мастандрея, според ефрейтор Рамирес, бил доста изплашен и при разговора си с него изпаднал в сериозно противоречие. Това показва, че той е много по-обвързан с Дружеството, отколкото е признал в първите си изявления. Имай го предвид.

Във всеки случай (казвам ти го за твое успокоение) ефрейтор Рамирес не се опитал да го притисне прекалено. Напротив, държал се крайно любезно и му казал, че тъй като доброволно ни сътрудничи (и ако не каже никому нито дума по въпроса), няма защо да се безпокои за себе си и за близките си. Добре, нали?

От благодарност Мастандрея ни направи подарък — на ефрейтор Рамирес и на мен — по един часовник от ония, дето продава на кредит. За всеки случай веднага го върнах на Рамирес, за да ми донесе подписана разписка „платено в брой“, така де.

Лично аз мисля, че още един разпит, и Мастандрея ще „пропее“ дори „Компарсита“ с вариации. Засега обаче е по-добре да го оставим да се отпусне, че от много бързване да не подплашим заека и някоя птичка да ни избяга.

Забравих да ти кажа, Негро, че адресите са надлежно проверени. А също и че всеки момент господин Мастандрея ще ти

изпрати един дамски часовник, за да го подариш на когото ти се поиска. Или предпочиташ мъжки?

Отговори ми на въпроса за охраната и се помъча да ми уредиш по-скоро оная щуротия с молбата. Сега, когато разполагаш с всички книжа, задвижи работата с досиетата, защото вече ги чакаме.

Заповядай в събота с госпожата и децата на вечеря, нали нямаш нищо против?

Прегръщам те:

Бевилакуа

XIII

Тъй както ястребът от висините връхлита право надолу върху малкото мишле, което беззащитно щъка по полето, така и божественият Хермес се спускаше към подземното царство на Хадес, за да изпълни желанието на светлооката Атина.

Много скоро той пристигна и стремглаво прекоси бронзовия праг и железните порти, а поради шеметната бързина не успяха да го спрат нито мрачният лодкар, нито окървавените муцуни на ужасния триглав пес, който пазеше входа.

А обителта на Хадес наподобяваше огромна пещера, прорязана от дълбоки черни реки. От влажните стени непрестанно лъхаше смразяващ мрак и студ. Тишината, нарушавана единствено от далечни тайнствени викове, свиваше сърцето на безстрашния Хермес.

Безбройните души на мъртвите безмълвно бродеха из безкрайните лабиринти. Само Керите и Мойрите и приближените слуги на неминуемия бог заемаха по-хубави места край речните брегове или в закътаните долчинки и равнините.

Тогава Хермес зърна група избраници, разположени на просторно удобно възвишение, встрани от останалите мъртви. Божественият Хермес веднага си помисли, че някой от любимците, или приближените слуги на Хадес, без да знае, че той е Вестоносеца на олимпийските богове, може би с готовност ще даде отговорите, които Сянката злонамерено бе премълчала.

Групата се състоеше от твърде знатни мъртъвци — всички те приживе са били военни и пазители на реда. И всички бяха намерили смъртта от ръцете на подривни елементи. Те бяха любимци на мрачния Хадес, защото по време на жизнения си път върху земята бяха доставили безброй души за подземното му царство.

Тогава Хермес с бързокрилите сандали прие облика на високопоставен военачалник, току-що пристигнал в селенията на Хадес и заговори:

— О, прославени мъртъвци, верни служители на всемогъщия Хадес, аз току-що влизам в тази мрачна обител. Затова не познавам законите и обичаите, царуващи тук, и бих искал, стига да имате желание, да ми отговорите, да ви задам няколко въпроса.

И от името на групата благодетелствани отвърна душата на полковник Рамон Фалкон^[1], защото измежду всички тях, той пръв бе дошъл и царството, на 3 май 1909 година — преди цели 66 години. И като се обърна към Хермес, изрече:

— Говори, славен пришелецо, в чието лице веднага разпознахме високопоставен военен, а това личи от блестящата ти униформа, многобройните ти медали и строгата стойка; говори и ние с удоволствие ще удовлетворим желанието ти.

С глас и осанка на висшестоящ военен заговори Хермес и зададе следните въпроси:

— Не зная нищо за това огромно царство на мъртвите и затова ви моля да ми кажете, о, военачалници, каква е причината безпощадният Хадес да пренесе тук още тази нощ душите на дванадесет смъртни, които сега удобно са се разположили в една красива къща на улица „Теодоро Вилардебо“; освен това, с какви човешки или божествени средства ще си послужи всемогъщият бог, за да прекъсне толкова бързо нишката на дванадесет живота?

И засуквайки черния си мустак, заговори душата на прославения Рамон Фалкон:

— Знай, о, знатни мъртвецо, че преди около три седмици, точно на 15 ноември, непогрешими гадатели предсказаха на всемогъщия Хадес, че днес, 3 декември 1975 година, подривни елементи (сигурно някой анархист със саморъчно направена бомба, почти съм готов да го предрека) ще изпратят в тази мрачна обител прекрасния генерал Касерес Моние, по много причини любимец на ненаситния Хадес.

И заради това ужасно злодейство Хадес грижливо подготви своето отмъщение. Същия ден, в който гадателите му предсказаха смъртта на прославения му любимец, той вдъхна духа на Доноса в душата на законната съпруга на Анибал Фругони, която в качеството си на секретарка на един квартален клуб го изпрати в участък 45.

По-късно, на 21 ноември, богът, под чиито заповеди приживе се намирахме всички ние, насърчи Усърдието, Професионалната ревност и Старанието в сърцето на ефрейтор Никодемо Рамирес, така че той по

собствена инициатива да извърши всички необходими проучвания относно бившия продавач на лотарийни билети Карлос Архентино Мастандрея, член на Полимния.

Но освен това, и за да не остави нищо на сляпата случайност, на 22 ноември той вдъхна Слабостта и Ужаса в сърцето на Мастандрея, който прие всички предложения на ефрейтор Рамирес и прилежно достави списъка на членовете на Дружеството.

Само веднъж, трябва да признаем, непостоянният Мастандрея, без дори да се усети, за малко щеше да провали грижливо подготвяните планове на Хадес. Това стана, ако искаш да го узнаеш, тази вечер, когато Мастандрея, несъмнено насърчаван от интригантката Афродита, се опита да сподели неприятностите си с господин Хосе Мария Пуличикио, като недодялано го хвана под ръка и го отведе настрана.

Но безпощадният Хадес разбра, че тази неочаквана изповед несъмнено ще изложи на опасност безукорния ход на неговия план (защото ако Мастандрея бе проговорил, мнозина от присъстващите на днешната сбирка щяха да побързат да напуснат къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562) и затова спешно взе мерки.

Носен от бързата си черна колесница, теглена от прекрасни коне, Хадес се озова под основите на къщата на „Теодоро Вилардебо“, спря под салончето с облепени в сини тапети стени и с дръжката на камшика си почука три пъти по пода от паркет.

Този знак на могъщия Хадес бе достатъчен. Мастандрея рязко прекъсна започнатото признание и уплашен смени темата с глупав разговор върху сонетите. Това, разбира се, озадачи твърде много търпеливия Хосе Мария Пуличикио.

И за да ти спестя незначителните подробности, ще ти кажа само, о, юначни военачалнико, че досиетата на всички, посещаващи сбирките на Полимния, са в ръцете на органите за сигурност. И тъй като положението им е тежко, защото всички членове на Полимния по един или друг начин са свързани с престъпната подривна и противодържавна дейност, сам можеш, о, прославени новодошъл, да направиш умните си заключения.

Тогава отново заговори бързоногият Хермес и с дрезгавия глас на висшестоящ военен каза:

— С голямо внимание изслушах думите ти, благородни полковник Рамон Л. Фалкон, покровителстван от Хадес, но още не си ми съобщил с какви средства ще си послужи неумолимият бог, за да осъществи плана си.

И със звучен глас на военен отвърна душата на полковник Рамон Фалкон, като засукваше краищата на черните си мустаци:

— Не знам в коя южноамериканска страна си служил, изтъкнат военачалнико, но поради голямата ти наивност, не ми изглеждаш нито аржентинец или уругваец, нито бразилец или чилиец.

Трябва да знаеш, че по абсолютно неизвестни нам пътища за тежките престъпления на членовете на Полимния ще научат крайнодесни терористи, които естествено нямат нищо общо с нашата славна институция.

Това каза той, но на бързоногия Хермес му се стори, че едва забележима усмивка пробягва по суровото лице на починалия в 1909 година полковник.

И като въздъхна някак примирено, душата на полковник Рамон Фалкон продължи и се обърна към Хермес със следните мрачни думи:

— И трябва да знаеш, че именно тази група неизвестни лица, ръководени от таен шеф, по прякора Козела, а не нашите почтени другари по оръжие, ще изпълнят с професионална вещина заповедта на всемогъщия Хадес.

Тези неизвестни нам хора, разпределени в четири лъскави автомобила Форд Фалкон, още тази вечер ще се явят пред къщата на „Теодоро Вилардебо“. Ще слязат и снабдени с мощно оръжие, ще се представят за полицаи и ще отведат със себе си дванадесетте смъртни, обречени от Хадес.

Няколко часа по-късно, ако те интересуват подробностите, о, юначни военачалнико, дванадесетте членове на Полимния, сред които и няколко жени, ще бъдат намерени мъртви сред пасбищата на Есейса^[2]. Те ще бъдат с вързани на гърба ръце, с парчета дебел лейкопласт върху устата и множество следи от едрокалибрени куршуми по изтезаните тела. Искаш ли да ме попиташ още нещо, о, знатни новодошъл?

Но бързокрилият Хермес не пропиля времето си в други въпроси, а превърнал се отново в пъргавия Вестоносец на Олимп, размаха крилата на сандалите и шлема си и отлетя да разкаже всички

тези ужасни вести на Атина и Афродита, които нетърпеливо го очакваха.

[1] На испански думата *falcon* означава ястреб и авторът неведнъж умишлено я употребява. — Б.пр. ↑

[2] Селище край Буенос Айрес, където е и едно от столичните летища. — Б.пр. ↑

XIV

При моя малко рязък и нетърпелив въпрос Мастандрея се поколеба. Сведе очи, сякаш търсеше нещо по паркета на салончето, и избягвайки пряк отговор, отново потъна в досадно мълчание. Мисля, че тъкмо в този момент патериците му тропнаха няколко пъти по излъскания под. Очевидно беше много неспокоен или нервен. Сякаш някой или нещо го бе накарало да замълчи. За да го успокоя, аз отново му зададох въпроса с по-предразполагащ и сърдечен тон.

— Защо не се изразявате по-ясно, господин Мастандрея? Наистина не ви разбирам — казах му аз.

Тогава поривисто, сякаш забравил всичко, което вече ми бе говорил, с бързо решително движение на човек, вадещ пистолет, той измъкна от вътрешния джоб на сакото си някакви листове и ги опря в гърдите ми.

— Искам да прочетете това — ми каза. — Ще го изпратя до всички наши членове.

А после объркано и с много заобикалки ми обясни всичко.

По случай приближаващата Нова година Мастандрея искаше да изпрати до всички членове на Полимния нещо като поздравителна картичка. Тя щяла да съдържа „вместо подарък“ — така каза той — някои от последните му сонети. Затова миналата седмица поискал от господин Чавес пълния списък на нашите членове със съответните адреси. Казах му, че идеята ми се струва блестяща и го поздравих. И като се оставят настрана нищожните, или изобщо липсващи качества на ужасните му сонети, наистина беше трогателно, че човек като Мастандрея, когото веднъж окачествих като невъзпитан, може да прояви към всеки от нас такова оригинално и мило внимание.

Значи това, което господин Мастандрея искаше, когато ме бе хванал под ръка и почти издърпал настрана, беше много просто. Искаше да ми даде сонетите си. Може би търсеше одобрението, или критиката ми. И всичко онова за „благоразумието“, „дискретността“ и

прочее, което не можах да разбера, беше само начин — малко абсурден и много характерен за нещастния Мастандрея, да навлезе в темата.

Признавам, че привилегията, с която ме удостояваше, като ме правеше единствен свой цензор, ни най-малко не ме радваше. Като известен автор на сонети в нашето Дружество, никога не съм си позволявал да давам преценка за неговите. Тъкмо обратното, въпреки че неговите сонети, както струва ми се вече казах, са нещо повече от слаби и четенето им е доста трудно, винаги когато съм имал възможност, съм го поздравявал и насърчавал по възможно най-искрения и сърдечен начин. Но в този случай трябваше да прочета „преди печат“ сонетите, които той сам бе избрал, за да ги включи в прословутата си поздравителна картичка.

Естествено, аз му казах, че се чувствам много поласкан от честта, която ми оказва, че с удоволствие ще прочета сонетите му, и то веднага и с най-голямо внимание. От друга страна, само спазвах залегналите в устава ни норми, според които трябва „да се прочете с най-голямо внимание произведението, представено от всеки член, винаги когато той пожелае това“.

Сложих си очилата и зачетох. Цикълът сонети бе озаглавен „Признания и жалби на един самотник“ и всички те явно третираха темата за страданията и несгодите на автора им.

Бяха, както винаги, откровено казано, лоши. Лоши, без никакви смекчаващи думи. Бяха пълни с изтъркани фрази, с нетърпими грапавини, с жалки рими на „ай“ и „ен“, стилово неточни и съвсем неясни.

Още помня първото потресаващо четиристишие. Ако не се лъжа, то гласеше:

*Чуствам се безкрайно разнебитен
и мъката ми вече няма край,
защото миналото пак се върна
със злото що не знае миг покой.*

Свърших да чета, прибрах очилата си и му казах, че много ми харесват, че ми се струват чудесни и съм сигурен, че ще предизвикат

искрено вълнение у всички наши приятели, когато ги получат напечатани на честитката.

— Съвсем същото смята и госпожица Кищернмахер — каза тогава недъгавият (в много отношения) господин Мастандрея. Това означаваше, че аз не бях единственият, когото Мастандрея бе удостоил с предварителното четене на сонетите. Но все едно.

На него явно му се искаше да продължи разговора, или по-точно да продължи да слуша хвалби за жалките си поеми, но аз нямах какво повече да му кажа.

За щастие в този миг влезе господин Фругони, придружен от госпожа Цимерман. С тромави стъпки, сякаш тялото му се противеше да се подчини на поривите на някакво твърдо вътрешно решение, господин Фругони, който беше и много блед, се отправи към групата, наобиколила госпожа Джанело (тази приятна забавна групичка, в която беше и Ирене и която аз, заради ненавременното дръпване встрани от досадния господин Мастандрея, неохотно бях принуден да напусна). Понечих да се възползвам от влизането на двамата ни приятели, за да се присъединя към тях. Но писано ми било тази вечер да срещам трудности във всичко. Едва бях оставил Мастандрея, когато този път благопристойната госпожа Цимерман ме хвана дружелюбно и настоятелно под ръка, завлече ме в ъгъла на салончето и без да ми даде ни най-малка възможност за съпротива, ме накара да седна до нея. Естествено, аз се подчиних и се приготвих да я изслушам.

— Уредих всичко — каза ми тя с поверителен тон, а с дясната си ръка очерта рязко от горе надолу един полукръг във въздуха, сякаш с това най-обикновено движение за прогонване на муха можеха само за секунда и без особено усилие да изчезнат като по чудо не само сериозните грижи на измъчения господин Фругони, но и всички проблеми на тоя свят.

Казах ѝ, че това ме радва, но че за съжаление нищо не разбирам, тъй като след нетърпящата ѝ възражение заповед в стаичката в дъното, всъщност не съм осведомен. Тогава госпожа Цимерман търпеливо и с майчинско примирение, като че ли говореше на съвсем неопитно същество или на дете, въздъхна и се опита накратко да ми разкаже всичко, сякаш за да го направи достъпно за моята предполагаема недосетливост.

По доста неясен за мене начин, защото тя говореше много бързо, тихо и с по-подчертан от всякога идишки акцент, можах да подразбера нещичко за поведението на госпожа Фругони, която госпожа Цимерман няколко пъти окачестви като „неблагоразумна“... Защото изглежда, че госпожа Фругони „за нищо на света“ не искала да се съгласи на развод. И освен това, именно с примитивното си и „съвсем неразумно“ поведение държала в ужас нещастния господин Фругони и „знаете ли по какъв начин, драги? Със заплахи, наистина с ужасни заплахи“. И всяка една от ужасните заплахи бе надлежно изредена, при което госпожа Цимерман докосваше с показалеца на дясната ръка един по един пръстите на лявата — да се самоубие (палеца), да унищожи или да изпрати някъде децата (показалеца), да го предаде на не разбрах добре кое учреждение за сигурност (средния), да бъде „пречукан от бандити“ (безименния), да му отнеме магазина (кутрето), да го шантажира (отново показалеца) и т.н. и т.н.

— А защо са всичките тия заплахи? — попита госпожа Цимерман с обърнати нагоре длани, леко наклонена глава и притворени очи, сякаш се готвеше да изпитва някой глуповат ученик.

Сведох извинително глава, защото не знаех отговора. Тогава тя с нежността на педагог ми разясни прозорливото заключение, до което бе стигнала благодарение на широките си познания по психология. Неоспоримото заключение гласеше, че госпожа Фругони няма да направи абсолютно нищо и че скоро доброволно ще се съгласи на развод. „Кога ли?“ Естествено, след като тя, госпожа Цимерман, поговори с нея и я накара да разбере някои неща. „Какви неща ли, драги?“ Важни неща, които тя много добре знаела, за любовта, за семейството, за фаталността, за призванията, които обединяват духовно, за парите, които естествено нямало да ѝ липсват, когато се раздели с господин Фругони, защото почти в същото положение изпаднала една нейна зълва, която сега се омъжила повторно за един управител на израелската банка и била напълно щастлива, „разбирате ли, драги?“. Отвърнах ѝ, че прекрасно съм разбрал, въпреки неизлечимата си глупост, но през цялото време не преставах да поглеждам към групата, където беше Ирене, като се опитвах, признавам, да чуя какво си говорят. Дори от мястото, където бяхме седнали — както казах, в другия край на салончето — забелязах ясно недоволното изражение на господин Фругони от малко старомодното

внимание на господин Чавес към госпожа Джанело. В даден момент видях как господин Фругони, скован от сдържана ярост, пристъпи напред и застана до госпожа Джанело така, че раменете им почти се докосваха, а после изгледа господин Чавес хем сърдито, хем предизвикателно. Господин Чавес, който неминуемо трябваше да забележи всичко това (което в края на краищата беше неприятна сцена на ревност, макар да бе ясно, че разговорът се върти около друга тема), прояви още веднъж своята *savoir faire*^[1]. И великодушието си на светски кавалер. Той дружелюбно се усмихна на двамата и отправи към Ирене, естествено и непринудено, една от обичайните си любезности, сякаш искаше да покаже колко малко означават те в неговия живот на ерген донжуан; така той отстъпи позициите и остави пътя свободен за сериозните претенции на неволния си съперник. Не можах да разбера дали господин Фругони, жегнат от неоснователната си ревност, успя да проумее тази достойна, братска и образцова постъпка на нашия председател. Знам само, че господин Фругони и госпожа Джанело все повече се доближаваха един до друг, докато главата ѝ почти се опря в рамото му. Точно тогава Ирене потърси погледа ми, усмихна ми се и дори по детски ми помахна с ръка. Не вярвам да е предположила — помня, че малко уплашено си помислих — че между госпожа Цимерман и мене... И струва ми се, че преди още да завърша мисълта си, неволно се отдръпнах няколко сантиметра от нашата педагожка. Във всеки случай вече бях изслушал всичко, което бе искала да ми каже, и сега изгарях от нетърпение да се присъединя към групата на Ирене.

Сега говореше господин Чавес и трябваше да е казал нещо извънредно забавно с испанския си акцент, защото всички се разсмяха. Истината е, че аз не знаех как да подсетя госпожа Цимерман да се приближим и ние към групата. Обмислях как да го сторя, без да проявя невежливост, когато съвсем ясно чух господни Чавес да произнася думата „заплахи“. Госпожа Цимерман също я чу и ме погледна, смръщвайки вежди. Помислих — и госпожа Цимерман също, сигурен съм — че държаният в тайна въпрос за госпожа Фругони най-неочаквано е станал публично достояние. Затова незабавно я подканих да се приближим към групата, тъй като това навярно я бе заинтересувало живо — нали без дори да ѝ поискат разрешение, бяха нахълтали в нейните психологически владения.

Господин Чавес отново произнесе думата „заплахи“, но очевидно в съвсем друг контекст от оня, който ние му бяхме придали. „Заплахи — каза — на които ние, като почтени мъже и жени, спазващи законите и посветили се на възвишеното богослужение на поезията, не бива да обръщаме ни най-малко внимание.“ Значи думата се отнасяше за нещо съвсем друго. Попитах и тогава господин Чавес с усмивка и някак като на шега ме осведоми. В клуба на Дружеството, а също и в дома на господин Чавес, през последните дни били отправени груби заплахи по телефона. Малко загрижен, отново попитах за съдържанието на тези заплахи.

— Глупости — отвърна господин Чавес, като елегантно се завъртя на токове и се обърна към всички — заплахи, да речем, от политически характер. Сигурно се касае за досадна грешка. Сбъркали са ни с някакъв комитет или нещо подобно. И никаква паника, моля ви. Аз се наемам да изясня нещата пред когото трябва.

И с най-светския си подканящ жест той добави:

— А сега, приятели мои, не ви ли се струва, че след тази пауза можем да продължим да слушаме нашите скъпи възхитителни поети?

[1] Умелост (фр.). — Б.пр. ↑

XV

29 ноември 1975 г.

ОТ СТАРШИ ОФИЦЕР ФАРИАС ДО ПОЛИЦЕЙСКИ ИНСПЕКТОР БЕВИЛАКУА

Съобщавам, че днес, приблизително в 14 часа, ефрейтор Рамирес извърши нов оглед в дома на Карлос Архентино Мастандрея, използвайки като повод това, че бе изпратен от долуподписания да извърши смяна на получения наскоро часовник, тъй като същият показва повреди.

Мастандрея, който приел ефрейтор Рамирес в стаичка, служеща за склад на вехтори и кабинет, в този момент преписвал на чисто с химикал и индиго нещо като циркулярно до членовете на Полимния.

На въпроса какво пише, той отвърнал, че тъй като поискарал от председателя на Дружество Полимния списък на членовете, с цел да им изпрати честитка по случай Нова година, не му оставало нищо друго, освен да я направи, за да не събуди подозрения.

Запитан дали смята да изпрати честитките написани така, с индиго, той отговорил отрицателно и че това, което пишел, е копие на чисто, което щял да изпрати в печатницата.

На въпроса дали не му се струва, че написаното там е прекалено дълго за честитка, той отговорил, че щял да използва споменатата честитка, за да включи в нея свои стихове, отпечатани на картон в оранжев цвят, който той нарекъл „плакет“.

На въпроса дали ще може да ни върчи копие от подготвяната честитка, след неколкократно откази и колебания, накрая го дал, при което проявил голяма нервност и обърканост.

Макар че в циркулярното не се долавят идеи, които да повлияят особено върху хода на следствието, изпращам направеното с индиго копие, което ефрейтор Рамирес прибрав, за да се приложи към съответното досие и защото е възможно то да съдържа някакво шифровано съобщение.

Господин (госпожа, госпожица)

Уважаеми(а) приятелю (приятелко),

По случай приближаването на Новата година с особено удоволствие изпращам на Вас и семейството Ви моите най-искрени благопожелания за щастие. Нека Новата 1976 година бъде за Вас и близките Ви истински извор на блага, богатство и благоденствие, без никакви болести, грижи и лоши мисли, за да можете изцяло да се посветите на духовна дейност — на възвишената спасителна Поезия, винаги обединени под духовната егида на госпожа Брихида Рамирес де Урдампийета, за осъществяването на високохуманните цели на нашето Дружество.

Използвам случая, за да Ви изпратя за спомен и като скромен подарък някои мои поеми (сонети), които, макар да са далече от върховете и дълбочината, постигнати от именити поети, като Рубен Дарио, Амадо Нерее, Сантос Чокано, Маргарита Абея Каприле и други, имат поне заслугата да са изпълнени с чиста искреност, родена от тежките несгоди, през които е преминал авторът им по мъчителния път на един осеян с нерадости живот.

От тези злощастия, които като гладни вълци, виеци в необятна степ, не са престанали да го преследват жестоко години наред, се родиха изстраданите стихове, които Ви изпращам днес в знак на уважение и обич, без да очаквам в замяна никаква награда.

С надеждата, че ще проявите разбиране, тоест че Вашите очи ще съумеят да съзрат (както се съзира блестяща златна монета сред калните води на мръсна канавка) всичко онова, което авторът е премълчал, поради многобройни обстоятелства, които сега не си заслужава да се изброяват, но които господ бог, който е на небето, прекрасно знае колко го измъчват, изпращам на Вас и близките Ви искрените си почитания.

Ваш К. А. Мастандрея

I

Чувствам се безкрайно разнебитен
и мъката ми вече няма край,
защото миналото пак се върна
със злото, що не знае миг покой.

Живеех тихо в мир и сторвах добрини,
Родина, Бог, Огнище бяха моите закони,
парите ми помагаха да утеша мнозина,
а в лихвите съм бил нетърпелив с малцина.

Но те ми креснаха: лихварино безчестни,
веднага трябва да ни станеш роб,
ще вършиш що ти заповядат, без да казваш не.

И ето пак се лутам по пътища несретни,
слуга на зли притворни богове,
чиято кръв е черна и имат камък за сърце.

II

Беднякът, що веднъж извърши престъпление,
белязан е отпосле за живота цял,
не мож' да иска милост или състрадание,
защото бесполезно е, не ще получи дял.

Напротив, ще го търсят пътя си да продължи
на Юда Искаротски, но не срещу пари,
а с удари и със заплахи недостойни
жестоки хора, зли и непристойни.

Не се оплаквай нивга, силният тук управлява,
а само чакай Бога и от твоего терзание
един ден Той с вяра ще те възнесе.

А оня, що с властта злоупотребява,

*ще получи също своето наказание
и в тежки мъки и страдания ще умре.*

III

*Сега ще ви разкажа тъжната история
на човек добър, изпитал много теглила.
Молете Бога някой ден миром да го прибере,
той Мастандрея се нарича и в Колехиалес е роден.*

*Не вярвайте, че в престъпления го обвиняват,
а чуйте вий ужасните му тайни,
защото много труд и мъка бяха нужни,
за да изкове със огън тез сонети трайни.*

*В долината мрачна на смъртта Луцифер го заведе,
на ухото му прошепна: Върви при боговете зли
и добродушен и наивен, човекът се смили.
Но боговете зли, свирепи и сурови,
не го оставяха дори да се помоли,
единствено му искаха все сведения нови.*

IV

*Хиляда деветстотин шейсет и втора — година зла,
когато изправи се бедата с вой пред мен,
в лицето на човек ужасен, безсърдечен,
изпълнен с власт, злина, и безчовечен.*

*И всичко туй заради мойта стара грешка,
от нея се възползва подъл враг,
и както след залеза тъма се спуска тежка,
така над мойто житие настана мрак.*

*И на ухото на злодея аз пошушнах,
и видях неща, които другите не знаят,
и с патерици вероломната земя ударих.*

И когато за забравено аз смятах

*онова злощастно и противно време,
то пак надвиснало е като тежко бреме.*

XVI

Още веднъж Хермес прекоси сияйните висини и шеметно полетя към високия Олимп, на един от чиито увенчани с облаци върхове го чакаха нетърпеливи, потънали в дълбок размисъл светлооката Атина и несравнимата Афродита — двете покровителки на неколцина от смъртните, които в този миг горещо аплодираха госпожа Джанело, току-що свършила да чете поемата си.

Едва стъпил с крилатите си нозе на златната земя на Олимп, забързан и със силно разтуптяно божествено сърце поради главозамайващите прелитания, бързокрилият Хермес заговори, като се обърна едновременно към двете богини:

— О, богини, проучих всичко и така изпълних желанието на божествената Атина.

Знайте, че причината за гнева на отмъстителния Хадес срещу дванадесет наши любимци е както винаги своеволна и поради това, неоспорима. Непогрешими гадатели му предсказали, че днес, 3 декември 1975 г., подривни елементи трябва да изпратят в мрачните му селения именития генерал Хорхе Естебан Касерес Моние, по многобройни причини любимец на ненаситния Хадес.

Поради това и за да изпълни злокобното си отмъщение, Хадес по мъчителен и кървав начин ще отнеме живота на дванадесет смъртни, негови врагове, които още тази нощ ще бъдат пренесени в царството му с железни врати.

Той е спрял избора си на посещаващите къщата на „Теодоро Вилардебо“ само защото те, както добре знаете това, тази вечер са се събрали в малкото салонче и това извънредно много ще улесни задачата на жестоките му пратеници. А освен това, като ги убие по този сигурен начин, Ужасът и Страхът бързо ще се разпространят сред многобройните смъртни, които безплодният бог с право нарича свои врагове.

Хадес предварително е взел, о богини, предохранителни мерки. Още на 15 ноември, когато за пръв път е чул гласа на своите гадатели,

той действа по толкова хитър и ефикасен начин, че сега неумолимите органи за сигурност смятат за подривни престъпници, родоотстъпници и агенти на международния марксизъм всички и всеки един от мирните и благопристойни членове на Полимния, чиито досиета вече се намират в подробните архиви на Федералната главна дирекция за сигурност.

Колкото до средствата, с които ще си послужи ненавистният Хадес, за да доведе до успешен край кървавата си задача, о скъпи богини, те ще са следните: неизвестни лица, принадлежащи към крайнодясна терористична група, с четири блестящи автомобила Форд Фалкон още тази вечер ще спрат пред къщата на „Теодоро Вилардебо“. Ще слязат и всички те, добре въоръжени, ще се представят за полицаи и насила ще вкарат в бързите си коли дванадесетте смъртни, обречени от Хадес.

Няколко часа по-късно дванадесет от редовните членове на Полимния, сред които и няколко жени, ще бъдат намерени мъртви сред пасищата на Есейса. Ръцете им ще са вързани на гърба, устните им ще са залепени с широк лейкопласт, по телата им ще личат следи от едрокалибрани куршуми и от жестоки удари и мъчения.

След думите на неуморния Хермес, най-напред заговори неукротимата Атина, която произнесе следните слова:

— Изслушахме те с внимание, благоразумни Вестносецо. Разбирам, че вече е абсолютно невъзможно да се борим срещу всемогъщия Хадес и да му отнемем така грижливо подготвяната плячка. Поради студения му необщителен характер абсолютно невъзможно е да го убедим с красноречиви думи сам да се откаже от нея. Може би красивата Афродита мисли нещо друго, но аз съм твърдо убедена, че трябва да приемем като свършен факт неизбежната смърт на нашите любимци.

След нея заговори розовобузестата Афродита и обръщайки се към войнствената Атина, каза:

— Истина е всичко, що каза, безстрашна богиньо. Но иска ми се да вярвам, че миговете на дълбок размисъл, които самата ти предложи, не са изгубени напразно. От моя страна, аз също размислих и ако искаш да ме изслушаш, сега ще ти съобщя заключението, до което стигнах.

Вярно е, че вече нищо не можем да сторим ние, олимпийските богове, срещу неумолимия Хадес, с когото дори самият Зевс, неговият всемогъщ брат, избягва откритата борба. И все пак, макар и с малко, можем да облагодетелстваме нашите мили и обични смъртни.

Нека сторим така, че Щастieto и Любовта, които сляпо се подчиняват на заповедите ми, както и Удоволствията, родени от Ума, над които ти имаш неоспорима власт, щедро се изсипят тази вечер, о Атина, над великодушните посетители на къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562, така че да бъдат сладки и приятни последните, твърде кратки вече мигове, които им остава да живеят.

И отвърна неукротимата дъщеря на Зевс:

— С радост забелязвам, че изпреварваш мисълта ми, несравнима Афродита. Моите размишления по съвсем различни пътища ме доведоха до същото заключение. И очаквах то да излезе от красивата ти уста, за да ти предложи нерушим договор, който трябва твърдо да спазваме.

Нека се закълнем, ако желаш, че ще преустановим нашето съперничество и ще прекъснем нашата безмилостна и отдавнашна разпра, докато се изпълни повелята на кръвожадния Хадес над събралите се в къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562.

Като доказателство, че този договор е влязъл в сила, аз ще направя така, че строгият Семейен дълг незабавно да напусне духа на Анибал Фругони и той с готовност да отстъпи на любовните призови на госпожа Джанело. После ще направя така, че Стеснителността и Нерешителността, подобно на зайци, преследвани от бързи кучета, да избягат от спретнатия Хосе Мария Пуличикио и той без страх да се обясни на обичаната от него Ирене.

Ти също ще ми дадеш знак, прекрасна Афродита, и ще направиш така, че Съгласieto и сладката Нежност да нахлуят в невинното сърце на безукорната Ирене Бенгочечя, девица на 39 години и моя любимка, на която аз няма да попреча да приеме любовните обяснения на своя любимец, достойния за възхищение господин Пуличикио.

Но в замяна на това, о прелъстителна богиньо, ти трябва да позволиш на изпратеното от мен Разумно помирение да се разположи свободно у разсъдливата госпожа Цимерман, така че тя мъдро да уреди тежкото положение, без да бъде наранено прекалено много отмъстителното сърце на госпожа Фругони, която аз закрилям.

След това, когато изпълнението на тези условия докаже взаимното ни съгласие с договора, тогава, Афродита, използвайки нашата власт, ние двете, в съюз и без съперничество, ще направим това, което ти така мъдро предложи — ще позволим на Удоволствията на Любовта и Удоволствията на Ума да се изсипят щедро върху онези, които сега ръкопляскат на госпожа Джанело в старата къща на улица „Теодоро Вилардебо“, за да изпълним с радост и щастие последните, вече толкова кратки мигове, останали им да живеят.

Но искам специално да те предупредя, сплетнице Афродита, че след като кървавата повеля на Хадес бъде изпълнена, ние отново ще възобновим старата си битка, защото сърцето ми се отвращава от хитрините ти, така както твоето сърце отхвърля моята праволинейност. Кажеш ли сега приемаш ли договора при условията, които ти поставих?

И нетърпеливо отвърна божествената Афродита:

— Приемам, неукротима дево Атина, всички условия на договора, който току-що ми предложи, и ако погледът ти стига до къщата на улица „Теодоро Вилардебо“, скоро ще видиш признаците за това.

Но в името на баща ти, Зевс Гръмовец, аз те моля, богиньо, да не губим повече скъпоценно време. Да полетим още сега към озеленения квартал Виля дел Парке, да влезем незабавно в хубавата къща на „Теодоро Вилардебо“ и да останем до нашите любими смъртни до скръбния миг, когато ще се появят дебнещите лъскави автомобили Форд Фалкон и ще се изпълни планът на неумолимия Хадес.

Аз ще застана между бързите перки на новия вентилатор и оттам ще пръскам върху всички присъстващи в хубавото салонче със сини тапети нежен ветрец, който ще предизвиква приятен гъдел по кожата и ще събуди сладката нега на любовта дори и в най-коравото и безчувствено сърце.

Ти, превърната в непозната госпожица, ще седнеш на свободния стол между господин Паско, сляп и с двете очи, и майката на госпожица Кицернмахер, на същия ред, на който се намират Ирене и господин Пуличикио, и от мястото си ще наблюдаваш и ще оказваш благотворно влияние, когато сърцето ти подскаже това.

Колкото до тебе, божествени и неуморни Хермес, моля те да останеш отвън. Обикаляй двора и грижливо поливаните растения в

него, кичестата глициния, набраздения цинков покрив и зида в дъното, входната врата, която пъргавите ръце на младия Ромилио Соса умело поправиха, и нощната улица „Теодоро Вилардебо“, гъсто обрасла с дървета. Незабавно трябва да ни уведомиш, когато видиш да се подава иззад ъгъла бронята на първия Форд Фалкон или когато доловиш в далечината зловещия рев на моторите.

След като русата Афродита изрече това, без да губят повече време в напразни спорове, тримата бързо отлетяха от високия Олимп, стигнаха до сенчестия квартал Виля дел Парке, над който прелетяха като пощенски гълъби, забързани към гълъбарника си, а после всеки от тях зае мястото, мъдро определено от Афродита.

Атина се превърна в непозната госпожица, която горещо аплодираше пламенните слова на госпожа Джанело и от всички смъртни само господин Пуличикио малко се изненада, като я видя, когато трябваше да ѝ се извини и да мине покрай нея, отправяйки се към двора, за да намери угрижения господин Фругони.

Хермес, превърнал се в нощна пеперуда, кръжеше над двора, кацаше върху някое от грижливо поливаните растения, отлиташе до входната врата и отгоре зорко оглеждаше улица „Теодоро Вилардебо“. А когато Сянката прелиташе над него, Хермес възприемаше цвета на предмета, върху който се намираще, и Сянката не можеше да го забележи.

Афродита се настани между бързите перки на новия вентилатор и превърнала се в приятен ветрец, предизвикваше лек гъдел по кожата и прогонваше от всички сърца безмълвния страх, който думата заплаха бе породила.

От стратегическото си място между господин Паско и майката на госпожица Кищернмахер, Атина повика строгия Брачен дълг и му каза: „Веднага напусни измъчения господин Фругони!“. И повика Стеснителността и Нерешителността, твърдо залегнали в душата на господин Пуличикио, и ядно им рече: „Махнете се оттам!“.

После повика духа на Благоразумното помирение и му заповяда: „Веднага се настани в тялото на госпожа Цимерман!“. И госпожа Цимерман изпита желание разумно да уреди трудното положение и решително се отправи към стаичката в дъното, за да поговори мъдро с господин Фругони...

А Афродита отпрати приятния ветрец към нервното тяло на Ирене Бенгочечя, девица на 39 години, която изведнъж се изчерви, сведе поглед и започна припряно да прелиства тетрадката си, пълна с написани с молив стихове.

После облъхна обаятелния господин Чавес и духът на Галантността го завладя, така че вниманието му към госпожа Джанело предизвика Невъздържаната ревност и тя дръзко нахлу в измъченото сърце на господин Фругони. И докато господин Чавес, подбуждан от ветреца, който пръскаше Афродита, бързо прекосяваше салончето с димяща запалка в ръка, Невъздържаната ревност лесно направи господин Фругони своя плячка и по този начин му помогна да вземе бързо решение относно любовта, която пламенната госпожа Джанело му предлагаше.

Но когато Афродита забеляза, че боязънта не бе избягала напълно от свенливото сърце на касиера Хосе Мария Пуличикио, на когото вестта за заплахите по телефона бе направила по-силно впечатление, отколкото на останалите, заповяда:

— Елате незабавно, духове на Паметта и на Приятните възпоминания, и се настанете в душата на моя любимец господин Пуличикио, така че през почивката да може да направи положителна преценка за политическото положение на членовете на Полимния, да се убеди, че грубите заплахи не могат да бъдат отправени към нито един от тях, и тогава страхът му напълно да изчезне.

Така тримата богове грижливо бдяха над великодушните посетители на къщата на „Теодоро Вилардебо“ и нито проявяваха нетърпение от дългия рецитал, нито се дразнеха от ужасните поеми, защото, както е известно, за тях Омир, Уитман или госпожа Мastroкарбоне-Джанело бяха просто крехки хорица, обречени на неизбежна смърт, които за безкрайно кратко време дращеха по повърхността на една също така малка, крехка и тленна планета.

XVII

При това любезно предложение от страна на скъпия господин Чавес всички по един или друг начин му изразихме най-горещата си подкрепа. Госпожа Цимерман каза енергично: „Точно така“ и плесна с ръце, сякаш за да ни напомни, че междучасието е свършило и ние трябва да се подредим по двама, да се преброим отляво надясно и незабелязано да заемем местата си при пълна тишина. Госпожа Джанело ѝ отвърна с грациозен жест на послушна ученичка. При това, тъй като се намираше съвсем близо до вентилатора, няколко кичура от хубавата ѝ черна коса се развяха във въздуха и закачливо докоснаха бузата на господин Фругони. После тя сладко се усмихна и непринудено хвана под ръка автора на „Призракът в талигата“, който я гледаше очарован. Не знам дали благодарение на разумните думи на госпожа Цимерман или на докосването на игривите кичурчета коса, господин Фругони сега се владееше много по-добре и изглеждаше почти весел. Двамата бавно се отправиха към дъното на салончето и седнаха съвсем близо един до друг на последния ред столове. Господин Мастандрея, както винаги не на място, изръмжа нещо подобно на „Гласувам за“ и добави шепнешком някаква грубост относно майката на автора на заплахите. Той опря патериците си на стената и се отпусна на един стол близо до вратата. Продължаваше обилно да се поти и вероятно за да не измокри ризата си от потта, която се стичаше по двойната му гуша, бе пъхнал в яката огромна кърпа на кафяви ивици, прилична на салфетка или лигавник.

Останалите наши членове, без да проявяват припряност, уплаха или нервност, също се приближиха и постепенно заеха празните места.

Във всичко това, в единодушното решение да продължим нашия рецитал, преодолявайки каквито и да било пречки, имаше някакво безмълвно съглашение. Съглашение, което аз бих се осмелил да определя така: нищо, нито неотдавнашното напрежение, породено от поведението на господин Фругони, нито наличието на някакви неприятни и абсурдни телефонни обаждания, нищо, абсолютно нищо

не можеше да ни принуди да се откажем, дори временно, от онова, което за нас представляваше дълбоката същност на нашето Дружество — братството в поезията, достигнато посредством внимателното и проникновено изслушване на произведенията на приятелите ни.

Госпожа Цимерман се отправи към двора, отново плесна с ръце и повика ония, които по време на паузата бяха излезли да подишат чист въздух под глицинията или да изпуснат една цигара.

— Хайде, че започва втората част — извика им тя.

Стори ми се, че вече никой не си спомняше за заплахите, които лековерно — твърде лековерно, според мене, бяха сметнати от някои за шега (госпожица Кицернмахер, за предизвикани от завист (госпожа Цимерман), за грешка (господин Паско и госпожа Цимерман), или както с голяма наивност ми прошепна на ухото младият Ромилио Соса, за обикновено отмъщение от страна на пренебрегнатата госпожа Фругони.

Аз също си наложих да ги забравя. Но докато с известен труд минавах между третия и четвъртия ред, за да заема мястото си (при това отново бях принуден да обезпокоя непознатата госпожица, която никъде не можах да открия на паузата), не преставах да мисля с известна тревога, признавам, за тези абсурдни заплахи с предполагаемо политическо съдържание. Политическо? — спомням си, че се запитах и незабавно си отговорих сам, че нашето Дружество беше определено и уставно аполитично. Тогава възприех тезата, че се касае за грешка (поддържана от непогрешимата госпожа Цимерман) и изведнъж си спомних, че на същата пряка на „Теодоро Вилардебо“ някога се намирал малък импровизиран клуб на Перонистката младеж. Ето каква била работата — си помислих със смях, докато нагласявах стола до този, който трябваше да заеме Ирене. Наистина беше смешно все пак, че някой е могъл да сбърка Полимния с онова, което се нарича низова организация, а господин Чавес или мен — с войнствените ръководители на тази бунтовна и неразбираема младеж на нашето време.

Машинално потърсих с очи господин Чавес. Стоеше, прав в дъното на салончето, до госпожица Кицернмахер, и внимателно преглеждаше списъка на ония, които щяха да четат стихове през втората част на рецитала (навярно припомняйки си някои от цветистите изрази, които щеше да употреби за представянето им).

Това малко забавяне ми даде време да превъзможна неотдавнашните неприятни мигове и между другото, повече за собствено забавление, отколкото за нещо друго, да направя нещо като обзор на предполагаемото политическо членство или принадлежност на всеки от нас. Беше — признавам — доста забавно и невинно занимание. Но то ми послужи, не знам точно защо, мигновено да забравя страха и тревогата от заплахите. Мисля, че си заслужава да го изложя накратко.

Започнах, както е редно, от нашия председател. Господин Чавес, рекох си, е испанец, шеф на отдел „Продажби“ на голяма агенция за недвижими имуществва и член на Ротари — клуб във Виля дел Парке. Освен смътните републикански идеали и споменаването на масонските ложи, които според него активно са спомогнали за извоюването на нашата независимост, никога не е изповядвал друга идеология, освен строго и здраво демократичната. За да бъде по-точен, споменаването на масонството бе направено на 25 май^[1], по време на вълнуващо патриотично събрание с литературно-музикална част, което проведохме в сътрудничество с Дружеството за подпомагане на Виля дел Парке и Съюза на търговците от улица „Куенка“. Беше смешно да се мисли, че господин Чавес би могъл да бъде обект на заплахи.

А господин Фругони? За господин Фругони се знаеше само, че е перонист по традиция, но не членува в никаква партия. Всъщност членуваше съпругата му (непозната за повечето от нас, но неведнъж споменавана на тези страници), която, както много скоро научихме, е активистка в един от кварталните клубове, и по-точно в действащия на ъгъла на „Куенка“ и „Ногоя“. Следователно, привърженица на най-правоверната официална политика и неподлежаща на никакво подозрение от политически характер. Що се отнася до самия господин Фругони, всеки би могъл да си даде сметка за един прост и ясен факт — многобройните задължения в магазина му „Лилиев цвят“, тежките затруднения от сантиментален и семеен характер, присъствието му на всички събрания на Дружеството, плюс задълженията му, произтичащи от длъжността му на ковчезник, които той никога не бе пренебрегвал, и най-вече старателната работа над дългите му поеми в гаучовски стил (които обикновено представляше написани с туш върху листове, имитиращи опъната кожа, и украсени с богати илюстрации) навярно не му оставяха много свободно време, за да го посвещава на

някаква партия. И по този повод бих искал да прибавя още нещо — тези поеми, красиво изписани с релефни калиграфски букви с лявата му ръка, защото господин Фругони е левак, са гордостта на нашето Дружество; те са били представяни на фолклорни фестивали и конкурси и една от тях, озаглавена „Скелетът“, поставена в рамка от мимозови клончета, украсява стената на нашето салонче за събрания.

В това време господин Чавес бе прибрал в джоба си списъка на участниците, но все още се бавеше, разговаряйки с госпожица Кищернмахер. Успях да дочуя думите „звездно тяло“ и „карма“, както и благоговейното споменаване на имената Ани Безан и Блаватски.

Значи разговаряха на приятна за госпожица Кищернмахер тема и очевидно на господин Чавес нямаше да му бъде никак лесно да прекъсне рязко разговора, за да се отпрати към подиума и да започне втората част на рецитала. В такъв случай ми оставаше още малко свободно време. Ирене още не бе заела мястото си до мене, така че докато чаках и за да се разсея, продължих занимателния си обзор.

Не ми се искаше да пропусна себе си и помислих, че ако наистина за мен можеше да се каже, че съм радикал, защото и цялото ми семейство от край време беше такова, освен дете гласувах и веднъж бях председател на изборна комисия по молба на мои роднини, никога не бях развивал никаква политическа дейност. Ако не се смята за политическа дейност — помня, че лукаво си помислих — внимателното четене на един открито опозиционен вестник като „Ла Пренса“ и унилите или шеговити коментари (макар и понякога пропити с искрено възмущение, не отричам) относно някои мерки на правителството или на военните, които обикновено си разменяме, като срещна по улиците съседи от моя квартал, Виля Девото.

В този момент в салона влезе и тихо зае мястото си на предпоследния ред младият Ромилио Соса. Спрях вниманието си на него. В принадлежността на Ромилио към перонисткото движение никой не се съмняваше. Но смешното в случая е, че той съвсем наивно беше убеден, че всички ние, тъй като ни смяташе за свестни хора, също трябва да сме такива. И си спомних, че веднъж много топло ме бе поканил да участвам в един от тези весели многолюдни митинги, които едно време се правеха и които той смяташе за истински отечествени празници.

До него, веейки си с някакво списание, седеше госпожа Цимерман. Тя непрекъснато питаше колко е часът и обясняваше на Ромилио дълбокия смисъл на стиховете, които щеше да рецитира тази вечер. В нейното политическо членство също никой ни най-малко не се съмняваше. Но аз си спомних благородното ѝ коректно държане в Дружеството и признах, че с изключение на оня път, когато трябваше да ѝ обърнем внимание, защото се бе опитала да продава бонове за паричната кампания на Комунистическата партия в клуба на Дружеството, тя никога не бе оказвала върху нас ни най-малко политическо или идеологическо давление. Спомних си, че при оня случай госпожа Цимерман в мрачна, но доблестна самокритика призна грешката си и оттогава, макар че от време навреме срещаме името ѝ във вестниците, свързано с някое действие или изявление на Съюза на аржентинските жени, тя никога вече — трябва да признаем това — не бе нарушавала нашия устав.

След това продължих с господин Паско, който беше сляп, и колкото и да мислих, не можах да си припомня никакъв факт, който да ме насочи към политическите му идеи. Най-вероятно изобщо нямаше такива.

Господин Мастандрея бе извадил втора кърпа и сега бършеше челото си. Него, само по характера на многото му сонети, които бях чел, определих като странна смесица от консерватор, адвентист от седмия ден и някогашен бохем, с някои националистични, и дори бих се осмелил да твърдя, росистки^[2] уклони, макар той никога да не бе давал повод за това. Може би, помислих си аз, защото, както бе известно на всички, нашата бивша председателка, госпожа де Урдампейета, беше гореща привърженица на Сармиенто, чийто акварелен портрет, нарисуван и подарен от самата нея на Полимния по случай първата годишнина от основаването ѝ, висеше до голямата снимка на авторката на челната стена в салончето.

С обичайния си такт и финес господин Чавес се извини на госпожица Кицернмахер, задето трябва да прекъсне толкова оживения разговор, с ласкав жест взе ръцете ѝ в своите и накрая се отправи към подиума. Госпожица Кицернмахер се усмихваше трогната и възхитена. Вгледах се в нея, когато веднага след това, управлявайки сама стола си на колела, тя се придвижи между редовете, за да застане на обичайното си място на първия ред. Имах време да помисля за нея

още няколко секунди. И си спомних, че ако наистина в едно поетично излияние, което ни бе прочела по случай годишнината от рождението на Гьоте, тя се бе проявила като противничка на нацизма, бе пределно ясно, че много повече я вълнуваха теософията и окултните науки, отколкото политиката.

Нашият председател отново държеше в ръка списъка на авторите за тази сряда (списък, който по правило в нашето Дружество се изготвя от секретарката и двама членове на ръководството в началото на всяка сбирка) и се готвеше да обяви първия поет от втората част на рецитала. И тук използвам случая да поправа един мой пропуск — според нашия устав, прочетените стихове трябва веднага да бъдат регистрирани в протоколната книга. Но за съжаление нашата секретарка госпожа Джанело, поради обстоятелства, които едва днес узнахме, води тази книга с доста голямо закъснение. Тъкмо мислех, че трябва да се разгледа този деликатен въпрос на следващото заседание на управителния съвет, когато Ирене, която бе позакъсняла, забързано влезе в салона, пристъпи на пръсти и седна до мене. Тогава сметнах за привършен обзора, който правех. Бях стигнал до щастливото заключение, че никой от нас не би могъл да бъде обект на тези предполагаеми (и вече почти забравени) заплахи. А още по-малко би могло да бъде Дружеството, чийто Управителен съвет винаги бе бдял за най-строгото спазване на точка пета от нашия устав, която забраняваше засягането на „политически или религиозни теми в обсъжданията, повдигнати от членовете“.

И така, отърсил се от всякакви тревоги, аз се приготвих да слушам. Пръв стана господин Паско, слепият. Господин Чавес го представи, като го нарече „нашия скъп поет на мрачните чувства“. После внимателно го хвана под ръка и го придружи до подиума.

[1] Ден на независимостта на Аржентина. — Б.пр. ↑

[2] Росас — аржентински губернатор на Буенос Айрес (1835–1852), управлявал с насилие. — Б.пр. ↑

XVIII

29 ноември 1975 г.

ОТ ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР ГУСО (ФЕДЕРАЛНА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ ЗА СИГУРНОСТ) ДО ИНСПЕКТОР
БЕВИЛАКУА (УЧАСТЪК 45)

Драги Бевилакуа,

Моля те в бъдеще да избягваш всякаква кореспонденция от личен характер. Не съответства на поста, който заемам. Освен това нямам вяра, и моля те да ми простиш, нито в интелигентността ти, нито в дискретността ти, няма какво да се прави.

По изключение отговарям на писмото ти от 28 т.м. (което току-що изгорих) и се надявам, че за последен път ще ми се наложи да ти правя забележка. Доста години вече си полицейски инспектор и струва ми се, че трябваше да си натрупал достатъчно опит.

Ще ти кажа без заобикалки, Бевилакуа, че никак не ми се нрави начинът, по който вървят работите в твоя участък. И веднага ще ти дам пример. Това мижаво подофицерче, което ми изпрати, има нахалството (безочieto, би казал баща ми) да попита чрез дежурния офицер „дали вече е готов отговорът на писмото ти, защото закъснявал“. Само заради тебе не го натиках в карцера, а се отърва с едно хубаво чакане до четири часа сутринта за отговора, който така и не му връчих.

Ще ми кажеш, че това е просто недомислие от страна на подофицера и че ти нямаш нищо общо със случая. Може и така да е, но държане като това, драги ми Бевилакуа, обяснява достатъчно добре тежкото провинение на заместник-инспектора Дилео. Това, което ти твърде безотговорно наричаш „глупост“. Разбери най-после, Шкембо, не е глупост, а сериозно нарушение на дисциплината, което ще трябва строго да накажеш и на което ти сега теглиш последствията. Ще си платиш, инспекторе, бих ти казал, ако не се познавахме от толкова години.

Но да се разберем, Бевилакуа. „Грешки“ като тази на Дилео НЕ БИВА ДА СЕ ПОВТАРЯТ ПО НИКОЙ НАЧИН.

Още по-малко можеш да споменаваши в писмата си така, през просото, подробности и признания, които, както ще разбереш, те компрометират до гуша.

Ние, Бевилакуа, живеем в много трудни времена. Знам, че ти остава малко до пенсия. Знам също, че никога не си проявил искрен интерес към курсовете за усъвършенстване в Щатите, които няколко пъти ти предлагаш. Но трябва да разбереш, че днес в Буенос Айрес не можеш да се справиш с манталитета на провинциален инспектор, както преди двайсет години, когато аз бях писарче и се подчинявах на заповедите ти в 45-и участък.

Ако моята кариера, както ми каза оня път на банкетa, бе „главозамайваща и блестяща“, то е, защото веднага разбрах в какво мръсно време ни се налага да живеем, и главно, защото днес ние трябва да се борим с един нов тип престъпност — подривната. И защото разбрах също, че за да се борим успешно с нея, са ни крайно необходими курсовете за усъвършенстване в чужбина. Ето къде се крие, Бевилакуа, тайната на моята „главозамайваща и блестяща“ кариера.

Сега ми разреши да ти обясня. Това, че твоят подофицер си позволил да попита дали вече е готов отговорът ми, не е случайно; напротив, то е тясно свързано с „глупостта“, извършена от заместник-инспектора Дилео. И ще бъда съвсем искрен, Бевилакуа. Вината е изцяло твоя.

По напълно ясни причини няма да навлизам в подробности (не искам да знам подробностите, изяснявам ти), но предполагам вече си научил, че оня тип, когото Дилео е задържал, а на тебе ти се изплъзнал, е племенник на един депутат. И това не би било толкова страшно, ако този депутат не беше в прекрасни отношения с някои генерали от армията. Как ти се струва?

Много съжалявам за молбата ти, Бевилакуа, но нищо не мога да направя за тебе. Всичко зависи от това, какво ще решат командванията на трите рода войски в близките седмици по няколко въпроса, които привидно имат известен интерес да разкрият. И ако нещата продължат в същия дух, много се боя, Шкембо, че ще трябва да поискаш да те пенсионират. Най-вероятно наистина е да не се

стигне до проливане на кръв, но все пак не ти остават много възможности.

Засега си трай и се моли на бога. Това е всичко, което мога да ти кажа по въпроса.

Друго нещо — за охраната на висшите офицери от Въроръжените сили (моля те да не употребяваш повече думата „войскари“ в писмата си, макар и да са лични). Ти на кой свят живееш, Бевилакуа? Какво има да се колебаеш дали да поставиш охрана на едно или друго място, щом за това те моли началникът на Първа армия? По дяволите предприятията, драги мой. И ако няма друг изход, твоят висш персонал да се завре в огнеупорна каса, но ти не бива дори да си помисляш, че можеш да не изпълниш тая заповед. Не се чуди, Бевилакуа, но именно постъпки като тази могат да обяснят факта, че понякога се чувстваш забравен, недооценен или кой знае още какво. Разбираш ли?

А сега по въпроса, който ти поставяш на трето място, но който несъмнено е най-важният — подривната група на „Теодоро Вилардебо“ 2562. За щастие мисля, че старшият офицер Фариас правилно е постъпил. Впрочем с помощта на Фариас узнах за някои твои грешки, допуснати в този случай, но за това ще говорим друг път. Внимателно прочетох всички доклади, и по-специално този на Фариас. Отлично е работил ефрейтор Николемо Рамирес. Това момче много ме интересува. Изпрати го при мене в понеделник в десет сутринта. Мисля, че може да сътрудничи пряко на нашето ведомство.

По повод на молбата ти, изпращам копия от досиетата. Всъщност, както сам ще видиш, това са резюмета, за да се улеснят обичайните процедури. Има хора, които се вбесяват от твърде подробни досиета. Мисля, че ме разбираш.

Ще видиш какви ангелчета имаш в района. Но внимавай много, Бевилакуа — от този момент нататък случаят „Теодоро Вилардебо“ 2562, минава в ръцете на Главната дирекция за сигурност. Ясно ли е?

Както ще разбереш, подривната престъпност, почти разгромена в селските райони, сега съсредоточава силите си в гъсто населените градове. Това ни стана известно от курсовете на мистър Томас. Така че въпросът с групата от „Теодоро Вилардебо“ сега

придобива огромно значение. Взоръжените сили ще набележат мерките, които ще се вземат в бъдеще.

Разбери добре това, бъди благоразумен и не се намесвай, каквото и да стане, ясно ли е? Ако имаме нужда от съдействието ти, ще те уведоим.

Тактиката, приложена спрямо Мастандрея, се оказва правилна досега, признавам, и според уверенията ти не е възбудила никакви подозрения. Може и така да е. Във всеки случай този тип няма какво повече да каже и ми се струва рисковано да се използва в бъдеще. Сега не става дума да се разследва грабежът на магазина за мебели на булевард „Форест“, а за нещо много по-важно, което е свързано със свещените интереси на отечеството. А на типове като Мастандрея не бива да се разчита. Забрави го и остави работата в мои ръце. Ако това те интересува, мога да ти кажа, че името ти няма да се появи никъде.

Според данните, с които разполагаме, групата развива активна дейност. А когато ние започнем да действаме, навярно ще излязат наяве куп терористични прояви в този район. По-специално Ромуалдо Чавес и Сара Цимерман, изглежда, са отговорни кадри в подривната организация. Също и Хосе Мария Пуличикио, за когото се знае, че е извънредно опасен. Въпреки че групата действа под прикритието на Полимния, не е изключено наличие на оръжие в сградата на „Теодоро Вилардебо“. В такъв случай престъпниците ще се опитат да окажат отчаяна съпротива. Затова ще действаме само ние. Не излагай на излишни рискове хората си.

Не искам да свърша това писмо, което става вече доста дълго, преди да изясня напълно някои подробности:

1) Не разбирам, нито искам да разбера нещо по този въпрос с часовниците. Забранявам ти да го споменаваш повече.

2) Не знам какво имаш предвид, като споменаваш някакъв тип по прякор Козела. Нямам представа кой е и не искам и да знам. Племенникът на депутатата никога не е бил задържан в 45-и участък. Следователно никой не го е измъквал оттам. Да не вземеш да потвърдиш това, което вестниците пишат за някакви парapoлицейски групи и т.н.

Изпращам ти, значи, копия на съкратените досиета, на отделен лист са всички имена по азбучен ред, заедно с номерата на

личните карти и последните адреси. Прегледай ги, но си трай. От утре, 00:00 часа наблюдението поемаме ние. Имай го предвид и пак ти повтарям — не се намесвай за нищо на света. Давам ти този съвет за твое добро и се надявам да ме разбереш.

Благодаря ти за поканата, но в събота съм зает, а и доста време ще бъде така.

Поздрави,

Гусо

ЧАВЕС, РОМУАЛДО — по прякор *Златната уста* или *Галисиеца*

Испанец, на 59 години, ерген, чиновник.

Роден във Виляпандо (Самора), Испания, през 1917 г.

Нямаме данни за дейността му в родината. След пристигането му в Аржентина през 1934 г., между февруари и юли 1937 г., името му няколко пъти се появява в списъците на дарителите на Международния Червен кръст.

В 1938 г. активно участва в многолюдната антифашистка манифестация по Авенида де Майо, където е задържан, заедно с други 42-ма испанци, открити привърженици на червените. За този случай, макар че не можа да се докаже, съществува твърдението, че е носил републиканско знаме с огромни размери. Остава на свобода поради „липса на улики“.

През 1958 г. фигурира като член на ръководството на социалния спортен клуб „Аржентински изток“ — пропагандистка организация на ложата „Изток“, тясно свързана със Синархията чрез международното франкмасонство.

Ергенското му жилище на улица „Архерич“, което е под наблюдение, освен от жени с леко поведение, е посещавано и от млади мъже и жени, които носят книги или пакети със съмнителен вид, както и от негови сънародници с доказани марксистки убеждения. Три жени от дружество Полимния посетиха апартамента по време на сегашното наблюдение. И в трите случая портиерът на сградата уведомява, че през вратата се чувала музика от плочи на стари болера, а също така и звън на чаши. Позната практика, с която, освен че заглушават разговорите, те се опитват да прикриват тези явки, очевидно от голямо

организационно значение, и да ги представят за обикновени любовни срещи.

Важно: Като шеф на отдела за продажба в агенцията за недвижими имоти „ДЕЛОС“, името му на два пъти се появява във връзка с продажбата на имоти, които след време са били използвани за явки от подривни елементи. Един от тях е сградата на улица „Кондарко“, където по време на обиск славно загина сержант Ретамар. И в двата случая, благодарение на умелата намеса на адвокати, той е бил оправдан. Трябва да се отбележи, че един от тези адвокати е бил доктор Франсиско Сотомайор, по прякор Пако, наскоро убит от неизвестни лица, обвинен е във фаворизиране на подривни елементи и петни доброто име на полицията с обвинения за предполагаеми мъчения.

Чавес е обигран в юридическите изплъзвания. Изглежда, че е отговорен кадър в престъпна организация. Макар че е пръв заместник на Цимерман, той фигурира като председател на Полимния.

БЕНГОЕЧЕЯ, ИРЕНЕ

Аржентинка, на 39 години, неомъжена, учителка в религиозни училища.

Изглежда е родственица на известния анархист Пруденсио Бенгоечая, пристанищен докер и ръководител на РФАР^[1], загинал при злополука във Второ комисарство в Авелянеда през 1932 година.

През 1957 г. тя участва в хора на дружеството на баските „Еускади“. Същата година хорът взема участие в един прокомунистически фестивал в Луна парк. По данни на Интерпол някои от членовете на дружество „Еускади“ понастоящем са свързани с терористичната организация на баските, наречена ЕТА.

От 1961 г. е учителка по испански език и литература в колежа Святоото сърце. Нашият осведомител в колежа я определя като революционна привърженица на Третия свят.

Освен в сбирките на Полимния, където заема важния пост на финансов ревизор, тя периодично участва в срещите на бившите ученички от колежа „Богородицата от Уетре“ — свърталище на кюрета, защитници на Третия свят, и място за срещи на подривни елементи, привърженици на перонизма.

Ходи на черква всяка неделя и се изповядва при отец Корея. Отец Корея е бил в Куба през 1971 г. и вследствие на това пътуване бил обект на няколко атентата.

[1] Революционна федерация на аржентинските работници, анархистка организация. — Б.пр. ↑

XIX

И докато непокорната Атина и прекрасната Афродита, обединени в нерушим съюз, далеч от мисълта за съперничество, заедно с безстрашния Хермес със златните сандали, грижовно бдяха над любимците си, чиито съдби скоро щяха да бъдат покосени от неизбежната смърт чрез ръцете на безмилостните мъже от четирите автомобила Форд Фалкон, намръщеният непроницаем Хадес мрачно ги наблюдаваше от един стръмен връх в студеното си царство.

И случи се така, че тъкмо в момента, в който благородният господин Ромуалдо Чавес с братска грижовност хващаше под ръка и любезно отвеждаше до подиума безупречния господин Паско, сляп и с двете очи, ужасна гримаса на презрение още повече помрачи страховитото лице на всемогъщия Хадес, който, загръщайки се зиморничаво в черния си плътен плащ, заговори на огромния си легион от свирепи слуги:

— Без страх се приближете насам, о мои верни и усърдни слуги, които споделяте с мене суровостта на тази влажна обител. И докато се предпазвате от суровия студ с този огромен вълнен плащ, който неуморните Мойри изтъкваха за мене, призовавам ви да отправите мрачните си погледи към онази стара къща на улица „Теодоро Вилардебо“ в благоустроения квартал Виля дел Парке.

Погледнете в салончето със сини тапети и вижте как непостоянната Афродита и тщеславната Атина заради любимците си са прекратили за известно време старото си съперничество и сега, също както ръмжащите кучки, бранещи игривите си кутрета, смятат, че по този начин ще ги предпазят от някой хищник, така и те грижливо бдят над оная жалка групичка смъртни, дванадесет от които аз ще пренеса тук още тази нощ.

Вижте и неуморния вестоносец на олимпийските богове, хитрият, крадлив и лъжлив Хермес, как превърнат в безобидна нощна пеперуда с прашни сиви криле, прелита и зорко наблюдава двора с грижливо поливаните растения, как кръжи над клонестата глициния с

възлесто стъбло, над набраздения цинков покрив, над високите дървета по улица „Теодоро Вилардебо“, за да може пръв да съзре пристигането на неумолимите ми пратеници с четирите автомобила Форд Фалкон и да съобщи незабавно на двете богини, негови съюзнички.

Вижте как избухливата Атина, изпълнена с притворство, е свалила блестящия си шлем, страховитото копие и славния си щит и приела успокояващия образ на красива непозната госпожица, благопристойно е скръстила ръце в скута си и повдигайки глуповато вежди се готви внимателно да слуша мрачните стихове на мургавия сляп господин Паско.

Забележете, моля ви, интригантката Афродита. Тя хитро се е настанила между прозрачните пластмасови перки на новия вентилатор на стойка и оттам щедро пръска ветрец, който приятно гъделичка кожата и предизвиква любовна нега сред тези, които, неподозиращи нищо, слушат, седнали в редици, красноречивите встъпителни думи на господин Чавес.

Вижте, вижте, многочислени мои легиони, които с гордост заемате привилегировано място в този необятен подземен свят, погледнете избухливи Мойри, черни и неуморни Кери, неподкупни Харон, ужасни Цербер с три кървави муцуни, всички вие, души на ония, които приживе изпращайте многобройни обитатели в мрачните ми селения — полицаи, палачи, производители на газови камери, военни, биячи, унищожители на народи, мъчители с глад, разпространители на зарази, тирани, наемници, министри на икономиката, земевладелци, банкери, собственици на мощни предприятия, бюрократи, предатели, фанатици и всякакви сектанти, мои скъпи верни слуги.

Вижте, погледнете напразната суетня на тримата дръзки олимпийски богове, които, подобно на жалки насекоми, тромаво кръжат между натъкмените членове на дружество Полимния. И след като с презрение сте видели как се въртят сред смъртните, които лично аз съм осъдил, без страх обърнете очи към мене и изслушайте непогрешимите ми думи.

И като се загърна отново в черния си плащ, тракайки със зъби от студ, неумолимият Хадес рече:

— Наистина ви казвам, мои верни кръвожадни слуги, че ни най-малко не ме тревожат детинските прехвърчания на тримата обитатели на белоснежния Олимп, защото те по никакъв начин няма да попречат на изпълнението на неотменимия ми план и не ще могат да го забавят дори със секунда от точния час, в който съм наредил да се проведе.

Защото днес, 3 декември 1975 г., няколко минути преди двадесет и три часа, дванадесет от ония жалки и беззащитни смъртни, придружавани сега от тримата всемогъщи безсмъртни, ще приключат жизнения си път в ръцете на тайнствената и безнаказана изтребителна група, ръководена от любимеца ми Козела, и незабавно ще бъдат въведени в тези ледени селения с железни порти, откъдето никой никога не се връща.

Трябва да знаете, че за да стане всичко както трябва, без ни най-малко забавяне и в точно определения час, аз изкусно и безпогрешно вързах всички невидими нишки, от чийто сложен вътък е изтъкана неизбежната съдба на смъртните.

Така предварително наредих на духа на Доноса да обладае отмъстителната госпожа Фругони, която на 15 ноември представи ужасен донос в 45-и участък срещу дружество Полимния и срещу законния си съпруг, неверния и измъчен господин Фругони.

Направих така, че Усърдието и Служебното старание да завладеят благоразположения дух на ефрейтор Никодемо Рамирес, така че благоприятно да ускорят проучването на посещаващите къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562, което духът на Доноса бе възбудил чрез госпожа Фругони.

Благодарността и Заслуженото повишение намериха място в черната душа на покровителствания от мене старши офицер Фариас; а той, от своя страна, успя да ги всели в душата на майор Гусо от Федералната главна дирекция за сигурност, който ми е особено драг.

Малодушието и Ужасът, изпратени от мене, направиха своя плячка осакатеното сърце на сакатия Карлос Архентино Мастандрея, който, изпълнявайки бързо нареждането ми, успя да осигури за неумолимите органи на сигурността пълния списък на членовете на Полимния.

В походния момент с три удара на черния си камшик по пода попречих на малодушния Мастандрея, явно повлиян от ветреца, пръскан чрез вентилатора от Афродита, да сподели нещастията си с не

особено прозорливия господин Пуличикио, с което ненавременно би затруднил плановете ми.

И за да не остане нищо на волята на случая и неочаквания порив, които, макар и да са обичайни начини на действие за непостоянните олимпийски богове, смятам недостойни за мен, аз най-внимателно уточних и последните подробности за моето свършено гибелно отмъщение.

Не пожелах да възложа на никого от слугите ми важните и извънредно деликатни последни задачи, затова взех шлема си, направен от кучешка кожа, подарък от Циклопите, който прави невидим стопанина си, и спокойно се отправих към луксозния кабинет на моя любимец, главния инспектор Гусо от Федералната Главна дирекция за сигурност.

Превърнат в изпълнителен пратеник на координатора на параполицейските групи, по прякор Козела, който по жаждата си за кръв се доближава до мене, помолих да съобщят, че съм дошъл, отворих лъскавата врата на кабинета и свойски се представих на главния инспектор Гусо, мой отдавнашен любимец.

После с гласа и жестовете на пратеника на убиеца Козела разсеяно попитах има ли нещо ново, да кажем нови фишове, които да предам на шефа си.

Трябва да знаете, любими мои слуги, че тогава прекрасният главен инспектор Гусо отвори едно чекмедже на хубавото си бюро и ми връчи издут плик. Той съдържаше досиетата, снимките, номерата на личните карти и последните адреси на всеки един от смъртните, които всяка сряда следобед се събират в къщата на улица „Теодоро Вилардебо“ 2562, за да четат стиховете си, съчинявани от тях с голямо усърдие, и за да избягат за малко от тъжната си жалка самота. После той ми предаде сърдечни поздравии за моя шеф, любимеца ми Козела.

Но аз, вашият бог, не пропилях ценното си време в безсмислени светски любезности, а с бързината, която притежавам в качеството си на безсмъртен, веднага изчезнах от очите на главния инспектор Гусо и невидим, носен от лъскавите ми коне, полетях към тайния кабинет в луксозния квартал Палермо, където Козела, подобно на кървава Кера, е разположил главния си щаб.

Почуках на вратата с черния си камшик и когато отвътре ми казаха да вляза, отново се превърнах в усърден пратеник и с поклон се

явих пред тайнствения координатор на параполицейските групи, чийто прякор е Козела.

Козела, чието лице и мрачен поглед наподобяват Хадес, седеше зад солидно дъбово бюро и внимателно четеше пъстро списание с комикси, с изрисуван на корицата Мики Маус на велосипед из полето с тримата си племенници. А върху широкото дъбово бюро блестеше прекрасна колекция от оръжия, деветкалиброви пистолети, патронташи, ремъци, въжета, рула с тел и лейкопласт, предпазители на пушки и разнокалибрени куршуми.

А когато Козела, подобно на същински бог, повдигна брадатото си лице от пъстрото списание, аз по военному ударих токове и без да кажа дума, поставих в страшните му ръце издутия плик, който инспектор Гусо ми бе връчил.

Тогава, както грижливо бе предвидено в плановете ми, Козела захвърли Мики Маус и тримата му племенници върху солидното дъбово бюро, нетърпеливо разкъса плика и изсипа ценното му съдържание до един красив лъскав автомат „Итака“, който се раздвижи и леко помръдна спусъка си при допира с толкова имена на марксистични родоотстъпници, и изкрещя: „Никой да не ме безпокои“. После, като страховито скърцаше със зъби, внимателно зачете едно по едно старателно изготвените досиета.

И всичко това, скъпи мои деца, стана именно днес, сряда, 3 декември 1975 г., в шестнадесет часа и петдесет минути, само два часа преди определения от непогрешимите ми гадатели миг, в който ще се изпълни ужасното пророчество и от ръцете на подривни елементи ще загине прославеният генерал Хорхе Естебан де Касерес Моние, бивш началник на полицията и поради това извънредно свиден за мене.

XX

Нашият скъп председател остави господин Паско на подиума. После слезе по двете стъпала и седна до духовната си приятелка, госпожица Кищернмахер.

Господин Паско, който не знам защо бе свалил тъмните си очила, отпрати смущаващия си незрящ поглед към един ъгъл на салончето и навярно зачака да настъпи пълна тишина. После, както винаги, измъкна от джоба на сакото си няколко малки сиви картончета, изписани по системата на Брайл, подреди ги пипнешком и се приготви да започне. Тази сряда, както вече бе съобщено, той щеше да ни прочете цикъл от шест нови свои произведения, по които, според въодушевените думи на господин Чавес, бе написала музиката самата госпожа Мария Тереса Вентурини де Сикарди — изтъкнатата пианистка от квартала. За съжаление отсъствието ѝ тази вечер се дължеше на един от честите ѝ пристъпи на артрит.

Именно на госпожа Сикарди бе посветил господин Паско първото си произведение, озаглавено „Бдение“. „С благодарност и възхищение по случай приближаването на младежкия ѝ осемдесетгодишен рожден ден“ — каза той безизразно и набързо, сякаш бе научил текста наизуст. След като изрече посвещението, господин Паско опря тъмните си картончета върху лявата ръка, с дясната бързо и сигурно ги заопипва и така прочете с монотонния си глух глас първо стихотворението, посветено на госпожа Сикарди, а после и останалите пет, едно след друго, без никаква пауза дори след заглавията.

Доколкото разбрах, това бяха кратки поеми в осемсрични квартети, много подходящи за фолклорни песни, но признавам, че не можах да ги оценя, както ми се искаше. Навярно бяха много интересни, щом като самата госпожа Сикарди бе приела да композира музика по тях, но поради почти пълната липса на паузи и нюанси и тихия глас на стеснителния господин Паско, аз неведнъж изпусках края на строфите и част от смисъла им.

Напрягах слух и се мъчех да ги разбера по-добре, когато по същия неприветлив начин, по който бе започнал, господин Паско неочаквано свърши четенето. Тъй като никой не си даде сметка за това, за няколко мига в салончето настъпи неловка тишина. За щастие непознатата госпожица, която седеше до него, въодушевено заръкопляска и тогава всички я последвахме. Може би беше приятелка на господин Паско, помислих си, и познава добре тези поеми.

Придружаван отново от господин Чавес, господин Паско се върна на мястото си между мен и непознатата госпожица. Красивата непозната госпожица се изправи да го посрещне в края на реда и в мига, в който го хвана под ръка, приближи хубавото си лице към господин Паско и му прошепна на ухото дълго развълнувано поздравление. Навярно думите ѝ бяха твърде хвалебствени, защото лицето на господин Паско буквално засия от широка затрогваща усмивка на благодарност. Все така усмихнат и като шепнеше „благодаря, благодаря“, той седна до мен и тогава аз също го поздравих, като стиснах ръката му и използвах случая да го помоля шепнешком — господин Чавес вече обявяваше следващия поет — да ми даде копие от стихотворенията, тъй като имам желание отново да им се наслажда насаме — тъй му казах.

Обеща да ми ги даде следващата сряда и не успях да му кажа, че предпочитам да ми ги издиктува още тази вечер, защото в това време господин Чавес вече говореше с благозвучния си глас топли думи за любимата си приятелка госпожица Кищернмахер. „Нашата нежна Изис — успях да чуя — която ще повдигне за нас само крайчето на тайнственото си було.“ После като посочи с мил жест мястото, заемано от госпожица Кищернмахер на първия ред, той я нарече „Рахни на нашето време“ и също така „съвременна Калидаса^[1], чиято тхарана ще разпръсне всички наши вредни помисли с несравнимата красота на своята гита“. Това показваше още веднъж не само широката култура на нашия председател. Ерудираните му думи даваха да се разбере връзката му с окултните науки, което обясняваше и близката му дружба с госпожица Кищернмахер.

Господин Чавес завърши встъплението и госпожица Кищернмахер обърна стола си на колелца и се озова с лице към нас. От мястото си на първия ред тя започна да чете своите хубави, вълнуващи и малко странни съчинения. Някои от тях бяха извънредно кратки,

защото се състояха само от една дума. Помня например едно, което бе озаглавено „Лятна любов“. Обяви заглавието, направи продължителна пауза, а после бавно произнесе „нидага... нидага... нидага...“, гледайки ни с хубавите си сиви очи. В някои стихове се говореше за прераждането на душата или за върховния ред във Вселената, в който всички трябва с радост да участваме. Доста често използваше санскритски думи, но беше така любезна да ни обяснява значението им след всяка поема. Въпреки деловия тон на тези обяснения, вълнението, което предизвикваха у нас стиховете ѝ, не намаляваше. Тъкмо обратното; милвани от ветреца на вентилатора и сякаш люшкани от убедителния тембър на гласа ѝ, всички усещахме как необясними флуиди на дълбока близост протичаха между нас и загадъчната госпожица Кищернмахер. Очите на госпожа Джанело и на Ирене се бяха налели със сълзи, но те се усмихваха, дълбоко развълнувани.

Последната ѝ поема, озаглавена „На небесните ми братя“, очевидно бе адресирана до нас, от което вълнението стана още по-голямо. Мастандрея подсмърчаше, госпожа Цимерман бе престанала да си вее, а брадата на господин Фругони трепереше, докато той нежно слагаше ръка върху рамото на госпожа Джанело.

Помня, че поемата свършваше, като ни предвещаваше възвишеното състояние самадхи чрез този свещен дял от науката, който е Поезията.

И като произнесе последната дума — Поезия, по съвсем неочакван и необичаен за нас начин, госпожица Кищернмахер ни изпрати въздушни целувки от стола си на колелца. Направи го толкова спонтанно и естествено, че не само изтръгна горещи ръкопляскания, но и много от присъстващите ѝ отвърщаха по същия начин, или ѝ казваха „благодаря, скъпа“; някои се изправиха да ѝ стиснат ръката или нежно да я целунат по челото. Беше толкова трогателно, че господин Чавес трябваше доста да почака, преди да се качи отново на подиума и да обяви следващия поет за втората част на рецитала.

Когато ръкоплясканията затихнаха, когато свършиха целувките и поздравленията и кърпичките попиха последните сълзи, а ветрилото на госпожа Цимерман показваше с възобновеното си движение, че залата се съвзема от преживените вълнения и че рециталът може да продължи, едва тогава господин Чавес се появи на подиума със списък

в ръка. Прокашля се и започна сложно и многословно встъпление за следващия поет.

С изненада и нескрито възмущение разбрах, още преди скъпото име да бъде произнесено, че господин Чавес говори за Ирене. Непознатата госпожица също веднага се досети, защото първа обърна изящната си като на скулптура глава и отправи към Ирене одобрителния взор на големите си светли очи, в които прозираше обаятелният блясък на мъдростта и знанието. Когато господин Чавес, чиято загадъчна реч продължаваше повече, отколкото бе необходимо, спомена за скоро заетата от нея длъжност на финансов ревизор в Дружеството, цялата зала, разбрала най-сетне за кого става дума, избухна в спонтанни ръкопляскания, към които се присъедини и господин Чавес, като се усмихваше и гледаше Ирене, според мене, прекалено нежно. После, както можеше да се очаква, той спомена литературната награда, с която Националната спестовна каса веднъж бе удостоила прекрасната ѝ поема „Детството и спестяванията“, отпечатана по-късно в няколко читанки, и с рицарски жест каза: „Оставям подиума на красивата, млада и умна поетеса Ирене Бенгоечей, за която моля пламенни аплодисменти“.

Ирене, която, както вече казах, седеше до мен и чиято нервност долових, стана и ми отправи усмивка, която беше съвсем невинна, но същевременно в нея прозираше нещо, което бих се осмелил да нарека лукава нежност. Тя не ми бе казала, че е в списъка за тази сряда и очевидно някак по детински се забавляваше от изненадата ми. Непознатата госпожица също ми се усмихваше някак весело и съучастнически. Може би не е приятелка на господин Паско, а на Ирене — помислих си аз.

Истината е, че от този момент нататък аз се откъснах от всичко наоколо и когато Ирене мина край мене и се отправи към подиума с неразделния си бележник, който толкова пъти бях виждал в ръцете ѝ, несъзнателно допях пръст до устните си, сякаш молах за тишина, наведох се напред, за да я виждам по-добре, и се приготвих да не изпусна нито една нейна дума.

Загадъчното заглавие на първото ѝ стихотворение беше „На Х., който нищо не подозира“. За нова моя изненада това беше хубав и много правилно изграден сонет. Още от първото четиристишие, което започваше така: „Ти, който цветя прекрасни със любов отглеждаш, но

не виждаш цветето до теб“, разпознах ако не мое влияние, поне съзнателен опит да подражава на това, което скромно би могло да се нарече мой стил.

Думите ѝ донякъде бяха отговор на един мой сонет, озаглавен „На една дама“, който бе известен само на нея, защото поради някои по-дръзки образи в последния терцет, не сметнах за разумно да го прочета в клуба на Дружеството.

Можете да си представите неизказаното вълнение, с което изслушах тази поема, написана за моя най-голяма радост на последните страници на бележника ѝ, което означаваше, че е съвсем скорошна. Освен това ми се струва, че сред добре подбраните образи на сонета — не знам дали не се лъжех — открих едно тайно и непреводимо послание. Особено последните две строфи („Кажи ми своята дума, мъдри градинарю, не ще се побоя, ако бог ми я изпраща“) ми се сториха отправени към моята свенливост от предишната вечер и може би като покана да сложа край на глупавото си мълчание. Но имаше още нещо; в следващата поема — която тя трябваше да потърси между средните страници в бележника си, тоест бе я писала приблизително преди седмица — меланхолично и спокойно се описваше свечеряването на една улица в предградията. Беше дълга поема в свободен стих, който беше обичаен за нея, и с някои изрази и думи от разговорния език и местното наречие. Вече по средата на поемата ясно различих образа на старата магнолия от улица „Маркос Састре“, само на три преки от нашия клуб. Много пъти, когато я изпращах до „Наска“, за да вземе автобус 110, ние се бяхме опирали да гледаме това хубаво дърво, обзети от възторг при вида на красивата му форма и опиянени от аромата на огромните му цветове. Тогава се уверих, че поне в чисто поетичен план, аз заемах място в мислите ѝ от една седмица насам. И ако ми бе останало и най-малкото съмнение, споменаването — почти в края на поемата — на „една самотна скитница светулка“ ме убеди напълно. Забелязах, че при споменаването на светулката скитница, непознатата госпожица се раздвижи на стола си и леко се смръщи, сякаш образът не ѝ бе харесал особено. Може дамата да е пуританка — помня, че си помислих.

После Ирене прочете друга поема, посветена на Гертрудис Гомес де Авелянеда, и още една, чиято тема бе възнесението на душата към бога. Последната, не знам дали с дружелюбно или полемично

намерение, тя посвети на госпожица Кищернмахер. И двете бяха написани на първите страници на тетрадката, значи преди започването на нашата връзка. Но трябва да призная, че духът ми бе прекалено обезпокоен от скритите внушения в края на бележника, за да им обърна нужното внимание. Вероятно са били прекрасни, както всичко, което излиза изпод вдъхновеното ѝ перо, ако се имат предвид гордите ръкопляскания, отбелязали края на нейното четене.

Аз също ръкоплясках като луд и още ръкоплясках, когато Ирене с изящно свенливата си походка се промъкна между столовете, за да седне до мене. Непознатата госпожица и аз бяхме последните, които престанахме да я аплодираме. Думите „светулка“ и „скитница“ явно не бяха повлияли върху благоприятното ѝ отношение, което ме зарадва.

Лицето на Ирене пламтеше, ръцете ѝ трепереха. Поздравих я много тихо, доближавайки устни до ухото ѝ, защото господин Чавес се готвеше да обяви последния поет за тази вечер.

Едва чух изброяването на многобройните качества, които красяха госпожа Цимерман. Сякаш се носех върху облак и усещах, както никога досега, близкото топло присъствие на Ирене, долавяйки по не знам точно какъв тайнствен начин и най-лекото ѝ потръпване. Ветрецьт, идещ от вентилатора, сладко и някак особено ме замаяваше. Като в мъгла виждах как госпожа Цимерман вади от голямата си кафява чанта купчинка изписани на машина листове, захванати с кламер. Помня, че след няколко мига тя с мили жестове имитираше деца, хванали се на хорце, а аз, превъзможвайки голямата си свенливост, макар и с привидна естественост, изведнъж опрях ръка в дланта на Ирене. В началото тя сякаш се вкамени, уплашена от неочакваната ми дързост. Ясно усещах треперенето на тънката ѝ ръка. После, точно когато при въртенето си вентилаторът пръсна върху нас благотворния си ветрець, тя полекичка извърна ръка и нежно и пламенно взе моята. Помня също, че в тоя момент госпожа Цимерман майсторски имитираше дете, което си е изгубило играчката.

[1] Индийски поет (I в. пр.н.е.). — Б.пр. ↑

XXI

ЦИМЕРМАН, САРА ПРЕКАКСКИ

Полякиня, на 55 години, омъжена, журналистка.

Известна комунистическа активистка. Прикрива дейността си, заемайки важни постове в различни области на културата.

Членува в независими театрални трупни, в Съюза на жените, кооперативни дружества, литературни кръжоци, лиги за защита на изоставените котки, подкомисии за култура, киноклубове, квартални библиотеки, изложби, поетични описания, фолклорни състави и други средства за марксистическо проникване и пропаганда. Налице са доказателства за сътрудничеството ѝ в „Златния бръмбар“, „Вие, жени“, „Гасета литерария“, „За тебе“ и няколко вестника, издавани на идиш. Специализирала се е в детски стихове, под чиято невинна външност се опитва да прикрие вируса на безбожния анархистичен комунизъм.

От много години е регистрирана като професионална агитаторка. През 1945 г. е говорила на събрание за солидарност с Гватемала. През 1965 г. е говорила на събрание за Санто Доминго. През 1968 г. е говорила на събрание в полза на Куба. През 1973 г. е говорила на събрание за Чили.

Смята се, че тя е истинският ръководител на групата от „Теодоро Вилардебо“ и че индивидът Ромуалдо Чавес, по прякор Галисиеца, е неин заместник. Мъжът ѝ Абраам Цимерман, търговец, е член на ръководството на европейско — марксистическата организация „Мойсес Бергелсон“.

По-голямата ѝ дъщеря Делия Цимерман, аржентинка, на 19 години, студентка по медицина, е била задържана на 27 август 1973 г., докато е пишела лозунги за Трелеу^[1] близо до медицинския факултет. Въпреки че след 48 часа е била освободена, без да бъде подведена под отговорност, досието ѝ, с отпечатъци от пръстите, снимки и т.н. е в нашата документация. По-малката ѝ дъщеря Рита Цимерман, аржентинка, на 17 години, е студентка по социология. Посещава уроци

по пластика и китара. Участвала е във фестивали, уреждани за събиране на помощи за политзатворници. Поставена е под наблюдение, тъй като нашите осведомители от факултета подозират, че е отговорен кадър в перонистката студентска организация.

СОСА, РОМИЛИО, по прякор Черния

Аржентинец, на 23 години, ерген, текстилен работник.

Роден в местността Монтерос (провинция Тукуман), също както и бившата покойна председателка на Полимния Брихида Урдампийета или Брихида Рамирес. Следователно, може да се очаква пряка връзка между групата и противоотечествената подривна дейност в тази провинция.

Работник във фабриката „Судамтекс“, и което е по-важно, делегат на секция Кардиране. На събранието на 5.7.75 е гласувал за стачката. Членува в Перонистката младежка организация.

Живее в общо жилище в квартал Колехиалес. Според наш информатор, активно участва в кварталните събрания и във всяка манифестация или безредица, която се организира.

Според друг наш осведомител той винаги върви начело и носи знамето или бие барабан. Взел е участие в някакъв фестивал в квартала и е рецитирал селски стихове.

Видян е да извършва тайно зидарска работа в сградата на „Теодоро Вилардебо“ 2562, поради което се подозира наличието на „народен затвор“^[2].

Смята се за извънредно опасен.

ФРУГОНИ, АНИБАЛ, по прякор Левака

Аржентинец, на 46 години, женен, търговец.

Нерегистриран.

Собственик на магазина „Лилиев цвят“. Член на Съюза на търговците от улица „Куенка“ и на Сдружението на полицаите. Изглежда, че се касае за хитро прикритие. Данните, получени в 45-и участък от кварталния клуб на „Куенка“ и „Ногоя“, го окачествяват като спекулант на наркотици и наркоман, ръководител на екстремистка организация, обявена за нелегална в 1973 г., като контрабандист на

свещници и стенни барометри, прекупвач на крадени предмети, хомосексуалист, фалшификатор на чекове и на картини, приятел на Ектор Х. Кампора, търговец на бели робини, шпионин, садист и поет. Отявлен левичар. Многозначително подписва съчиненията си с „Левака Анибал“.

[1] Селище в Аржентина, където през 1972 г. зверски са били избити двадесет прогресивни младежи при инсцениран опит за бягство. — Б.пр. ↑

[2] Така наричат местата, където градските партизански групи затварят заловените от тях фашистки престъпници и главорези. — Б.пр. ↑

XXII

И стана така, че на 3 декември 1975 г. в седем часа вечерта с най-голяма точност се изпълни предсказанието на гадателите и от насилствена смърт предаде богу дух прославеният генерал Хорхе Естебан Касерес Моние; от смъртоносни куршуми, изпратени срещу него от подривни елементи, падна любимецът на великия Хадес; на няколко километра от красивия град Парана в провинция Ентре Риос, богата на много птици, издъхна бившият началник на полицията и душата му се пренесе в селенията на Хадес.

И когато всемогъщият бог узна за жестоката смърт на своя любимец, го обзе ужасен гняв. Страховитото му скърцане със зъби достигаше съвсем ясно до най-далечната пещера в огромната му обител и страхът смразяваше кръвта и подкосяваше краката на всичките му слуги.

Но не си пропиля времето безплодният Хадес в оскърбителни речи, нито в безполезно скърцане със зъби, а много делово се качи в черната си каляска, теглена от прекрасни коне, здраво стисна страшния си камшик и се приготви незабавно да изпълни своята гибелна и дълго подготвяна задача.

И студена усмивка едва-едва проблясваше на жестокото му лице, защото всички нишки, необходими за изпълнението на ужасното му отмъщение, вече бяха грижливо вързани и оставаха само последните и най-лесни подробности.

Хадес изплющя във въздуха с жилавия си камшик и незабавно пред него се появи една кръвожадна Кера, за да изслуша неумолимите му заповеди.

И като се обърна гневно към кръвожадната Кера, заговори всемогъщият Хадес, владетел на подземното царство:

— Иди, кръвожадна Кера, в онази сграда в квартал Палермо, която сега ще ти посоча, и превърната в помощник на Козела, приближи се до онзи глупак, който упорито седи до черния телефон, и го накарай незабавно да престане да крещи безполезни заплахи.

И кръвожадната Кера изчезна от погледа му.

Тогава неумолимият Хадес отново изплющя с камшика и втора Кера се появи пред бога, готова да изпълни заповедта му. И докато с уверена ръка задържаше неспокойните коне, Хадес каза на втората Кера:

— Върви, втора Кера, и точно когато покровителстваният от мене Козел сърдито чете досиетата на събралите се в къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562, ти се превърни в бързо телефонно обаждане от висшите военни кръгове.

И втората Кера също изчезна от погледа му.

За трети път изплющя Хадес с дългия камшик в ледения въздух на подземния свят и трета Кера услужливо се появи пред бога, готова да изпълни нарежданията му. И като се обърна към третата Кера, усмихвайки се злобно и отмятайки назад черния си плащ, Хадес рече:

— Върви, трета Кера, вмъкни се в кръвожадната душа на скъпия за мен Козел, превърни се в духа на Незабавното изпълнение и направи така, че той да пожелае неотложно да изпълни задачата, която ще му бъде възложена.

И третата Кера изчезна от погледа му.

Мигновено трите Кери полетяха към една сива сграда в квартал Палермо, за да изпълнят незабавно дадените от Хадес нареждания, докато богът, загърнат в дебелия си плащ, изтъкан от Мойрите, предвидливо бе седнал в бързата си каляска, чиито коне цвилеха и се изправяха на задните крака, нетърпеливи да препуснат, и неспокойно чакаше пратеничките да се върнат.

Първата Кера стигна до сивата сграда в квартал Палермо и превърната в помощник на Козела, остро укори друг глупав негов подчинен, който тъкмо се канеше да набере някакъв телефонен номер, и заплашително го попита, да не би да иска заради манията му да се обажда по телефона скъпоценната плячка да се измъкне.

И глупакът, отправящ заплахи по телефона, прекъсна обаждането и се отказа от тази своя натрапчива идея, защото разбра, че Козела ужасно ще го накаже, ако вестителите на къщата на „Теодоро Вилардебо“ избягат, подплашени от настойчивите му заплахи и подобрите мръсни ругатни.

Изпълнила мисията си, първата Кера се върна в селенията на Хадес.

Тогава втората Кера се появи на терасата на същото здание в квартал Палермо и веднага се превърна в спешно телефонно повикване от висшите военни кръгове. И направи така, че телефонът на Козела ритмично да зазвъни.

А Козела, без да престава да чете досиетата, някои от които още държеше в дясната си ръка, вдигна с лявата лъскавата слушалка и разсеяно каза „Координацията“. И втората Кера, с мъжкия глас на висшестоящ военен, набързо разказа на Козела за жестоката смърт на генерал Касерес Моние от ръцете на престъпни подривни елементи, настъпила само преди няколко минути близо до красивия град Парана в провинция Ентре Риос.

И след като възмутено разказа за жестоката смърт на прославения генерал Касерес Моние, черната Кера направи дълга пауза и с мрачен тон, който не допускаше въпрос, изрече съвсем кратко:

— Дванадесет.

И Козела, любимец на мрачния Хадес, ясно разбра значението на тази единствена дума.

Така, след като изпълни задачата си, втората Кера също се завърна в мрачната обител на Хадес.

Тогава и третата отлетя към озеленения квартал Палермо. През дупката на ключалката тя се вмъкна в тайния кабинет на Козела, закръжи възбудено над широката маса, отрупана с блестящи автомати Итака, Фал, деветмилиметрови пистолети Броунинг и превърната в духа на Незабавното изпълнение, облада душата на координатора на параполицейски групи, чийто прякор бе Козела.

И Козела, обладан от духа на Незабавното изпълнение, пожела без отлагане да изпълни кратката заповед, дошла от черната слушалка. В дясната си ръка той все още държеше досието на опасния екстремист Хосе Мария Пуличикио, по прякор Пепе, а по масата бяха разпилени досиетата на опасните членове на Полимния. И Козела избра най-лесния и бърз път.

Защото този ден беше сряда, 3 декември, и според докладите, изпратени от агента Паскуали, от подофицера Ковас и от офицера Фариас от 45-и участък, тъкмо в сряда вечер всички тези омразни екстремисти и родоотстъпници се събираха в държаното под наблюдение скривалище на „Теодоро Вилардебо“ 2562.

И преди да изчезне третата Кера, превърнала се в Незабавно изпълнение, тя се наведе над ухото на Козела и с убедителни думи му пошепна, че дори и да не са чак такива екстремисти и родоотстъпници, нито толкова опасни елементи, тия нещастни смъртни имаха предимството, че са събрани на едно място същата тази вечер, при което кървавата задача ставаше твърде лесно изпълнима.

След това третата Кера се отдалечи и се върна в селенията на Хадес.

А координаторът на параполицейски групи, чийто прякор бе Козела, погледна ръчния си часовник и видя, че е точно седем и петдесет и пет минути. Тогава натисна едно копче на апарата за свързка, повика един от подчинените си и като приближи брадатото си лице към апарата, каза бързо:

— Коли 25, 41, 70 и 72 в двадесет и четиридесет в гаража в пълен състав.

И веднага след това вратата се отвори и няколко негови помощници влязоха в кабинета. Помощниците избраха и отнесоха много от лъскавите оръжия, поставени върху солидната дъбова маса, както и рула с въжета и лейкопласт, за да натоварят всичко в кола 25, в която щеше да пътува Козела — любимец на подземния бог Хадес.

Няколко минути след бързата заповед на Козела, прошепната по диктофона, с безброй клавиши от различни пунктове на огромния град четири блестящи автомобила Форд Фалкон, лъскави и черни, без номера, вече плашеха с виещите си сирени безгрижните пешеходци и летяха към един тайнствен гараж, намиращ се във Виля Креспо.

А Хадес, от своята каляска, опръскана с кръв, ги наблюдаваше доволен.

И напразно великолепните му коне с лъскави задници напиреха да препуснат лудешки край бързите автомобили Форд Фалкон, защото силната ръка на бога ги държеше за юздите.

Хадес съскаше, за да укроти потните непокорни коне и с ласкави думи ги молеше да се успокоят, защото още не бе настъпил моментът.

XXIII

— Хубава... светулката, аз също... — успях да пошепна в ухото ѝ между две поеми на госпожа Цимерман. Но вече не ни трябваха думи. Ирене, без да откъсва очи от подиума, се усмихваше; усмихваше ми се, а ръцете ни бяха здраво стиснати, телата ни неудържимо се стремяха едно към друго, сякаш се търсеха, и след принудителното и мъчително отдалечаване, което моето малодушие им бе наложило, сега искаха да наваксат загубеното време и подбуждани от благотворния ветреца на вентилатора, се свързваха по възможно най-пламенния и прочувствен начин.

Госпожа Цимерман междуременно неуморно се изявяваше. Най-малко от тридесет минути тя рецитираше, а още не бе прехвърлила голяма част от изписаните си на машина листове. В продължение на този половин час тя бе имитирала старица с бастун, отишла с внуците си в зоологическата градина; един пиян безработен хамалин: майка негърка, приспиваща детето си на полуразбираем език; злосторник, биец туберкулозната си жена; момиче, отказващо брак на богат господин, защото е влюбено в беден младеж, и някои други, които вече не помня. В паузите между стиховете тя вдишваше дълбоко, затваряше очи и отпускате ръце край тялото си, като някак странно и отривисто ги тръскаше. Навярно това беше ефикасно упражнение за отпускане, научено в далечното ѝ минало на актриса. Истината е, че с всяка измината минута вдъхновението ѝ растеше и в някои мигове достигаше неподозиращи висоти. Вече бяха изминали почти четиридесет минути, когато тя обяви заглавието на последната за тази вечер подема. Тя бе озаглавена „Бельо върху тревата“ или „Трудностите на една двойка в юношеството“.

Ирене многозначително помръдна кутрето си, сякаш — и аз не знам защо — темата пряко ни засягаше. Последваха покашляния, скърцане на столове и размяна на погледи, предизвикани от нетърпение и от двусмисленото заглавие на поемата. Седнал на първия ред, господин Чавес се усмихваше с вежливо любопитство, а лакътят

му лежеше върху страничната облегалка на инвалидния стол на госпожица Кищернмахер. В този момент на вратата се появи доня Сулема, която почистваше клуба; навярно бе дошла да получи заплатата си, тъй като беше началото на месеца. Обикновено тя прави знак на господин Фругони, който предварително е пригответил плика с парите и съответната разписка. Тогава господин Фругони излиза, за няколко секунди урежда въпроса и веднага пак се връща в салончето. Но тази вечер, дали защото доня Сулема забеляза, че господин Фругони е твърде зает до госпожа Джанело и не смееше да го обезпокои, дали защото беше много горещо, а вентилаторът правеше извънредно приятна обстановка в салончето, или пък защото заглавието на поемата събуди интереса ѝ, доня Сулема — вдовица с няколко деца, коренячка, пищна и много симпатична жена — влезе тихичко и седна на един свободен стол до потния господин Мастандрея. Господин Мастандрея я поздрави със сърдечно ръкостискане и с жест, който бих се осмелил да нарека кокетен, незабелязано смъкна кърпата, пъхната под брадата му.

Госпожа Цимерман се възползва от тихото влизане на доня Сулема, за да продължи с още няколко секунди упражненията си за отпускане. Когато всичко утихна, тя педагогично повтори заглавието на съчинението си, оттегли се в дъното на малката сцена, с фуркет, който предвидливо бе взела, вдигна косите на тила си, за да напомни прическата на младо момиче, и с треперлив несигурен глас на девойка заразкава за трогателните си копнежи.

В драматичната поема, която госпожа Цимерман първоначално бе написала на идиш, а после бе превела на испански, ставаше дума за девойка, чиито родители не ѝ позволяват да дружи с един строен и хубав младеж, защото семействата им изповядват различни религии. Въпреки това младите се срещат тайно. В една мека пролетна вечер те се срещат в една горичка. Младежът, отчаян, ѝ предлага да се самоубият. Но девойката, много по-практична и според някои подробности, много по-умна, му предлага по-ефикасен изход.

„Какво печелиш със смъртта, любими? Моля те, послушай мен“ — му казва тя с нежен треперещ глас. И му обяснява своя „героичен и безпогрешен план“. Той се състои в следното — младежът незабавно трябва да я обладае, за да ѝ направи дете. При това положение родителите им щяха да ги принудят да се оженят. Но „кога, къде и как

любима?“ — пита изпълнен с боязън представителният благороден младеж. Тогава тя с пламнало от свян лице, но решена на всякакви жертви, за да постигне щастието на двамата, го поглежда нежно в очите и бавно, без да промълви нито дума, започва да сваля дрехите си. Поемата свършва, когато тревата леко потрепва в краката им „от бялото пърхане на корсажа ѝ“. Последната фраза госпожа Цимерман произнесе бавно, с неизказана нежност, впила очи в пода и изпусвайки с безсилен жест малка бяла кърпичка, която кой знае откъде се бе появила в ръката ѝ. Тъкмо в този миг ветрецът на вентилатора подхвана кърпичката и я отвя почти до края на подиума, с което възмущаващата сцена в гората неочаквано стана потресаващо реална.

Аплодисментите наистина бяха оглушителни, като в голям театрален салон. Господин Чавес бе станал на крака и викаше „браво“. Господин Фругони и госпожа Джанело също се бяха изправили и вече се провираха напред, за да поздравят първи госпожа Цимерман. Ирене, която бе дълбоко развънувана от саможертвата на девойката, непрекъснато повтаряше „прекрасно“ и се отпусна на стола като изтощена от силно възмущение.

На Мастандрея поемата се хареса извънредно много. Изглежда, че това бе единственото, което му бе харесало от целия рецитал, защото потриваше ръце, повтаряше „екстра работа“ и дотегливо викаше „бис“. Изведнъж забелязах, че пошепна нещо на ухото на доня Сулема, която в началото се изненада, но после — явно бе някаква дързост от страна на Мастандрея — тя избухна в силен смях, който за щастие бе заглушен от ръкоплясканията и виковете „браво“ на присъстващите. Мастандрея ѝ даде да разбере, че трябва да се сдържа, като допря с пръст устните си и свойски потупа доня Сулема по едрите бедра. Доня Сулема рязко отблъсна ръката му, но не престана да се смее, запушвайки устата си с кърпичка.

Но изглежда, че прекрасната поема не се понрави особено на непознатата госпожица, която седеше вляво от мене. Когато господин Паско изказа развънуван няколко много хвалебствени бележки относно „Бельо върху тревата“, тя с царствен вид подхвърли: „А важното е на вас да ви харесва“. После загрижено погледна към вратата на салончето, на чиято рамка забелязах, че е кацнала огромна нощна пеперуда, и с въздишка добави: „Бедни мои деца“, което малко ме засегна.

Но какво ме интересуваше мен мнението на тази госпожица, която освен пуританка, изглежда беше и предвзета. Затова и аз се отправих към сцената да поздравя госпожа Цимерман.

Госпожа Цимерман, която след свършването на поемата бе останала на подиума, точно под светлината на лампата, застинала в позата, в която хвърли кърпичката на пода, най-после реагира. Тя сякаш излизаше от състояние на транс, усмихна се и няколко пъти наведе глава в знак на благодарност за аплодисментите.

Когато те най-после започнаха да заглъхват, тя не слезе от сцената, а вдигна ръка, за да въдвори тишина и обяви името на поета, който щеше да завърши рецитала тази вечер — „превъзходният поет, белетрист, делови човек и драматург Ромуалдо Чавес, достоен председател на нашето Дружество“, каза тя и веднага направи сполучлив културен, обществен, психологически, делови и емоционално — сексуален портрет на нашия председател. Тя говори за безупречното му ръководство, и ако понякога не всичко беше наред, то бе само в случаите, когато не се бе вслушвал в съветите ѝ, или на нея ѝ бе омръзнало да го поучава; говори за изключителните му дарби като мъж, като търговец, поет, гражданин и така нататък, и дори не пропусна мило да намекне за славата му на покорител на женските сърца.

Въпреки отклоненията и шегите, това беше много хубаво и сърдечно встъпление, което всички изслушахме с удоволствие и което господин Чавес приемаше, поклащайки от време навреме глава, престорено сърдит. Когато госпожа Цимерман свърши, господин Чавес галантно ѝ целуна ръка, помогна ѝ да слезе по стъпалата на подиума и се обърна, за да започне рецитала си. „Но преди да прочета някои от скромните си стихове — каза той — бих искал да споделя с вас няколко думи.“

XXIV

ПУЛИЧИКИО, ХОСЕ-МАРИЯ, по прякор *Пене*

Аржентинец, на 47 години, ерген, служещ в Националната банка — филиал Виля Уркиса.

Въпреки че не е осъждан, нито регистриран в полицията, налице са достатъчно данни, за да бъде смятан за опасен, а те са:

1) Презимето и телефонният му номер фигурират в бележника с адреси на екстремиста Анселмо Фернандес, по прякор Остригания, който поради внезапно настъпилия по време на разпит сърдечен удар, причинил смъртта му, не успя да даде никакви показания по въпроса.

2) На няколко от снимките, направени от наш екип по време на погребението на екстремистките ръководители Ортега Пеня и Силвио Фрондиси, убити от неизвестни лица, на втори план се забелязва слаб мъж с очила и оплешивяващо теме, който според мнението на експерта е Х. М. Пуличикио, твърде изкусно дегизиран.

3) От изявленията на Мастандрея става ясно, че този индивид е пряк сътрудник (втори заместник) на Цимерман, тоест ръководен кадър в организацията.

4) В една преценка (положителна), направена за сонета на Мастандрея, озаглавен „Реставрация“, Пуличикио, според нашия информатор, трябвало да направи усилие, за да не прояви ироничното си отношение към изтъкнати дейци от нашата история, както и одобрението си към различните символи на антипатриотизма.

5) Освен това, според обърканите и малко противоречиви признания, направени от Мастандрея под натиска на старши офицер Фариас, Пуличикио е специалист в писането на разпуснати, сквернословни и порнографски съчинения. Чрез тези дързости (а навярно и други, още по-перверзни и невъобразими) този опасен тип, според Мастандрея, успява да разлага и да държи в пълно и болезнено покорство Ирене Бенгочечя. Той добавя, че преди влизането на Пуличикио в организацията, Бенгочечя е поддържала твърде любезни

отношения с Мастандрея, които след това, под натиска на нейния повелител, били рязко прекъснати.

б) Не е изключено, предвид всичко изложено дотук, индивидът Пуличикио да се окаже свързан не само с екстремизма, но и с търговията и употребата на наркотици.

КИЩЕРИМАХЕР, АУРЕЛИЯ-ВАНДА, по прякор Пупи

Германка, натурализирана аржентинка, на 34 години, неомъжена, частна учителка. Свързана с немскоговорещи среди в различни страни, между които Унгария и ГДР.

Получава голяма кореспонденция. Писмата общо взето се отнасят до теми за окултните науки, астрология и медиумни състояния, което доказва връзката ѝ с международното франкмасонство (Синархията) с марксистки уклони и обяснява дружбата ѝ с известния франкмасон Ромуалдо Чавес.

Активна пропагандаторка на организацията сред сакатите и недъгавите (тя е въвела нашия информатор в организацията), упражнява върху тях безспорно влияние. Изглежда, че е взела активно участие в манифестацията на недъгавите заедно с Перонистката младеж по улица „Гаспар Кампос“.

Важни данни

а) Екстремистката Роса М. В. де Кампс е била нейна частна ученичка през 1967 г.

б) Друга нейна ученичка — Ема Аревало, е първа братовчедка на любовницата на терориста Рафаел Касас, умрял по време на съдебно следствие в град Росарио.

Препоръка: Внимателно да се претърси инвалидния стол предвид укриването на подривна пропаганда и оръжие в него.

XXV

И докато четирите черни автомобила Форд Фалкон с опънати антени и добре смазани мотори се събираха в един мрачен гараж в квартал Виля Креспо, Афродита, Атина и неуморният Хермес — подобно на грижовни майки, бдящи с любов над невръстните си дечица — бдяха над безпомощните смъртни, които в този миг очаровани слушаха несравнимата госпожа Цимерман, и усърдно се стараеха да задоволят всичките им желания.

Защото предвещаващата смърт Сянка вече не кръжеше бавно над къщата на улица „Теодоро Вилардебо“ 2562, а нащрек и под невинната външност на голямо влажно петно се бе настанила върху набраздения цинков покрив над салончето и оттам се готвеше да наблюдава кървавото дело на жестоките пратеници на Хадес.

И всеки момент олимпийските богове очакваха да се появи зловещият шум на моторите и всяващият ужас звук на спирачките, натиснати рязко на прекрасно павираната улица „Теодоро Вилардебо“, защото те знаеха, че лично всемогъщият Хадес е извършил последните приготовления и предвижданата смърт на дванадесетте членове на Полимния е съвсем близка.

Госпожа Цимерман тъкмо имитираше някакъв безбожен злосторник, който биеше нещастната си туберкуозна жена, когато Афродита зърна от въртящите се перки на вентилатора пищната доня Сулема, нейна любимка, която се канеше да направи знак на господин Фругони, за да ѝ предаде плика със заплата за ноември.

И Афродита обля с благотворна струя свеж въздух твърдата още плът на доня Сулема, и превърната в Лукава мисъл, ѝ прошепна тези крилати думи на езика гуарани:

— Не безпокой сега господин Фругони, който ухажва онази хубава куня^[1] с черни коси, а по-добре изчакай да направи пауза тази, която сега е на подиума и нанася жестоки шамари във въздуха, тихичко седни на оня стол до симпатичния господин с патериците, който веднъж ти каза няколко мили, макар и малко дръзки думи.

И доня Сулема послуша съвета на Лукавата мисъл и когато госпожа Цимерман педагогично обяви заглавието на следващото си стихотворение, което беше „Бельо върху тревата“ или „Трудностите на една двойка в юношеството“, тя тихо влезе, мина между редовете и отпусна пищния си задник на стола до господин Мастандрея.

Афродита отправи ветреца от вентилатора към изпотения господин Мастандрея, той погледна крадешком наляво и видя как закръглената доня Сулема сядва до него, от което извънредно много се възрадва сърцето му.

И като се пообърна, той сърдечно стисна ръката на доня Сулема и веднага незабелязано смъкна кърпата на кафяви ивици, пъхната в яката му, така че да бъде по-елегантен в очите на нежната и съблазнителна доня Сулема.

А непокорната Атина, превърнала се в непозната госпожица, чу еротичното заглавие на поемата на госпожа Цимерман и макар че темата не ѝ се понрави особено, тя пожела думите да стигнат дълбоко до сърцето на нейната любимка, безукорната Ирене Бенгочечя, така че сладка нега да я обхване и да предаде това сладко вълнение и на господин Хосе Мария Пуличикио, на когото, съгласно договора си с Афродита, Атина трябваше да прости любовните попълзновения на улица „Маркос Састре“.

И девицата Ирене Бенгочечя, като чу от устата на госпожа Цимерман думите „двойка“ и „юношество“ почувства, че те се отнасят специално за скорошната ѝ и не съвсем формална още връзка и с многозначително движение на кутрето направи знак на благородния господин Пуличикио, който в отговор нежно стисна ръката ѝ и притисна към нея разпаленото си влюбено тяло.

И в мига, в който пламналата от свян девойка смъкваше дрехите си пред хубавия уплашен момък, Афродита обля с приятен ветреца красивата като богиня госпожа Джанело и прекрасния господин Фругони, любимец на Хермес, които седяха много близо един до друг на последния ред столове.

И Афродита пожела те да изпитат опияняващото, кратко и абсолютно любовно щастие, защото и на двамата им оставаха само няколко минути живот и Афродита пожела тези минути да са изпълнени с истинско щастие и да приличат на глътки опияняващо вино.

И господин Фругони забрави напълно всичките си неразрешими проблеми като провинил се съпруг, като собственик на магазин „Лилиев цвят“, като ковчезник на Полимния, като перонист от миналото и като майстор на опънати кожи, изписани с туш, за да мисли единствено за топлатата копринена кожа на госпожа Джанело, която тайно милваше с тръпнеца от любов ръка.

А госпожа Джанело, отмаляла от щастие, се въздигаше към недостижими многоцветни висини, примираше от тръпнецо доволство, облегнала глава на рамото на господин Фругони, шепнеше нежни думи и издаваше красноречиви въздишки.

От мястото си на четвъртия ред до незрящия господин Паско, Атина отправи умния поглед на светлите си очи към своята любимка, начетената и недъгава госпожица Кицернмахер, на която преди няколко минути бе внушила неудържимата Сила на убеждението.

И госпожица Кицернмахер, чрез неразбираемите си стихове и начетените си обяснения на санскритските думи, бе убедила всички в крайната необходимост от универсална любов и всички, обзети от вълнение, бяха приели убедителните ѝ думи, и всички бяха изразили универсалната си любов и благодарността си с топли думи и братски целувки по челото.

Но Атина си помисли, че трябва да дари любимката си и с друг вид разумно щастие и затова превърната в духа на Нежното приятелство, тя завладя душата на прелъстителя господин Ромуалдо Чавес, обичан и от двете богини, който бе седнал на първия ред до госпожица Кицернмахер.

И господин Ромуалдо Чавес бе обзет от неудържимо желание за нежно духовно приятелство към госпожица Кицернмахер и докато госпожа Цимерман бе застинала в последната поза на хвърления върху тревата корсаж, той неочаквано с нежна страст целуна двете ѝ ръце и топло я нарече Пупи, шепнейки някакъв мъдър коментар за поемата.

А госпожица Кицернмахер го съзерцаваше, изпаднала в „самадхи“, с овлажнели от нежни чувства очи и отбеляза, че въпреки малката грешка в „тхарана“, в тази поема има много „нидага“, което бе очевидно от изобилната „кривамаха карма“, завладяла салона.

А Афродита с нетърпение очакваше пристигането на Дора, домашната помощница на госпожица Кицернмахер, защото младият Ромилио Соса, нейният годеник, седеше сам и малко тъжен в един

ъгъл на салона, а прекрасната богиня не искаше Ромилио да прекара далече от любимата си малкото време, което му оставаше да живее.

Затова по време на почивката между двете части на рецитала Афродита се превърна в дух на Неотложното усърдие и се вмъкна в душата на елегантната майка на госпожица Кищернмахер.

И майката на госпожица Кищернмахер си спомни по време на почивката, че трябва да свърши нещо много спешно в центъра, затова припряно се отправя към стаичката в дъното, взе телефона и незабавно се свърза с Дора. Кратко ѝ нареди да мине да прибере госпожица Кищернмахер от „Теодоро Вилардебо“ 2562, защото веднага след рецитала тя трябвало да отиде в центъра и да свърши една неотложна работа.

И ето че заглъхнаха продължителните ръкопляскания за госпожа Цимерман и тя вдигна ръка, за да въдвори тишина и да даде думата на господин Ромуалдо Чавес, а Дора — мургавата помощничка на госпожица Кищернмахер, още не бе дошла, затова Афродита се тревожеше и от перките на вентилатора хвърляше нетърпеливи погледи към вратата.

Господин Паско, седнал до непокорната Атина, която бе приела лика на непозната госпожица, бе извънредно развълнуван от смелата постъпка на момичето, съблякло дрехите си, и тъй като мисълта му виждаше онова, що очите не можеха да съзрат, красивото полуголо тяло на младото хубаво момиче, което с разтреперан глас рецитираше, бе накарало силно да се разтупти самотното му сърце, а цепката на панталоните му забележимо да се издуе.

И тъй като издутината не намаля дори когато към подиума се отправи елегантният господин Чавес, с едва забележимо сбърчване на веждите Атина потърси помощ от Афродита.

И Афродита, под формата на Еротичен сън, приятно обля незрящия господин Паско. И господин Паско люби насън голото момиче от подиума и го облада върху меката трева, върху която трептяха нежни корсажи, и изля в него топлата течност, създаваща живот, докато Атина му шепнеше в ухото с гласа на госпожа Цимерман, държеше му ръката, а после по вълшебен начин премахна петното от панталона му.

И докато ставаше всичко това, усърдният вестносец Хермес, превърнат в огромна нощна пеперуда с изпъкнало коремче, неуморно

изпълняваше важната си мисия.

Усърдно кръжеше Хермес около къщата, с пърхане се издигаше до високите дървета на улица „Теодоро Вилардебо“, а с нежните си крачка дращеше по мазилката на задната стена и протягаше твърдите си пипалца през поправения горен праг на входа.

Така той зорко гледаше на всички страни, очаквайки пристигането на четирите страшни автомобила Форд Фалкон, за да може незабавно да уведоми двете богини.

Но ето че по време на усърдното изпълнение на мисията си Хермес бавно прелетя до вратата на салона и кацна на лакираната ѝ рамка, защото искаше да съобщи на непознатата госпожица, че още няма нищо ново.

Хермес седеше на горната част на рамката и говореше с непокорната Атина, когато крехкото му тяло бе облъхнато от силна струя свеж въздух, който Афродита щедро пръскаше от стоящия вентилатор.

И тогава неочаквано сладкият гъдел на любовта завладя цялото му сиво телце на нощна пеперуда.

Треперещ от неудържимо желание за любов, Хермес кацна върху една срамежлива и грижливо поливана мента, полускрита сред другите грижливо поливани растения, които красяха двора.

И тъкмо когато господин Чавес произнасяше пред спретнатите членове на Полимния кратката си реч, Хермес завърза с грижливо поливаната мента разговор, изпълнен с любезности и нежни думи, като същевременно нежно поглаждаше с косматото си коремче едно от ароматните ѝ листенца.

[1] Жена (гуарани). — Б.пр. ↑

XXVI

Господин Чавес, който въпреки задуха беше облечен в безукорен сив костюм с жилетка, бе забол в бутониерата си красива червена камелия, която допреди няколко минути красеше мършавата гръд на госпожица Кищернмахер. Не бях забелязал кога тя му я бе подарила, но навярно то е станало по време на приятелските излияния след рецитала на госпожа Цимерман.

Истината е, че това необикновено червено цвете, грейнало на ревера му, не само подчертаваше още повече непринудената елегантност на нашия скъп председател, но и подсказваше, че тази вечер в думите му ще има необикновено празнично настроение.

И действително беше така. Докато Ирене със знаци ми обръщаше внимание върху тази необикновена подробност — цветето — и незабелязано ми сочеше с поглед госпожица Кищернмахер, господин Чавес започна импровизираната си реч.

С благозвучния си глас и приятния си акцент на жител от Самора, той заговори най-напред за общественополезната дейност на Полимния „през тази свършваща вече година“. Говори за четиридесет и осемте поетически сбирки, проведени през годината, „включително и много приятната и по няколко причини незабравима“ сбирка в тази задушна сряда на 3 декември. И той сравни непрекъснатия низ от плодотворни срещи с „дълъг гирлянд красиви сияйни звезди, прекосил величествено черната тревожна нощ на 1975 година“.

Каза също така, че случаят му се струва много подходящ, за да отбележи прекрасната работа на всеки член на Полимния, и по-специално на ония, които заедно с него споделят отговорността в управителния съвет. Спомена „благородната и трескава дейност на госпожа Цимерман в качеството ѝ на първи заместник-председател, самоотвержената и мълчалива работа на господин Фругони като ковчежник, точното и незаменимо водене на протоколната книга от госпожа Джанело“. Така той изреди всички членове на управителния съвет и за всеки намери топли, мили и похвални думи. Не мога да

отрека почти детската радост, която изпитах, когато чух името си, произнесено с висок глас от подиума и когато нашият председател, сочейки ме, отбеляза и даде за пример, достоен за подражание, неизменното ми присъствие на всички четиридесет и осем сбирки през 1975 година, без да пропусна и без да закъснея за нито една.

Господин Чавес тъкмо пожелаваше на Ирене щастлива и плодотворна работа на новата ѝ длъжност като ревизор, когато неочаквано се чу звънецът на външната врата. Младият Ромилио Соса понечи да стане, но госпожа Цимерман го изпревари и вече се отправяше през малкия сумрачен коридор към входната врата. Чухме дрънкането на ключовете, скърцането на бравата, познатото стържене на старите панти и веднага след това едно весело и звънко женско гласче каза „здравейте“, което принуди господин Чавес да замълчи и да изчака с вежливо любопитство влизането на новодошлата. Чу се бързо потракване на токчета в коридора и изпреварвайки с няколко метра госпожа Цимерман, на вратата на салончето се появи познатата ни Дора, привлекателната помощничка (или може би компаньонка) на госпожица Кищернмахер.

Без да се смути от малко протоколния тон на събранието и без да се притеснява ни най-малко от силното потропване на токчетата си, Дора, която бе облечена малко предизвикателно и носеше в ръка голям букет цъфнали акациев клонки, весело каза „добър вечер на всички“ и потропвайки с токчетата си по паркета, поклащайки хубавото си съблазнително тяло, тя се приближи до майката на госпожица Кищернмахер и размени с нея няколко думи. Каза „да, да, разбира се“ и смуцаващите ѝ токчета отново затропаха, когато забързано прекоси още веднъж салона, за да седне доволна до годеника си, младия Ромилио Соса. Дора звучно целуна Ромилио и свойски го хвана под ръка. После кръстоса хубавите си крака, няколко пъти премигна с дългите си, тъмни и мисля, че изкуствени мигли, и свеждайки глава встрани като ученичка, впери блестящите си очи в господин Чавес, сякаш очакваше да продължи, или му разрешаваше да продължи, или като че ли искаше да каже, че изобщо не разбира защо е замълчал.

Господин Чавес, който през цялото време, докато Дора прекосяваше напред и назад салончето, не бе откъсвал очи от нея с любезна усмивка (нелишена от известно лукавство, трябва да

прибавя), царствено сведе глава и сключвайки ръце, продължи обещаната и още незавършена реч.

След като приключи с работата в Дружеството, той се спря на чисто поетичната дейност, извършена от Полимния през 1975 година. С характерното си красноречие той изтъкна някои моменти, които нарече зенитни в тази ни дейност. Доста бързо изреди най-удачните четения и най-хубавите стихове на всеки член на Дружеството. Повърхностният баланс (при който имах голямата чест да бъда споменат във връзка с едни сонети за есента, които прочетох точно в началото на сезона) завърши с блестящите участия на госпожа Джанело и госпожа Цимерман същата тази наистина необикновена вечер на 3 декември 1975 година.

След това той сведе глава и направи продължителна пауза, очевидно за да привлече още повече вниманието. Когато установи, че цялата публика чака със затаен дъх, той вдигна очи и каза:

— Но освен всичко това не мога да не спомена тази вечер още нещо. И то също като благоуханието, излъчвано от красиво цвете, стигна до всеки от нас с трепета на щастието и блаженството.

Последва нова пауза, в която нетърпението стигна своя предел, и накрая той изрече онова, което се канеше да каже от самото начало и което изглежда бе истинската цел на спонтанната му реч.

Започна със задълбочено тълкуване на поемата „Любов през лятото“ на госпожица Кищернмахер и обясни всичко, което тайнственият термин нидага означава за него. После премина към универсалната любов, „ос, около която се върти безкрайната вселена“, така каза той, и веднага съчини редица прекрасни метафори за любовта. И когато очакването бе достигнало своя връх, той каза: „Любов, която, след като е преминала бурно по дългия друм на Историята и Живота, преобразявайки по пътя си безкрайните пространства на безразличието, днес се възроди в това наше любимо салонче“. С широк замах посочи облепените със сини тапети стени и завърши фразата с метафора, която, макар че идваше от възхитителния господин Чавес, ми се стори малко пресилена. „В това уютно и добре проветрено салонче — каза той — където Венера и Минерва, сдобрили се като по чудо, позволиха да разцъфне и прекрасната любов, наред със строгите занимания на ума.“

Първоначално помислих, че той просто иска да намекне за връзката, току-що станала публична тайна, между бившата госпожа Джанело и господин Фругони. Но после, докато говореше и обхождаше с очи цялото салонче, навярно е забелязал Дора, седнала до Ромилио, Мастандрея, който вече се държеше доста свойски с доня Сулема, Ирене с ръка вплетена в моята, и това го накара да завърши с този образ от класическата митология, който не можа да ме убеди напълно.

Но изглежда думите за помирилите се Венера и Минерва особено се понравиха на непознатата госпожица, седнала до господин Паско, защото тя веднага започна да ръкопляска и всички се видяхме принудени да я последваме. Това потвърди впечатлението ми за нея, че е пуританка, безразлична към народното творчество и малко педантка. Всъщност то няма особено значение и в края на краищата е все едно.

Господин Чавес властно вдигна ръка и ръкоплясканията веднага стихнаха. Ирене усети, че след намекна на господин Чавес погледите на мнозина се впиха в нас. И срамежливо понечи да измъкне ръката си от моята. Но аз с решителност, която не подозирах, че притежавам, и с пламенен порив, който необяснимо предизвикваше у мен приятният ветрец от вентилатора, здраво я задържах. С победоносна усмивка смело отвърщах на погледите и беше невъзможно да не забележа, че много усмивки и кимания радостно одобряваха нашата скорошна и изненадваща идилия. Мастандрея дори има странното хрумване да ми намигне и да ми посочи със зле прикрито движение на палеца доня Сулема, която изглеждаше доста възбудена.

Дора и Ромилио не се почувстваха ни най-малко засегнати. За миг Дора сякаш забрави оратора и прошепна нещо на ухото на годеника си, или може би му предлагаше анасонови дражета.

Госпожа Джанело от последния ред съзерцаваше всички с нежна уморена усмивка. Но неочаквано, докато си приглаждаше роклята, тя лекичко и грациозно помахна на Ирене с ръка. И няма да преувелича, ако кажа, че лицето ѝ сияеше, сякаш след трудностите, които бе преодоляла, сега бе потънала в дъгоцветен облак от щастие и той я закриляше от всички неприятности в света.

Искаше ми се да погледна господин Фругони, за да се убедя, че и той бе забравил тежките си проблеми, но господин Чавес, след като се

бе насладил на ефекта от цветистата си митологична фраза, вече продължаваше речта си.

Той каза нещо много хубаво за краткия ни преход през живота и за това, че никога не бива да отхвърляме смелото предизвикателство на любовта, защото тя, според господин Чавес, е окончателната присъда на боговете. „Искам да кажа на бога“ — поправи се той след неволното покашляне на Ирене.

И в заключение на импровизираната си реч, той бавно произнесе с благозвучния си глас и с несъмнения си испански акцент тези кратки, прости и трогателни слова:

— А сега, когато любовта пламенно е положила отпечатъка на безсмъртието върху толкова скъпи лица, за мен е преголяма чест да прочета някои от скромните си стихове пред онези, които именно защото са в добро и благоприятно разположение на духа, ще ги приемат, не се съмнявам, с братско доброжелателство.

След това, оправяйки маншетите на безукорната си риза, той се приготви да започне рецитала си. Тогава изненадани забелязахме, че нямаше да чете, защото не държеше в ръцете си нищо, а противно на обявеното от него, щеше да рецитира стиховете си наизуст.

XXVII

- Отвратителна жега.
- Май че ще вали.
- А тук вътре е още по-горещо. Навън поне малко подухва.
- Колко ти е часът?
- Минава без двайсет.
- Без осемнайсет.
- Всички ли са тук?
- Номер 41 го няма.
- Мамка му, тоя винаги закъснява.
- Ето го, идва.
- Какво става, дявол те взел?
- Защо?
- Защото е без седемнайсет.
- Сменях маслото.
- Не се прави на балама.
- Ако завали, може би ще се разхлади.
- Кой знае.
- Заредихте ли резервоарите?
- Ей, тарикат, оттук се вижда дулото на Итака-та.
- Е и?
- Нищо, но по-добре я скрий.
- Карайте след мен. Аз ще следвам шефа.
- Дай ми адреса.
- Чакай. „Теодоро Вилардебо“ 2562.
- А-а?
- Някъде към Виля дел Парке.
- Гледа ли „Упоморпо“ вчера?
- Страшен беше.
- Какво ти е, бе?
- Спи ми се. Снощи не съм спал.
- Обиск ли?

- Не бе, братче, оная мадама от миналата седмица.
- Кажи й друг път да дойде с някоя приятелка.
- И ти да си поживееш, а?
- А тебе ще те сложа да си легнеш рано, тарикат.
- Гледай си работата.
- Не е ли към Виля Девото, а?
- Натам някъде.
- А после?
- Отде да знам. Мисля, че по пътя за Есейса.
- Пита ли?
- За какво? После ще видим.
- Пазете колите. Никаква кръв вътре.
- А шефа къде е?
- Отиде да пикае.
- Приятел, дай малко от това.
- Гледай го ти, тарикатчето. Закъснява, а на всичкото отгоре си забравя нещата.
- Не ставай говедо. Дай малко, забравих ги в другата кола.
- Някой ден ще си забравиш и желязото.
- Дай де, стига си се занасял.
- Ей, какво правиш?
- Една ролка лейкопласт и едно руло въже. Нищо работа.
- Изчезвай си в колата.
- Вече са доста кофти.
- Трябва да дадат нови.
- Трябва да се пазят, приятел.
- Майната ти.
- Надявам се да свършим рано.
- Защо?
- Жената. Има температура.
- Нецо сериозно ли?
- Не, грип. Ама е кофти.
- Според мене ще свършим към четири.
- До шест няма да мога да си легна.
- Какво да се прави. Бачкането ни е такова.
- Без десет е.
- Шефът идва.

- Качва се. Следвай ме и без истории.
- Я ги виж тия на вратата. Разкарай ги.
- Изчезвайте, мамка ви, изчезвайте, ви казвам.
- Здравата се уплаши дебелият.
- За малко да се претрепе.
- Всичко в ред ли е?
- Всичко е в ред, Шефе.
- Давай.
- По списъка ли, Шефе?
- Да.
- Дали са всички?
- Отде да знам.
- Много ли са, Шефе?
- Дванайсет.
- Мамка му!
- Кола 25 вика Центъра. Всичко е в ред.
- По „Хорхе Нюбери“ ли да тръгна?
- Не, по-добре по „Хуан Б. Хусто“.
- Кола 25 вика Центъра. Тръгваме за Виля дел Парке. Нещо ново?
- Нищо ново, продължавайте операцията.
- Не е ли малко рано, Шефе?
- В десет тръгваме всички. Давай.
- По списък ли да ги изкараме?
- Казах дванайсет, няма значение кои.
- Надявам се ония от 45-и участък да не се намесят като миналия път.
- Бевилакуа е предупреден. Няма да си покаже и носа.
- Ще му напомня за всеки случай. Да не стане беля.
- Няма страшно. След случая от миналия път си носи обица на ухото.
- По „Варнес“ ли да завия?
- Не, карай по булевард „Сан Мартин“. После по „Хонте“ до „Теодоро Вилардебо“. Дай знак на кола 41, когато завиеш.

XXVIII

„Ах, безполезни, страхливи и безропотни олимпийски богове! Признавате се за неспособни да се опълчите срещу всемогъщия Хадес и отдадени на бездействие, прикривате страха си, подхвърляйки жалки трохи щастие на ония несретни смъртни, които съвсем несправедливо наричате ваши любимци!

Бдете, бдете с лицемерна загриженост над малкото време, което им остава да живеят на беззащитните членове на Полимния, защото нищо друго не можете да сторите, за да ги спасите от жестоките пратеници на Хадес!

Осигурете им набързо — като временни бавачки, на които се заплаща за това — дребни и незначителни забавления, така както на уплашено разплакано дете се дава набързо направена грозна играчка, за да се залиса с нея и да забрави страха и плача си!

Осигурете им с повърхностна и лековата щедрост тайно стискане на ръце, плачливи признания в нежно приятелство, празни предложения за универсална любов, пламенни потайни ласки и мълчаливи оргазми, защото не можете да им осигурите единственото благо, което би трябвало те да искат от вас — живот.

Продължавай, злословна Афродита, безсмислената си дейност. Крий се зад перките на стоящия вентилатор и пръскай сладкия гъдел на любовта върху жалките посетители на «Теодоро Вилардебо» 2562, до чиято смърт остават броени минути.

Много добре постъпваш, уверявам те, като щедро обливаш сега с него недъгавия Карлос Архентино Мастандрея. И тъкмо когато елегантният господин Чавес декламираше наизуст стиховете си, той се сети, че е вдовец, както и доня Сулема, в която се бе влюбил до уши. Затова чакаше само някаква пауза в рецитала, за да ѝ направи ненавременно и доста абсурдно предложение за женитба.

Обърни сега много внимателно солидната стойка на вентилатора и се излей с пълна сила върху подиума, където сдържано ръкомаха и декламира господин Чавес, за да престане да отегчава слушателите с

високопарните си стихове за яки селяни от Кастилия и да изрецитира най-после една дълга и малко непристойно описателна поема, която ще облее с еротична вълна мирните членове на дружество Полимния.

Продължавай, суетна дъще на Зевс, студена, високомерна и безразсъдна Атина! Продължавай да седиш сковано до незрящия господин Паско и загребвай с пълни шепи, както правиш това в момента, от Универсалната любов, с която госпожица Кищернмахер е изпълнила облепеното със сини тапети салонче. После с незабележимо подухване я насочи към годеницата на младия Ромилио Соса, привлекателната, кръшна Дора от Виля дел Парке.

И тогава Дора ще поиска по-скоро да свърши този малко глуповат рецитал, за да се изправи пъргаво от стола си, да открие клончета от големия букет акациев цвят, който сега лежи в скута ѝ, и да ги поднесе на симпатичните участници в сбирката като доказателство за огромната универсална любов, която изпитва към всички тях.

Но насърчавана от неуморно въртящата се Афродита, Дора ще пожелае да се люби с Ромилио, което си е божа работа, а колкото по-скоро, толкова по-добре, и тя ще поиска всичко това да свърши, за да откара набързо госпожица Кищернмахер с количката ѝ до дома, да вземе такси и да изхвърчи до хотел «Лилиите», защото тази вечер Черния е особено разнежен.

Колкото до тебе, разсеяни Хермес, недостоен покровител на крадци и самият ти крадец, добре стори, като изостави безполезната си и безсмислена задача. Защото каква полза могат да имат безпомощните посетители на къщата на «Теодоро Вилардебо» от това, че двете богини ще научат едва няколко секунди преди тях за гибелната поява на четирите автомобила Форд Фалкон, носители на смъртта?

Правилно постъпи, като не послуша Афродита и преустанови зоркото си наблюдение на улицата, а вместо това завърза увлекателен разговор с това грижливо поливано растение. И както трябва да ти е добре известно, то не е друго, а подземната русалка Мента, която необщителната и злопаметна Персефона — законна съпруга на мрачния Хадес, макар и само за четири месеца в годината — водена от неоснователна ревност превърна в благоуханното растение Мента.

Пръскайте, богове, размекваща забрава! Съшивайте, замрежвайте, налагайте прибързани кръпки от мимолетно щастие! О,

богове, недостойни за това име, защото въпреки незаслуженото си положение на безсмъртни, нищо друго не умеете да правите!

Обсипвайте тази групичка безпомощни смъртни с мимолетни удоволствия и неоправдана радост, защото четирите черни автомобила Форд Фалкон, водени от кола 25, в която пътува Козела, вече стремително прекосиха «Хуан Б. Хусто» и «Генерал Родригес» и сега се отправят към Виля дел Парке, за да изпълнят навреме кървавата заповед на Хадес! О, мързеливци, преситени от амброзия! О, покорни, глупави, страхливи и непоносими богове!»

Но истината е, че никой не се осмели да произнесе пред боговете тези укорителни и обидни думи, и те необезпокоявани продължаваха безсмислената си задача да направят приятни последните мигове на ония обречени смъртни, докато студеният делови Хадес, пренебрегвайки празната суетня на олимпийските богове, с неумолима свирепост извършваше последните приготовления за унищожението им.

И така, веднага щом третата Кера напусна кабинета на Козела в квартал Палермо и като прекоси железните порти, пристигна в мрачните селения и уведоми мълчаливия Хадес за точното изпълнение на задачата си, той шибна с камшика гърбовете на великолепните си коне с потни хълбоци и най-сетне им разреши стремглаво да препуснат.

И с блеснали очи трите черни коня полетяха напред, насърчавани от съскация камшик и водени от кръвожадния бог, който с уверена ръка държеше юздите. Скоро те оставиха назад мрачното подземно царство и препускайки във въздуха, се понесоха към добре асфалтирания булевард „Хуан Б. Хусто“, осеян с многобройни светофари.

Точно на мястото, където булевардът „Хуан Б. Хусто“ пресича павираната улица „Куча Куча“, Хадес съзря от колата си във висините четирите автомобила Форд Фалкон, начело на които, с гордо бръмчащ мотор, летеше кола номер 25. В нея седеше Козела, приличен по външен вид на кръвожадна Кера и снабден със смъртоносни оръжия.

За да следи отблизо своите пратеници, Хадес се превърна в съвсем тънка нишка паяжина, която, носена от невидим вятър, летеше на няколко метра след лъскавите коли. По този начин Хадес надзираваше точното изпълнение на заповедите си.

Но никой от многото смъртни, които в този момент безгрижно вървяха по широкия булевард „Хуан Б. Хусто“, не забеляза, че когато стигна до ъгъла на булевард „Сан Мартин“, паяжината не тръгна в същата посока, а без да изостава нито на педя от бързите автомобили, зави надясно и продължи безшумния си полет по булевард „Сан Мартин“.

Така колите 25, 41, 70 и 72 летяха с голяма скорост по булевард „Сан Мартин“ и от време навреме сирените надаваха ужасяващ вой, за да се отдръпнат със страх и да им сторят път многобройните автобуси, камиони, разнасящи вино, микробуси и различни модели коли, движещи се по булеварда.

Като стигнаха до номер 2800 в най-високата част на булевард „Сан Мартин“, без дори да изчакат зелената светлина, четирите автомобиля завиха един след друг по улица „Алварес Хонте“ със смразяващо скърцане на гуми по паважа. И Хадес бе много доволен, защото това скърцане бе извънредно приятно за слуха му.

А кола номер 25 безпрепятствено летеше по улица „Алварес Хонте“ и на пресечката с „Архерич“ опитният шофьор на Козела леко се обърна към него и произнесе знаменателните думи: „Колко пресечки още?“.

Козела, с лакът на прозорчето, приближи цигарата до устата си и издихвайки синкавия дим, отвърна „Пет, а по «Теодоро Вилардебо», три и после вдясно“.

От въздушния си наблюдателен пост Хадес отлично чу красноречивите думи на своя любимец Козела и сърцето му преля от радост.

Удоволствието на неумолимия Хадес стигна връхната си точка, когато, след като автомобилите завиха един след друг по улица „Теодоро Вилардебо“, мнозина от мъжете в тях взеха в ръце безотказните оръжия и до ушите на бога отчетливо достигна ужасяващото изцракване на предпазителите.

XXIX

Вече от доста време господин Чавес, погълнат от многобройните си задължения в Дружеството, не бе участвал лично в рецитал. Особено през последните месеци, твърде зает, от една страна, с постъпките за наемането на недвижимия имот (който благодарение на нашия неуморим председател принадлежеше на агенцията за недвижими имоти ДЕЛОС) и с опитите, все още безуспешни, да получи банков кредит, за да закупи тази стара къща на „Теодоро Вилардебо“, господин Чавес бе разполагал с много малко време, за да се отдаде на любимото си призвание.

Знаехме, че е нежен, чувствителен поет, главно романтичен, и е излишно да казвам, че нетърпението ни да го чуем бе много голямо. Когато той свърши встъпителните си думи, госпожа Джанело и господин Фругони тихичко станаха от последния ред и седнаха два реда по-напред, за да не изпуснат нито дума от многообещаващия рецитал. Госпожица Кищернмахер бе впила очи в подиума, в състояние на транс, а госпожа Цимерман бе вдигнала ръка да въдвори тишина, макар че никой не беше проговорил, нито се бе чул някакъв шум.

Кой по-добре от красноречивия господин Чавес — сигурен съм, че и другите мислеха същото — можеше да закрие тазвечерния рецитал, минал под знака на всеобща любовна екзалтация, както се осмелявам да го окачества. Особено след драматичната композиция, така прекрасно изпълнена от госпожа Цимерман, бе очевидно (витаеше във въздуха, както се казва) желанието на всички присъстващи да продължат в този дух, да задълбочат това чувство и да го пренесат на крилата на нежните стихове, с благозвучния глас и непринуденото изящество на нашия председател, към сияйни висини и пламенен отклик, или казано по друг начин, към онзи прекрасен финал, изпълнен с вълшебство и дълбоко разбиране, който всички усещахме, че ще остане незабравим.

Помнех добре някои от прекрасните му поеми, и по-специално една много кратка, за целувката, която ми се стори изключителна по замисъл и много сполучлива по форма. И не се съмнявах ни най-малко, че стиховете, които щеше да ни прочете тази вечер, ще са достойни побратими на онази поема, както и съвършени примери за неизчерпаемостта му любовно и романтично вдъхновение. И така всички с истинско благоговение се приготвихме да слушаме господин Чавес.

Не без съжаление сега трябва да разкажа какво стана по-нататък. Още със заглавието на първото стихотворение господин Чавес доста ни изненада и — неприятно ми е да повтарям — някак ни разочарова. Ще бъда откровен — не стихотворение с такова заглавие очаквахме от него. Но ще се постарая да обясня това, което би могло да се изтълкува като твърде субективна преценка. Поемата се наричаше „На един селянин от Кастилия“ и бе посветена на покойния му баща.

Сериозен, съсредоточен, потънал в спомени, сякаш нищо от случилото се тази вечер не бе го засегнало, господин Чавес започна да речитира наизуст своята много испанска селска поема. В строги звучни стихове, чийто отчетлив ритъм авторът подчертаваше с крак — като че ли се опитваше да наподобява монотонните удари на мотиката по коравата земя — бяха описани живите спомени от детството му, прекарано в едно малко селце в Самора. И тъй, вместо привлекателните романтични образи, които всички очаквахме, без особено въодушевление от наша страна, пред притъпеното ни внимание се изправи нещо, което в онзи момент не можеше никого да заинтересува — приведени над безводните поля гърбове, груби жени, споделящи наравно с мъжете тежката работа над браздите, строги вечери около грубовати семейни трапези, кратки почивки, групи жътвари, тръгнали в ранни зори, и съскане на коси, и подвиквания, и камбанен звън за вечерня, и молитви на навъсени селяни край пресен гроб. И все от този род.

Започнах да мисля, че това може би е хитро начало, за да подчертае после контрастния тон на следващата поема, написана несъмнено в прекрасната романтична линия, която всички познавахме. Но за наше разочарование последва второ стихотворение, озаглавено „Мотиката“, после трето, „Снопя зряло жито“, и четвърто „Смъртта на сеяча“. И пак засъскаха коси, пак се появиха сведените гърбове и

суровите жени, и групите жътвари, потеглили в зори, и вечерните камбани, и молитвите, и безмълвната смърт.

Публиката започна да проявява очевидни признаци на умора. Не трябва да се забравя, че това беше последният поет за тази вечер, след повече от два часа рецитал. Започнаха да поскърцват столове, да се виждат барабанещи пръсти върху коленете, погледи, проследяващи хвърчащото насекомо в двора. После неочаквано от последните редове долетя звучна провлечена прозявка, която можеше да бъде само на Мастандрея. Здравата го наругах наум, защото бях сигурен, че и господин Чавес го е чул от подиума.

Едва тогава забелязах, че вентилаторът, който продължаваше да пръска освежителни струи в цялото салонче, въпреки широкия размах на перките не стигаше до мястото, където се намираше нашият председател, а той навярно повече от всеки друг страдеше от потискащата задуха. Тогава си спомних, че при слизането си от малката сцена госпожа Цимерман се бе спънала във вентилатора и неволно бе променила положението му. Веднага щом разбрах това, изчаках господин Чавес да свърши своята „Смъртта на сеяча“, и тъй като седналите на първите редове не си бяха дали сметка за положението, станах да отстраня тази малка неприятност. Така че отново бях принуден да обезпокоя господин Паско и непознатата госпожица, а също и майката на госпожица Кищернмахер. Но не бях изминал и половин метър, когато наистина се случи нещо много забавно.

Може би поради някакъв незабележим наклон на пода, или поради някой по-силен „удар на мотиката“, като че ли от само себе си стойката на вентилатора се помръдна и се премести с няколко сантиметра надясно. Това бе достатъчно, за да може въздушната струя да облива господин Чавес. Така че аз се върнах, като пак обезпокоих майката на госпожица Кищернмахер, непознатата госпожица и господин Паско. Стигнах до мястото си и седнах малко засрамен (тъй като никой не би могъл да си обясни сега защо така неочаквано се бях изправил на крака), докато господин Чавес, който може би бе отгатнал моето намерение, се усмихваше, сякаш споделяше учудването ми от необяснимото помръдване на злополучния вентилатор.

Е, добре, дали защото сега ветрецьт от вентилатора, който обливаше тялото и лицето му, го откъсна с чудната си свежест от

напечените поля на Самора, пълни с приведени селяни и съскащи коси, дали звучната прозявка на Мастандрея му напомни за умората на слушателите, но истината е, че от този момент нататък господин Чавес напълно промени както държането, така и репертоара си.

Той радостно потри ръце, сякаш едва в този миг се готвеше да започне, огледа събралите се с открита подкупваща усмивка и помоли да го извиним, но ако управителният съвет не възразявал, щял да направи малка промяна в програмата. Вместо „Житната нива на господаря“, както бе обявил — а който пожелае, ще може да прочете по-късно стихотворението в протоколната книга — той изпитвал желание, за което се извинява, да прочете нещо друго.

XXX

И докато безукорният господин Чавес неотклонно рецитираше „На един селянин от Кастилия“ и по стар обичай отбелязваше ритъма с крак, бърбивият, разсеян и небрежен Хермес най-безсрамно изостави важната си задача на наблюдател и весело се отдаде на лекомислено забавление.

Не кръжеше вече бързокрилият Вестоносец над грижливо поддържания клуб на Полимния, нито зорко следеше павираната улица „Теодоро Вилардебо“, както му бяха наредили двете богини, а и явно никак не го интересуваше неизбежната поява на четирите автомобила Форд Фалкон, вестители на смъртта.

В замяна на това сърцето му преливаше от любов и нетърпеливо желание (явно породено от силната въздушна струя, която неволно насочи към него златокосата Афродита) и той лукаво пускаше в ход старите си оръжия на непогрешим покорител пред скромната мента, която свенлива и трепереща, с прикрито удоволствие приемаше любовните изявления на красноречивия бог.

Увлечен в задачата си на прелъстител, Хермес, превърнат в привлекателна нощна пеперуда с галещи криле, възхваляваше правите, тъмни и добре оформени стъбълца на растението, зелените, красиво изрязани листенца и благоуханието, което подобно на дъха на Афродита, при най-лекото докосване излъчваше свежото му тяло.

И по стар навик Хермес безочливо лъжеше, защото безкрайни бяха хитростите му за прелъстяване на наивни девици, и от богатия си опит добре знаеше как може бързо да разнежи едно женско сърце, чието и да е то.

И така, докато той лекичко милваше с косматото си коремче нежните листенца на ментата, а господин Чавес бе започнал втора поема за селяни и строги семейни трапези, Хермес тъжно нареждаше, че той наистина бил млад безсмъртен, син на всемогъщ бог, но никога никоя богиня, нимфа или смъртна не се бе смилила над самотата му,

нито пък бе оросила със сладката влага на любовта отхвърленото му сърце.

А девствената мента, скрита сред множество грижливо поливани растения, изпълнили двора на „Теодоро Вилардебо“ 2562, наивно вярваше в лъжите, които тъй изкусно плетеше Хермес. Защото неговата маска на самотен неразбран младеж винаги печелеше успех, и сега тя желаше да бъде избраницата на съдбата, която ще облекчи страданията на този толкова красив момък.

За да превъзмогне свенливостта си и да спечели доверието на самотния неразбран момък, поклащайки нежно красиво оформените си листенца, тя на свой ред му разказа злощастната си история и произнесе пред хитрия Хермес тези искрени и благоуханни слова:

— Ах, знатни момко, тъй жестоко измъчван от самота и печал, повярвай ми наистина, че и аз съм най-самотната и несправедливо наказана от всички нимфи.

Името ми е Мента и преди да имам този вид на растение, което ти с прекомерна любезност възхвали, аз бях млада подземна нимфа и безгрижно прекарвах времето си в игри със сестрите си под уханната земя на горите.

Веднъж, докато бях сама и си почивах до дълбоките корени на една шепнеща трепетлика, ненавистният Хадес тихомълком ме издебна и се опита да ме изнасили.

Естествено не успя, защото ужасният Хадес, както навярно знаеш, добри ми момко, несъмнено за голяма разлика от тебе, е доста неумел в този род борби и както са ми казвали моите сестри, дори малко импотентен.

Въпреки това, законната му съпруга, божествената злопаметна Персефона, единствената жена (може би), която богът е познал в безплодния си живот, ужасно ми се разгневи.

И заслепена от глупава и неоснователна ревност, същия този ден тя ме стъпка с ужасна злоба и ме превърна завинаги в благоуханната мента, която сега краси сенчестия двор на „Теодоро Вилардебо“ 2562, и върху която ти, божествени момко, сега си кацнал.

Докато нещастната мента изричаше това, Хермес жално я поглъщаше с очи, а обречените членове на Полимния пропиляваха последните ценни мигове от живота си, слушайки стихове за

отегчителни вечерни молитви и за селяни, упътили се с тежки стъпки към уморителната си работа.

И докато Хермес, обзет от любовен трепет, внимателно слушаше разказа на хубавата Мента, до острия му слух на нощна пеперуда достигнаха силните удари на мотика, които въодушевеният господин Чавес нанасяше върху отекващия дървен подиум.

Тъкмо тези неочаквани досадни удари рязко върнаха разсеяния Хермес към печалната действителност и изведнъж го накараха да си спомни за обречените членове на Полимния, за тяхната неизбежна кървава съдба в ръцете на жестоките мъже от четирите автомобила Форд Фалкон, а също и за важната му задача на наблюдател, която той така небрежно бе изоставил.

Особено като чу от устата на красивата мента омразното име на Хадес, Хермес постепенно се отърси от любовното си замайване и с обичайната си бързина си помисли, че навярно ще може да се извлече някаква полза от случката, така хубаво разказана от Мента.

Затова, без да променя любезното си държане и добре нагласената си маска на тъжен и неразбран младеж, хитрият Хермес се обърна към простодушното растение с този привидно наивен въпрос, докато потъркваше косматото си коремче о едно от листенцата му:

— О, сладка Мента, несъмнено най-чистата и прекрасна измежду нимфите, от чието благоухание полудяват от любов безсмъртните, а смъртните бленуват за чудната свежест на горите.

Твоят разказ толкова ме трогна, че пролях горещи сълзи и след като изслушах злосчастната ти история, наистина мисля, че сме създадени, за да си дарим един другиму радост и утеха.

Само един въпрос, от чисто любопитство, искам да ти задам, прекрасна нимфо. Каж ми ще ми отговориш ли в този очарователен миг, толкова особен за нас?

И добре поливаната мента отвърна:

— Говори, красиви момко, чието име все още не зная, с удоволствие ще отговоря на въпроса ти, защото от днес нататък няма да имам тайни от тебе.

Тогава, пълзейки по тъмното стъбълце и размахвайки нежно крилата си на нощна пеперуда, опитният Хермес каза:

— О, несретна красавице, щом се съгласи да ми отговориш, кажи тогава какви са сега злополучните ти отношения с всемогъщия Хадес,

след като той напразно се е опитал да обладае неопетненото ти тяло?

Мрази ли те сега безплодният бог? И може би ти желае смъртта, защото от гордост не си склонила да изпълниш сладострастното му желание?

Или, напротив, обзет от срам поради недодяланите си безуспешни опити, може би се чувства твой дължник и усърдно предлага да изпълни всяко твое желание, стига да не разкажеш никому за срамното му поражение?

И тъкмо в момента, когато господин Пуличикио се изправяше от мястото си, за да премести малко вентилатора, грижливо поливаната мента, пламнала от срам, изрече на Хермес следните крилати думи:

— Много си досетлив, строен хубавец, защото твърде бързо отгатна досадното поведение на непобедимия Хадес.

Вярно е, че след безуспешния си опит да ме изнасили, Хадес с почти угодническо внимание, недостойно за един всемогъщ бог, непрекъснато ми досажда.

И както ти току-що каза, след глупавата случка, станала край корените на една шепнеца трепетлика, непобедимият Хадес се показва пред мен доста посрамен, унил и виновен.

И тъй като аз, без да искам, знам най-съкровената му тайна, а това е непростимата му неловкост в любовните борби и срамното му безсилие, той не пропуска случай да ме посещава тайно, въпреки ужасната ревност на жена му, и да ме пита с досадна настойчивост може ли с нещо да ми угоди.

Може би, както ти предполагаш, мрачният Хадес постъпва по този глупав начин, за да купи моето мълчание и да ми попречи да открия на боговете тайната му, която сигурно го измъчва нощем там, в мрачните му влажни селения.

Но чуй ме, прекрасни момко. Да не би отговорът ми да не ти хареса? Защо изведнъж престана да галиш листенцата ми с коприненото си коремче? Защо погледът ти е сериозен и зареян, сякаш тежки мисли, напълно чужди нам, са завладели духа ти?

Кажи ми, моля те, и не се страхувай, че ще ме нараниш с укорителни думи; но кажи ми всичко, за което мислиш в този миг.

XXXI

... тежкото положение в страната... през месец ноември поскъпването на живота... и инфлацията възлиза на... министърът на икономиката и губернаторите на провинциите подписаха документ... враждебен на изпълнителската власт относно парламентарно разследване... вчера, още четири трупа в голям Буенос Айрес... след едно съобщение бе направено злоещото откритие... както се разбра по-късно... група силно въоръжени лица... представили се за полицаи... принадлежали към вътрешната комисия на фабриката... водят „Ривер“, „Сан Лоренсо“ и отборът на студентите... голове на Пасарела, Скота и Верон... празник на пъстървата в Сан Карлос де Барилоче... този прекрасен деветкилограмов екземпляр бе уловен от... и тази красива участница споделя с нас, че... днес се чества денят на артилерията... по този повод висшето командване на Сухопътни войски... една добра новина... потвърдено е; ще се проведе състезанието „Формула 1“... в печата е публикувано съобщение... спешно... новини от последния час... има неприятното задължение да съобщи... днес, около 15 часа... в околностите на град Парана... подривни елементи са убили... Секретариатът по печата съобщи... агенти на хаоса и престъпното насилие... жертва на вандалски атентат... подло убит в гърба... облян в кръв... несъмнено действие на объркани и болни мозъци... вероятно са поели наркотици... тази вълна на насилие, която бичува страната... подривната престъпност... наемен антисоциален екстремизъм... презрени убийци, безбожници... заслужено наказание... 62 организации съобщават... още веднъж злите антипатриотични сили... безбожен марксизъм... изля смъртоносния си гняв... варварски действия... неприспособени личности, чиито долни инстинкти... отrekli се от човешкия си образ... от злоещото антинационално синархическо съзаклятие... нашата солидарност със славните въоръжени сили... чиято благородно пролята кръв... срещу родоотстъпните подривни елементи... и долните интереси... твоята храброст, твоята сила, твоята самоотверженост... смелият войник,

който беше ти... защото не смеят да излязат на бойното поле... не смеят да си покажат лицата... защото скрити зад страхливата анонимност... обещаваме да изпълним патриотичния си дълг... окончателно да ги унищожим... и ще потекат реки от кръв...

След кратка пауза от реклами отново ще продължим с новини.

XXXII

След като се извини, господин Чавес обясни накратко поемата, която щеше да издекламира веднага след това и с която щеше да завърши рецитала в тази незабравима сряда, 3 декември 1975 година.

Много сериозно и съдържано той каза, че за написването на тази поема са го вдъхновили страданията и грешките на някакъв негов приятел, влюбен за свое нещастие в една дама, която била малко... — той се престори, че не намира подходящото прилагателно и имитирайки затруднен селски говор, накрая каза... лекомислена. Всички се усмигнаха, а някои дори се разсмяха гласно. И то, струва ми се, на думите „един мой приятел“, защото повечето много добре знаехме, че господин Чавес ни най-малко не се нуждае от чужд опит, за да съчини поема, отнасяща се за жена, и по-специално за определен тип жена...

Освен това той поясни, че уважаемите присъстващи ще трябва да проявят благосклонност към някои езикови волности, които той бил принуден да вмъкне в стихотворението си, защото те най-вярно отразявали пламенните мисли и отвлечените бълнувания на нещастния му приятел. „На този злочастен мой приятел, на когото хубавата дама ще трябва да отвърне — надявам се и да се надяваме всички — с нежно отдаване и съмнителна вярност за толкова страдания и пламенни желания.“ След като той каза това, тук-таме избухна нервен женски кикот. Ирене въздъхна дълбоко и ме потупа лекичко по дланта, сякаш искаше да ми каже, че колкото до нейната вярност, би трябвало да съм напълно спокоен. Мастандрея сметна за необходимо да преведе на доня Сулема цялото това цветисто встъпление на нашия председател и аз доста ясно дочух „една пачавра“, тоест най-важното от обяснението, което доня Сулема прие с нещо като хълцане, заглушено от кърпичката.

После господин Чавес ни обясни, че творбата му още няма заглавие, затова предлага на интелегентните членове на Полимния, след като изслушат поемата, да запишат — всеки на едно листче —

съответното заглавие и да му го връчат в края на сбирката. Той ще избере това, което му се струва най-подходящо, и ще обяви избора си на сбирката следващата сряда. На спечелилия или спечелилата този своего рода конкурс, ще бъде връчена за награда книга, на която господин Чавес собственооръчно ще напише благодарността си за ценната помощ. Госпожица Кищернамахер вдигна ръка и обяви, че тя с удоволствие ще предостави наградата за един толкова значителен случай и това ще бъде подвързан том на Кришнамурти.

Всички заръкопляскаха, а господин Чавес възнагради любимата си приятелка с вежлив израз на благодарност. След това той помоли за тишина, изчака да заглъхнат и последните шушукания и много бавно, ритмично и развълнувано започна да декламира поемата, все още без заглавие.

Прекрасното стихотворение възпяваше, както бе обяснил и авторът, една дама, така да се каже, с леко поведение. Поетът се оплакваше от честите ѝ изневери, които въпреки мъчителната ревност, ѝ прощаваше отново и отново. Дамата, която била изключително красива и изглежда безкрайно чувствена, приемала упреците, понякога твърде остри, с широка пленителна усмивка, която напълно обезоръжавала натъжения любовник.

Господин Чавес, когото за щастие сега ветрецьт от вентилатора облъхваше изцяло, чрез устата на влюбения направи прекрасно и най-подробно описание на любимата му. С щедро прочувствено многословие, като в съвременна „Песен на песните“ (аз вече си бях намислил това заглавие на поемата), той изброяваше една по една всички вълнуващи подробности на това красиво тяло, които, също като библейски певец, той сравняваше в трескавото си въображение с прекрасни ослепителни образи — лъкатушеща река, стройна мраморна колона, седефена раковина, сенчеста градина сред снежнобели хълмове, два кротки гълъба с розови човчици, които поетът искаше да нахрани с устата си, заоблени възвишения, оградени от дълбоки мрачни пропасти, предизвикващи шемет и така нататък.

Поетът не пропусна нито една подробност от тялото на своята любима и в определен момент спомена една скрита „роза с потрепващи листца“, от която той, като неуморна пчела, ще пие „изпълнен с любов, ароматен нектар“, или едно свенливо охлювче с гореща слюнка (езикът на любимата), което, на свой ред, щяло да го

обходи целия, чак до свещения червен монолит, „от който тръгват дванадесетте кабалистични пътеки на желанието“.

На това място Ирене, отпуснала се тежко на рамото ми, започна да диша учестено. Дора потупваше Ромилио по коляното, за да го успокои. Незабелязано се извърнах назад и видях, че госпожа Джанело целува господин Фругони по врата, а Мастандрея упорства да хване доня Сулема за ръката. Госпожа Цимерман неочаквано се почувства притеснена от някаква презрамка, която все не успяваше да оправи. Вляво от мен господин Паско, не разбрах защо, помоли да му услужа с моята картонена папка, в която си нося ръкописите, и я положи върху коленете си. Извърнах се да видя непознатата госпожица, но с голяма изненада установих, че столът ѝ е празен. Особената дама бе изчезнала като по чудо. Навярно скандализирана от дръзките изрази в поемата, бе излязла бързо, без да я забележа. Вече ми бе направило впечатление, че госпожицата е прекалено сериозна и малко пуританка и че известни поетически форми не се нравят на строгия ѝ дух.

Всъщност никога досега в нашето салонче не бяха изричани толкова дръзки образи и с такава завладяваща сила. Достатъчно е да кажа, че самият аз доста се вълнувах и изведнъж изпитах неудържимо желание да целуна Ирене по очите и устните.

Неволно погледна крадешком и не без известна вина строгия лик на госпожа Урдампейета. От небитието, и тъкмо в мига, в който господин Чавес говореше за трептящата роза, скрита сред тъмен гъсталак, тя ни наблюдаваше строго и едва ли не с упрек.

Но аз бързо отместих очи от портрета и с безкрайно задоволство продължих да слушам думите на господин Чавес. Невъзможно бе човек да устои на очарованието на тази прекрасна поема, наситена с все по-дръзки сравнения, все по-пламенни и възпламеняващи потискани желания.

И като си помисля, че аз не се бях осмелил да прочета в Дружеството един мой сонет само заради две сравнения, които — тогава ми се сториха малко дръзки — си бях позволил да употребя във втория терцет. Естествено, съжалих за моите задръжки и си обещах да превъзможна свенливостта си. Реших го съвсем твърдо — ще помоля да бъде включен в списъка на рецитаторите за следващата сряда и без много да му мисля, ще прочета сонета си (може би заедно с триптиха, посветен на Ирене, ако успея да го завърша дотогава); пък и моите

загатнати и доста умерени образи бяха като църковна проповед в сравнение с пламенните метафори, които една след друга бликаха буйно от устата на един съвсем непознат за мен господин Чавес.

Особено в последните строфи, когато влюбеният не може да заспи и чака късното завръщане на любимата (навярно след някое от безсрамните ѝ приключения), образността достигна максимална дързост и премина в открит еротизъм. Влюбеният, болен от желание, възнамерява този път да не я упреква, а тъкмо обратното, да я покрие със страстни целувки и наелектризиращи милувки „веднага щом отвори вратата“ — издекламира пламенно господин Чавес, сочейки вратата на салончето — и всички погледнахме натам, сякаш наистина очаквахме всеки миг да видим как красавицата натиска бравата и грациозно прекрачва прага. И всички останахме в това положение загледани жадно във вратата, като хипнотизирани, докато поетът известяваше на всички нощни духове, че ще легне до любимата си и че двамата ще сплетат телата си „в безкрайно повтаряща се прегръдка“, докато отмалели, най-после ги обори „сладкият сън на съмването“.

XXXIII

Напразно се опита, прекрасни Хосе Мария Пуличикио, да откриеш непознатата госпожица, която седеше на същия ред; и ти похотливи господин Паско, напразно потърси пипнешком доброжелателната ѝ ръка, докато безукорният господин Чавес, вдъхновяван от русокосата Афродита, декламираше с жар възбуждащото си стихотворение без заглавие.

Обезпокоена от безмълвието на вестносеца Хермес и загрижена от напредналия час, Атина бе решила да изчезне незабелязано от мястото си на четвъртия ред в облепеното със сини тапети салонче и превърната в креслива кукумявка от черковна камбанария, бе излязла нетърпеливо да потърси небрежния млад безсмъртен.

Но колкото и да кръжеше около старата къща на улица „Теодоро Вилардебо“, колкото и да надничаше и в най-затъntenите кътчета, където би могло да зърне хитроумният бог, големите ѝ изпъкнали очи на нощна кукумявка не успяха да открият бързоногия Хермес, скрит сред благоуханните листа на една почти незабележима мента.

Убедена, че непостоянният Вестносец е изоставил окончателно задачата си, Атина реши сама да заеме важния наблюдателен пост и в образа на неподвижна нощна кукумявка с мъхнати крака, извит клюн и зорки немигащи очи, тя кацна на горния праг на входната врата, очаквайки неподвижно пристигането на четирите автомобила Форд Фалкон.

В това време Хермес, който току-що бе чул от устата на благоуханната Мента неизвестната история за връзката ѝ с всемогъщия Хадес, неспокойно помръдваше назад-напред чувствителните си пипалца и бързо кроеше хитри планове.

Правилно бе отгатнала чувствителната Мента, че мисълта на хубавия момък е далече от нея и от тихото кътче в грижливо поддържания двор и с безразличие лети към кой знае какви неизвестни далнини, напълно чужда на пламения им любовен разговор.

И вярно бе, че мисълта на хитрия бог летеше с шеметна бързина и за по-малко дори от кратко тревожно помръдване с пипалца главозамайващо се носеше от сенчестия двор на „Теодоро Вилардебо“ 2562 към мрачните селения на неименуемия Хадес; после от високите върхове на блестящия Олимп към един таен кабинет в квартал Палермо, пълен със смъртоносни оръжия.

И в мига, в който господин Чавес говореше за снежнобели хълмове и за скрити потръпващи рози, Хермес проникателно проумя, че скромното и благоуханно растение мента ще бъде по-полезно за злощастните членове на Полимния, обречени от Хадес, отколкото който и да е от всемогъщите красноречиви олимпийски богове — техни предполагаеми покровители.

Затова докато ласкаво се катереше отново към чувствителния край на едно тъмно стъбълце на влюбената Мента, хитрият Хермес произнесе тези и верни, и лъжливи думи:

— Справедлив е упрекът, който ми отпрати, о, прекрасна и благоуханна Мента, защото наистина неспокойната ми мисъл неуморно се труди през тези няколко минути, но най-искрено ти признавам, че нито за миг през главозамайващите й пътешествия тя не те забрави.

Изслушай ме и ще научиш причината за моето безпокойство, защото от днес нататък и аз не ще скрия нищо от теб.

Преди всичко ще ти кажа защо аз — млад безсмъртен, потомък на всемогъщи олимпийски богове — се намирам сега в този грижливо поддържан двор в квартал Виля дел Парке, превърнат в беззащитна нощна пеперуда.

Трябва да знаеш, че за твоето присъствие в този двор, о, най-важна и мила между нимфите, ми казаха дванадесет прекрасни смъртни, и те ми внушиха да ти се представя в този хвъркат вид; затова се заклях да ги закрилям.

Сега те са там, седнали на подредени в редици столове в това салонче, и слушат сладките слова, възбуждащи любов, от устата на красноречивия господин Чавес.

Но всемогъщият Хадес, обожавана Мента, от ревност към любовта, която ни свързва, е решил да си отмъсти на тези прекрасни смъртни, закриляни от мен, и ги е обрекъл на неизбежна смърт.

След броени минути четири зловещи автомобила Форд Фалкон, водени от един координатор на параполицейски групи, наричан Козела, ще пристигнат тук, изпратени от кръвожадния бог, и ще изпълнят кървавата си гибелна задача.

С ужасяващо скърцане на гуми по паважа те ще спрат пред тази добре построена къща и от тях ще слязат обиграни и необуздани параполицейски убийци, които утре вестниците лицемерно ще нарекат „група силно въоръжени лица“.

Никой, бил той бог или смъртен, не ще се осмели да се противопостави на тези свирепи пратеници, защото те са закриляни от мрачния Хадес и от висшите органи за сигурност, а моите дванадесет любимци утре ще се появят мъртви сред пустите пасища на Есейса. Това научих в самото подземно царство на Хадес от устата на прочут бивш полковник.

По тях, о, прекрасна Мента, ще личат белези от мъчения. Ръцете им ще бъдат вързани на гърба, ленти широк лейкопласт ще покриват сладкодумните им уста и многобройни рани от еднокалибрени куршуми ще покриват телата им, познали любовта.

Разбираш ли сега, красива Мента, защо — измъчвана от ужасната участ, очакваща моите любимци — мисълта ми за миг се понесе далече от любезния ни разговор.

И точно когато четирите автомобила Форд Фалкон завиваха от оживения булевард „Сан Мартин“ по улица „Алварес Хонте“, треперещата от възмущение Мента отвърна:

— О, отмъстителен, ревнив, противен и импотентен Хадес! Ти не само ми досаждаш с угоднически предложения и изгаряш от завист заради добродетелите, които не притежаваш, но и сега се опитваш да навредиш на този романтичен самотен момък, сеейки ужас и ледена смърт сред прекрасните му любимци.

Наистина заслужено си спечелил прозвището Жесток, Ненавистен, Омразен и Кръвожаден, защото изпитваш удоволствие само като покосяваш живота на прекрасни хора, ти, който си неспособен да любиш както трябва една плодovита жена и да създадеш живот в нея.

Никого в цялата безкрайна вселена не мразя и ненавиждам повече от тебе, о, студен, жесток, неплоден и зъзнец Хадес!

При тези думи, размахал успокоително пепелявите си криле на нощна пеперуда, заговори Хермес, богът с неизчерпаемите възможности:

— Успокой се, моля те, красива Мента, и престани да обсипваш с позорни и безполезни хули безпощадния Хадес.

Известно е, че всички, дори и всемогъщите олимпийски богове, се боим от гибелната власт на непобедимия Хадес и никой, бил той бог или смъртен, не е толкова смел или безразсъден, за да му се противопостави или да го накара да се откаже от намеренията си.

После с натъжен глас хитрият Хермес продължи:

— Да се примирим, обична моя Мента, защото каквато си дребна и крехка, и ти не би могла да сториш нищо; нека се приготвим да приемем окончателната гибел на нашите доброжелатели спокойно и със силен дух.

А вече кола номер 25, в която пътуваше Козела, се движеше към покритата с дървета улица „Теодоро Вилардебо“, и тогава, трепереща от справедливо възмущение, проговори благоуханната Мента и произнесе тези искрени слова:

— Съвсем вярно е това, което току-що каза, красиви момко. Наистина всички, богове и смъртни, се страхуват от непобедимия Хадес и дори самият Зевс, чийто гняв е ужасен, предпочита да не се намесва в плановете на всемогъщия си брат.

Но искрено ти казвам и те моля да ми повярваш, красиви непознати момко, че ако има някой в цялата вселена, който никак да не се бои от ненавистния владетел на подземния свят и да изпитва безгранично презрение към него, това е скромното растение, върху което сега си кацнал.

Хадес добре знае това и дори се осмелявам да ти кажа, любезни момко, че след срамния му провал и несправедливото наказание, което след това ми наложи отмъстителната му съпруга, той изпитва към мен известно уважение, примесено с кучешки страх.

И докато храбрата Мента говореше за страшния Хадес и се готвеше да продължи да го обсипва с нови позорни хули, до ушите на бързия Хермес съвсем ясно достигна уплашеният крясък на кукумявка.

Хермес веднага разбра, че това може да бъде само непокорната Атина, която неуморно изпълняваше задачата, така небрежно

изоставена от него, и с изпълнено с мрачни предчувствия сърце, той се обърна към Мента и развълнувано ѝ рече:

— Почакай само миг, прекрасна Мента, защото ако не е лъжлив уплашеният тревожен вик, който току-що чух от устата на непокорната Атина, ужасният Хадес вече е наблизо, или дори може би е стигнал до тази грижливо поддържана къща на „Теодоро Вилардебо“ 2562.

И тъкмо когато красивата госпожа Джанело обсипваше с целувки силната шия на господин Фругони, а господин Паско притеснено искаше да му услужат с голяма папка, размахвайки крилата си на нощна пеперуда, Вестоносеца Хермес се издигна и бързо закръжи над къщата, за да открие бронзовата Атина.

И видя как тя, превърната в нощна кукумявка, е кацнала на горния праг на входната врата, как разперва криле и уплашено се накокошинва и как надава предупредителни, зловеци и тревожни крясъци, защото най-после бе съзряла първия от четирите автомобила Форд Фалкон, които се приближаваха по улица „Теодоро Вилардебо“.

С бърз полет Хермес стигна до поправения горен праг и едва успял да размени мълчалив поздрав с уплашената Атина, отправи взор към края на улицата и видя онова, което с право бе разтревожило богинята.

Защото четири лъскави автомобила Форд Фалкон се приближаваха по павираната улица и само на няколко метра над първия от тях летеше неподражаемият и страховит Хадес, превърнат в мека нишка паяжина.

Вцепенена от леден ужас, неукротимата Атина дори не се досещаше да предупреди златокосата Афродита, която продължаваше да пръска над безупречния господин Чавес и над очарованите членове на Полимния нежния бриз на любовта.

В мига, в който лъскавите автомобили Форд Фалкон вече завиваха зад ъгъла на улица „Маркос Састре“ и оставаха само няколко секунди, за да се отворят вратите им и кръвожадните пътници да слязат, Хермес бързо прелетя при потуленото растение мента и изрече следните тревожни думи:

— О, храбра Мента, единствената, у която самотното ми сърце намери утеха, жестоката смърт на дванадесетте прекрасни мои приятели, които ми помогнаха да те откроя, е съвсем близка.

В този скръбен миг приближават вратата на тази добре построена къща неумолимите пратеници на Хадес. А над тях, приел образа на лека нишка от паяжина, лети самият Хадес, дошъл навярно да надзирава точно ли се изпълняват ужасните му заповеди.

При тези думи, научила за близкото присъствие на ненавистния Хадес, храброто растение мента се обърна към съкрушения уплашен момък:

— О, напети момко, син на двама честити безсмъртни, ако е вярно, както казваш, че самият Хадес е дошъл в това тихо място, където по волята на твоите прекрасни дванадесет приятели стана възможна нашата чудесна среща, тогава скрий се без страх зад онова красиво мушкато с кадифени листа и ме остави да поговоря насаме с ненавистния и недодялан владетел на мрачното подземно царство.

И за да забележи неименуемият Хадес съблазнителното й присъствие, Мента разтри едно о друго тъмните си стръкчета и свежо подканящо ухание на шепнещи гори се разнесе над къщата на Дружество Полимния.

От бойния си пост, няколко метра над кола номер 25, в която седеше Козела, Хадес веднага усети безпогрешния призив на прелестната Мента.

И все тъй, под формата на лека паяжинна нишка, той припряно се приближи към дребното растение, несправедливо наказано заради него, и се залепи за едно от най-горните му кичести клончета.

Лекият вечерен ветрец поклащаше мрачния бог, а мекото му тяло наподобяваше разнищено бяло парламентърско знаме и примирително се вееше.

Въпреки този си вид непобедимият Хадес заговори с хрипков глас и се обърна към благоуханната Мента с мрачни, нетърпеливи и невежливи думи:

— Кълна се в триглавия пес, който пази безплодната ми обител, че се радвам да те видя в тази стара къща на улица „Теодоро Вилардебо“, о, необщителна, саможива и безразлична Мента, и признавам, че не ще ми е неприятно да започна, както и друг път, таен разговор с тебе.

За съжаление не разполагам с много време тази вечер, нито мога да ти предложа скъпи подаръци, както по-рано, защото трябва да

знаеш, о, съблазнителна нимфо, че съм дошъл тук от огромните си селения, само за да изпълня едно хубаво, кърваво и безмилостно дело.

Погледни натам и със собствените си очи ще видиш неумолимите ми пратеници. Всеки момент те ще спрат черните си лъскави автомобили Форд Фалкон пред тази обречена къща. Вече са освободили предпазителите на страшните си оръжия и с удоволствие се готвят да изпълнят съвсем точно моите заповеди.

Затова кажи ми бързо, малка Мента, по каква причина, излъчвайки смущаващо ухание, тъй необичайно ме подкани да се приближа към тебе.

Свеждайки с пленително изящество листенцата си, храбрата и умна Мента отвърна на тези неучтивни думи:

— Бих искала да погледна натам, накъдето сочи всемогъщата ти ръка, о, страховити Хадес, и да видя със собствените си очи верните ти доставчици на смърт.

Но както виждаш, заради един от смешните ти опити — не се сърдиш, че ти го напомням, нали? — законната ти съпруга ме превърна в това малко растение и затова не мога да видя какво има зад онези високи перила.

Ако не се възпротивиш, о, неуморни насилнико на девици, ще поговоря с неукротимата Атина, чийто безпогрешен крясък чух само преди миг, и от все сърце ще я помоля да ме пренесе в извития си клюн на горния праг на входната врата.

Оттам ще мога удобно и с възхита да наблюдавам кървавото гибелно дело, което ти ще извършиш заедно със свирепите си пратеници.

Естествено, за да стане това и за да се съгласи девата Атина да изпълни молбата ми, ще трябва най-подробно да разкажа защо аз, пъргавата подвижна подземна нимфа, сега съм превърната в този неподвижен стрък благоуханна мента. Ти одобряваш това, нали, о, всемогъщи Хадес?

XXXIV

*„О, щастлива отмала, о, сладка смърт!
Най-сетне изнурени, ще дойде да ни прибере
в потайната си мрачна колесница
на съмването розово сънят...“*

Така мисля, че гласеше буквално последното четиристишие, което всички изслушахме настръхнали, затаили дъх, втренчени като хипнотизирани във вратата, очакващи (а аз поради извънредно особеното душевно състояние), почти долавяйки шум от стъпки в мрачния коридор и незабележимо помръдване на старата брава.

След края на поемата настъпи кратко тайнствено мълчание. Смея да повторя, че ние като че ли наистина чакахме блестящата поява на красавицата — толкова се бяхме увлекли от омайващите слова и отчаяния жест на богоугодния господин Чавес. Но след няколко вълшебни и безкрайни мига, сякаш по необясними причини отново рязко се бяхме върнали към действителността, неочаквано и едновременно всички избухнахме в бурни ръкопляскания. И тогава — нещо съвсем необичайно за нас до тази вечер — отново се чува възгласи „браво“ и други подобни, по-подходящи за някоя оперна зала, отколкото за това скромно салонче за събрания във Виля дел Парке. Почти всички бяхме станали на крака, а мнозина — Ирене и аз сред тях — се мъчехме да се приближим до нашия председател. Буквално притиснати в тесния проход между столовете, ние бяхме съвсем близо до господин Чавес, когато той, настойчиво поканен от приятелката му, недъгавата госпожица Кищернмахер, пъргаво слезе от сцената и просто се затича към нея. Вежлив и ласкав, той се наведе пред стола на колелца, а госпожица Кищернмахер обви врата му с мършавите си ръце и го загледа с безкрайна нежност, мълвейки неразбираеми санскритски думи.

Решихме да изчакаме другите да се приближат и да поздравят скъпия ни председател. После, вече по-спокойно, щяхме да сторим това Ирене и аз. Затова се отдръпнахме малко от гъстата група, наобиколила господин Чавес и инвалидния стол на госпожица Кищернмахер. Всъщност почти всички присъстващи бяха там. Като изключим непознатата и глуповата госпожица, която бе изчезнала малко преди това, без дори да се сбогува със съседите си, встрани стояхме само ние двамата, Мастандрея, доня Сулема и господин Паско, все още с моята папка върху коленете. Много скоро към нас се присъедини елегантната майка на госпожица Кищернмахер, която вече бе поздравила господин Чавес и навярно само чакаше да се уговори с Дора, за да излезе.

Докато обсъждахме с Ирене подробностите от тази чудесна сбирка, ние се приближихме към господин Паско и му предложихме да го заведем при господин Чавес. Но своенравният автор на текстовете на песни се извини и обясни, че точно в този момент, преди да я забрави, трябва да си вземе бележка за една чакарера^[1], която му хрумнала. Той извади от джоба си молив и едно от картончетата, изписани по системата на Брайл, и опирайки се на моята папка, започна да драскули нещо. Макар че не беше ясно как ще прочете после това, което записваше сега, поне разбрах защо така припряно бе поискал папката ми.

Приближихме се до пълния господин Мастандрея, също с намерението да му помогнем, защото двете му патерици все още стояха опрени на стената и може би щеше да му е трудно да се изправи. Но щом ме зърна, Мастандрея припряно започна да ми дава красноречиви и доста невежливи знаци да не се приближавам. В началото не разбрах, но скоро всичко ми стана ясно — очевидно обсъждаше с пицната доня Сулема въпроси от голямо значение, защото тя много сериозно бе забила поглед в паркета, а аз неволно дочух как моят пламенен съперник в сонетите произнесе следните пояснителни думи:

— Ще ми отговориш идната сряда, нали?

За да не попречим на нещастния Мастандрея, ние се присъединихме към мнозинството и търпеливо чакахме възможност да се приближим до господин Чавес. След малко успяхме да го сторим. Ирене, леко поруменяла, от което нежното ѝ лице ставаше още по-

красиво, а в моите очи я даряваше с неизразимо изящество, стисна ръката на нашия председател, похвали класическата структура на поемата и накрая много начетено подхвърли нещо за Овидий, за Архиерея от Ита и мисля, че за Сан Хуан де ла Крус. Аз едва успях да промълвя „Изключително, господин Чавес“, като същевременно го прегърнах с искрено възхищение.

Мастандрея бе завършил сериозния си разговор с доня Сулема и двамата също се приближиха да поздравят господин Чавес. За съжаление не успях да чуя поздравлението — несъмнено достойно за всяка антология — на Мастандрея. Но добре си спомням израза (и корентинския акцент) на симпатичната доня Сулема — „Хубаво, наистина“, за който господин Чавес развълнувано поблагодари, като силно я прегърна и притисна към себе си.

Рециталът бе завършил. Оставаше само да изготвим списъка на участниците за следващата сряда. Но за разлика от предишните ни сбирки, никой — дори и майката на госпожица Кищернмахер — не се решаваше да напусне салончето. Сякаш всички ние, навярно по съвсем различни подбуди, но всъщност водени от едно и също необяснимо желание да останем заедно, искахме да продължим под какъв да е предлог тази прекрасна сбирка, на която действително се бяха случили толкова необикновени неща. И така всички продължаваха подробно да обсъждат случилото се тази сряда, подхващаха се нови неизчерпаеми теми за разговор, или просто се извиняваха като деца, че вентилаторът правел въздуха в салончето много по-приятен от жегата на улицата. Всъщност никой не се осмеляваше да наруши това чудно и необикновено духовно съпричастие, което толкова красиво и почти неволно бяхме постигнали.

Госпожица Кищернмахер беседваше с госпожа Джанело, с господин Фругони и младия Ромилио Соса по любимата си тема — универсалната любов. Дора бе застанала зад нея, с големия букет акациев клонки в ръка, готова да забута стола на колелца; изведнъж, сякаш теософските думи на мъдрата госпожица я бяха трогнали до дъното на душата ѝ, или топлата братска обстановка в салончето я бе подтикнала към това, най-неочаквано, с много симпатия и непринуденост, тя започна да кърши акациев клонки и с усмивка да ги поднася на присъстващите. Пъргаво и грациозно Дора обходи малкото салонче от единия до другия край, така че много скоро всички,

мъже и жени, държахме по едно жълто клонче в ръка. Някои, като Мастандрея, побързаха да го забодат в ревера си. Госпожа Цимерман и доня Сулема си закичиха гърдите (едната с цветовете надолу, а другата с цветовете нагоре). Красивата госпожа Джанело кокетно забодде клонката в черните си коси, като с много изящество и лукавство имитираше циганка. Господин Паско, който най-последно се бе изправил и ми бе върнал папката, галеше с клончето лицето си с израз на безкрайно блаженство. Ирене и аз си разменихме нашите и си обещахме цял живот да ги пазим между страниците на някоя книга като спомен от тази щастлива вечер на 3 декември 1975 година.

Всички се чувствахме прекрасно, бяхме спокойни и щастливи. Госпожа Джанело и господин Фругони, преодолели тежкия момент благодарение на успешната намеса на госпожа Цимерман, а също — защо да крия — на братската подкрепа на всички нас, се усмихваха преливащи от щастие и съвсем очевидно очите им бяха обърнати към бъдещето. Аз, от своя страна, след дълги мъчителни колебания, породени от моята свенливост и несигурност пред Ирене, виждах чудотворно разрешени всичките си предишни трудности. Ирене ме обичаше. От известно време насам Ирене мислеше за мен. Какво друго бих могъл да желая от живота? Свързваше ни сладка и безгрижна радост и навярно няма да преувелича, ако кажа, че пренебрегвайки задълженията си, бихме могли да останем така цяла нощ, да разговаряме, да разменяме мисли, да си спомняме красиви мигове, да кроим планове за следващите сбирки, да усещаме как ни изпълва непознато съвършенство, необикновена любов, която по някакъв начин навярно бе свързана — помня, че си помислих — с мистичната и прекрасна универсална любов, за която с толкова жар бе говорила госпожица Кищернмахер.

Въпреки че така топло ни дари с цвете, само пъргавата Дора проявяваше известно нетърпение да си тръгне. Може би имаше неотложно задължение, защото пошепна нещо на ухото на годеника си, погледна ръчния си часовник — вече беше десет без четвърт — и направи на госпожица Кищернмахер знак да побърза (откровено казано знак не особено подходящ на компаньонка). Досетливата госпожица Кищернмахер с усмивка и също със знаци ѝ отвърна да почака още миг и започна да се сбогува с приятелите си. Тя тъкмо казваше довиждане на госпожа Цимерман — спомням си добре —

когато съвсем ясно чухме крясъка на кукумявка. Всички, признавам, малко се постреснахме, а недодяланият Мастандрея не пропусна възможността да ни напомни, че това се смята за зла поличба. Господин Фругони, познавач на горските шумове, по-скоро за да продължи разговора, отколкото воден от жив интерес към темата, поясни, че симпатичната кукумявка е много полезна за посеви и че той смята да представи на някоя от следващите сбирки кратка поема за тази бяла кукумявка. Но учената госпожица Кищернамахер деликатно поправи господин Фругони и обясни, че от крясъка, мястото и часа личи, че не е споменатата от него кукумявка, а навярно един по-тъмен и едър вид, наречен камбанарийна кукумявка (тя каза името на латински), чието гнездо е някъде наблизо. Чу се нов крясък, малко посилен и продължителен, и госпожица Кищернамахер с увереност потвърди предположението си. Тя обясни също, че нещо — може би някоя котка — дебне около гнездото ѝ, защото кукумявката издава този крясък само при опасност. С това тя блестящо доказва широките си познания по зоология.

Междувременно госпожа Джанело, седнала свойски на подиума, изпълняваше задълженията си на секретар по протоколите и в присъствието на госпожа Цимерман и на господин Чавес бързо изготвяше списъка на рецитаторите за следващата сряда. Мастандрея се записа пръв; както е прието в нашето дружество, освен името и презимето си, той съобщи заглавията и приблизителния размер на стихотворенията, които щеше да прочете. След него се записа възроденият господин Фругони и веднага след това своеволният и плодовит господин Паско. Ирене питащо ме погледна. Тогава взех бързо — и както се получава обикновено при мене — доста рисковано решение. Приближих се до госпожа Джанело и с най-спокойния глас, който можа да излезе от свитото ми гърло, помолих да ме включи в списъка. Захапала молива между зъбите си, тя усмихната ме попита за заглавията на стиховете, и гледайки Ирене, аз отвърнах:

— Триптих сонети под заглавие „На един сън, станал действителност“.

Естествено, имах предвид все още незавършената си работа. Но струва ми се, че никой не забеляза моята нервност.

Госпожа Цимерман с висок шеговит глас заяви, че не може да допусне такова мъжко превъзходство в следващата сбирка и

решително, почти насила, накара Ирене и госпожа Джанело също да се запишат.

Дора буташе стола на госпожица Кицернмахер и вървеше към изхода. Госпожа Цимерман хвана подръка господин Паско. Господин Чавес прегръщаше за довиждане господин Фругони и госпожа Джанело. Младият Ромилио, винаги загрижен за помещението на клуба, бе излязъл да гаси лампите и да затваря вратите. Той се върна в салончето и тъкмо изключи вентилатора, когато чухме съвсем наблизно пронизително и неприятно скърцане на гуми.

[1] Весел народен танц. — Б.пр. ↑

XXXV

И точно когато госпожица Кицернмахер посочваше разликата между двата вида кресливи кукумявки и нещо поясняваше, че крясъкът, който всички току-що бяха чули, принадлежи на една голяма хубава кукумявка, наречена камбанарийна, за пръв път в живота си облян в пот и заеквайки от зле прикрит страх, безплодният Хадес възрази на благоуханната крехка Мента:

— Кълна се в многобройните души, които бродят из огромните ми селения и в неподкупния лодкар, който навременно ги пренася през тинестия Ахерон, малка и непочтена нимфо, че не виждам никаква необходимост да се разпространяват сред ленивите и бърбиви олимпийски богове някои маловажни факти, отнасящи се до личния ми живот.

Остани си в този затулен влажен кът на двора. Недей да молиш, заповядвам ти, нито Атина, нито друг някой безсмъртен да те пренася където и да е. Дръж си бърбивия език. По-добре търпеливо чакай тук, докато изпълня задачата си. После ще дойда и пак ще поговорим по този неприятен въпрос. Разбра ли, Мента?

След тези груби думи, преструвайки се на изненадана и по детски сърдита, като бършеше несъществуващи сълзи, умната Мента отвърна на Хадес:

— Защо се отнасяш така грубо с мен, о, всемогъщи Хадес? Защо злоупотребяваш така с моя дребен ръст, с моята слабост? Нима самият ти не ме подкани преди миг да погледна възхитена свирепите ти пратеници? Нима се срамуваш от тази нещастна нимфа и не желаш, заедно с победените от теб олимпийски богове, тя да съзерцава изпълнена с възхищение, изключителния ти подвиг?

Ах, виждам, че много бързо си забравил пламенната любов, в която в друго, по-щастливо време ми се кълнеше! Добре, примирявам се, о, всемогъщи властелине! Но трябва да ти кажа, че оскърбителното ти пренебрежение ни най-малко не охлажда горещото ми желание да видя как действаш.

Трябва да знаеш също така, че въпреки жестокото ти безразличие, аз удобно ще наблюдавам от върха на онзи грижливо поправен праг паметното ти кърваво дело.

Но тъй като съм растение и не мога да се покатеря там сама, ще поискам помощ от услужливата неукротима Атина. Напразно се опитваш, о, Хадес, да се скриеш от мен.

Треперещ от гняв в образа на летлива нишка паяжина, закачила се на най-горното стръкче на благоуханната Мента, избухливият Хадес възкликна:

— О, упорита, твърдоглава и непослушна нимфо! Как да ти обясня, за да разбереш, че не бива да говориш с никого от презрените олимпийски богове!

Достатъчно ясно ти заповядах да си стоиш на мястото и да не си отваряш опасната уста. Поискай ми нещо друго, каквото и да е, и аз незабавно ще го изпълня. Обещавам ти.

Но в името на моя триглав пес, не искай, о, бърлива Мента, да ти позволя да говориш със студената креслива Атина, защото прекрасно знам какво ще й разкажеш, а това сърцето ми не ще понесе.

И тъй като именно думите „нещо друго, каквото и да е“ хитрата Мента очакваше да чуе, все още нацупена, като поклащаше листенца с пленително изящество и излъчваше свежо опияняващо ухание, тя бързо каза на заекващия Хадес:

— Добре, както винаги ще се подчиня на царската ти воля, о, неумолими Хадес. Изоставена и тъжна ще си остана в това печално кътче, далеч от теб. Ще се примиря да не те виждам и с никого — бог, смъртен, хвъркато насекомо, кичесто растение или бързокрила птичка, не ще разменя нито дума.

Но след като ти така любезно ми предложи да поискам нещо в замяна на тази мъчителна жертва, която така строго ми налагаш, макар и обляна в горещи сълзи, аз покорно приемам предложението ти и ще ти поискам нещо съвсем скромно. Нали нямаш нищо против да го изпълниш, о, всемогъщи Хадес?

И поуспокоен донякъде, защото поне за известно време бързивата Мента бе обещала да запази в тайна някои подробности от личния му живот, заслушан в шума от приближаващите се автомобили Форд Фалкон, зъзнещият Хадес отвърна:

— Съгласен съм, малката, кажи какво искаш и веднага ще изпълня желанието ти. Но в името на всички Кери и Мойри, побързай и кажи най-после какво е то, защото приближава часът да изпълня кървавото си отмъщение и нямам никакво време за губене.

Моят любимец Козела вече е освободил предпазителя на поразяващата си „Итака“, четирите черни автомобила — чувам ги отгук — всеки момент ще спрат пред тази омразна къща на „Теодоро Вилардебо“ 2562, а необходимите средства за безнаказаното и многократно изпълнявано похищение са в ръцете на изпълнителните ми пратеници. Така че крайно време е да съм при тях и сам да оглавя гибелното дело.

Дванадесет пъти поред ще трябва да прекоси реката неуморният ми лодкар, защото дванадесет са смъртните, които сега в салончето със сини тапети изготвят един неосъществим списък от рецитатори за една несъществуваща за тях следваща сряда, а те още тази нощ ще преминат в ледените ми селения. Говори бързо, малка Мента, защото нямам време за губене.

И точно когато неотразимият Хосе Мария Пуличикио молеше красивата госпожа Джанело да го впише в списъка за следващата сряда, 10 декември 1975 г., а Хермес, скрит зад едно мушкато с кадифени листа, слушаше внимателно целия този разговор, прозорливата малка Мента изрече на Хадес своето добре обмислено желание:

— Ще ти кажа, щом така ми заповядваш, о, нетърпеливи Хадес. Това е желанието, което, все още натъжена от пренебрежението и оскърбителното ти държание, мисля да ти поискам. Слушай ме добре и не се опитвай да шмекеруваш. И помни най-вече, че трябва да го изпълниш незабавно, защото така ми обеща.

Трябва да знаеш, непобедими Хадес, че през дългите години, през които живея в този грижливо поддържан двор, се привързах към някои от любезните смъртни, които сега са се събрали в осветеното салонче със сини тапети, защото, за разлика от някои груби безсмъртни, по един или друг начин, те винаги са се грижили за мен.

Пищната и добродушна доня Сулема редовно и обилно е поливала нежните ми коренчета и благоуханните ми листенца. Пъргавият и тъй сръчен Ромилио често е скубал потискащите досадни бурени около мен.

Еlegantният господин Чавес разпалено защити тази малка ивица влажна земя, ограждаща покритото с плочи дворче, когато някой прибързано предложи тук да се поставят ужасни циментови пейки.

Прелестната госпожа Джанело, красива като богиня, неведнъж е закичвала уханно мое клонче в черните си къдри.

Сериозният Хосе Мария Пуличикио не забрави да ме спомене в сонета си, посветен на нежната пролет. Дори безукорната и още девствена Ирене Бенгочечя има навик да носи в чантата си ментови дражета и да черпи с тях любезните членове на Полимния.

С една дума всеки от членовете на това почтено дружество е проявявал към мен деликатно и незабравимо внимание през всичките тези години.

Затова отмени, моля те, кървавото дело, което смяташ да извършиш, и остави дванадесетте смъртни — може би справедливо обречени от теб, не отричам — да продължат трудния си и опасен жизнен път.

Остави ги, макар това да ти е твърде неприятно, да продължат да развиват нелепото си призвание в тази стара къща на „Теодоро Вилардебо“ 2562. Това е моето желание, о, всемогъщи Хадес. Нали ще го изпълниш?

И точно в мига, в който Дора малко прибързано побутна към изхода инвалидния стол на недъгавата госпожица Кищернмахер, мрачният Хадес намръщено произнесе тези ужасни думи:

— Не! Няма да изпълня глупавото ти желание, досадна и възползваща се Мента! Разбери веднъж завинаги — заради насилствената смърт на един от най-скъпите ми доставчици на души — славния генерал Хорхе Естебан Касерес Моние, в плодородната провинция Ентре Риос, богата на птици, от двадесет дни насам кроя планове за кърваво отмъщение.

Всичко е готово там долу, в мрачното ми царство, Харон е насмолил и стегнал старата си лодка. И онези, които приживе ми бяха верни слуги, сега чакат с нетърпение, защото самият аз ги уведомих за пристигането на тези дванадесет вероломни и злополучни конспиратори.

Още тази нощ те трябва да прекосят тъмните води на тинестия Ахерон. И тъй като сега са се събрали в салончето, задачата е твърде лесна за обиграните параполицейски елементи, които първо трябва да

ги отвлекат, а после да ги подложат на мъчения и да ги надупчат с куршуми. Затова поискай нещо друго, но говори бързо, о, нещастна Мента.

XXXVI

- Тука ли е, бе приятел?
- Ей оная къщичка, с ламаринения покрив.
- Я гледай, пък казват, че органите за сигурност дремят.
- Екстра скривалище.
- И с „народен затвор“ даже.
- Я не се занасяй.
- Паркирай тук някъде.
- Ще им пусна куршумите още от вратата, какво ще се будалкаме.
- Не бе, човек, първо трябва да ги арестуваме.
- Какво?
- Няма да окажат съпротива, бъди спокоен.
- Ти откъде знаеш?
- Шефът е напълно сигурен. Всичко е проучил, разбра ли?
- Добре де, но за всеки случай.
- Ако си толкова разгорещен, по-добре остани в колата. Днес всичко трябва да мине по мед и масло.
- Все същите щуротии. Излагат хората на опасност ей така, на вятъра.
- Ти взе ли си парите?
- В петък ни платиха.
- Мангизите не стигат за нищо.
- Заповедта е съвсем ясна — да се заловят и да се набутат в колите. По трима въз всяка. После ще можеш да си направиш кефа.
- Ще видим. В Есейса ли?
- Аха.
- Шефе, ние сме готови.
- Коли 41, 70 и 72. Много внимателно. Не искам никакви дандании.
- Ами ако се съпротивяват, Шефе?

— На всички куршум, естествено. Но няма да се съпротивяват. Всичко това е заради Касерес Моние. Само за назидание. Да се навърти бройката още тази нощ.

— Дванайсет, нали?

— Дванайсет бе, нали ти казах вече. Или си глух? Застани там, зад номер 41.

— Да спра ли движението?

— Няма нужда. Чакайте първо аз да сляза. Коли 41, 70 и 72, щом сляза, операцията започва. Пригответи се.

— Виждаш ли номер 25?

— Оттук го виждам. Като слезе Шефа, слигаме и ние. Всичко готово ли е?

— Всичко е готово.

XXXVII

Когато чувствителната нимфа разбра, че по този начин ще загуби така търсената възможност да спаси дванадесетте прекрасни приятели на стройния си възлюбен, тя дръзко и със спотаена болка заложи и последната си карта. И тогава предвидливата, но пристрастна Мента рече:

— Дванадесет смъртни ли е цената на жестокото ти отмъщение, о, всемогъщи Хадес? Добре, приемам, щом така си решил. Но защо тъкмо моите любезни приятели трябва да бъдат жертвите на твоя гняв? Защо тъкмо тези, които ме отрупват с внимание, още тази нощ трябва да слязат в леденото ти царство?

Нима не можеш да си избереш други дванадесет смъртни? Нима далеч отгук, в затъntenата провинция Кордова — посочвам ти само пример — не би могъл, о, Хадес, да намериш други дванадесет твои смъртни врагове, също така удобно събрани на едно място, за да не губят време любимите ти парapoлицейски елементи да обикалят улиците и да ги търсят?

И ако поради някаква непредвидена случайност не успееш да попълниш числото дванадесет, което толкова упорито си си наумил, няма ли в Росарио или в Ла Плата достатъчно смъртни, които да мразиш до смърт, за да попълниш с тях определения за отмъщението си брой?

Стори това, което те моля, за да спасиш приятелите ми, без да се провалят плановете ти и те уверявам, че благодарността ми ще ти достави удоволствие. Какво ще отвърнеш на това, о, неумолими Хадес?

Но безучастен към сълзите на чувствителната Мента, гневно отделяйки летливото си тънко тяло от стройното стръкче, мрачният Хадес отвърна с глух страховит глас:

— Казах ти вече — не, дръзка и упорита Мента. Заповядвам ти да не настояваш. Нито ти, нито който и да е друг, не може да ме накара

да променя непреклонните си намерения. И престани да ми досаждаш, защото точно в този миг тръгвам незабавно да ги изпълня.

И в образа на лека нишка паяжина Хадес вече се отдалечаваше от малкото растение, за да се върне на стратегическия си пост, когато, обзета от неудържим гняв, безстрашната Мента изрече:

— Ах, лицемерен, вероломен, глупав и импотентен Хадес! Само преди миг ти обеща да изпълниш желанието ми, а сега подло отказваш да удържиш обещанието си!

Прави, каквото ти продиктува леденото ти сърце, и не губи нито секунда от ценното си време, за да ме изслушаш.

Но чуй добре какво ще ти кажа: щом по най-недостоеен начин престъпваш дадената клетва, и аз не ще бъда толкова глупава да спазвам моята.

Искам да знаеш, о, Хадес, че скромната наказана Мента повече няма да мълчи.

Много ще са ония, смъртни и безсмъртни, сатири и нимфи, русалки, кентаври и малки крилати бърбиви духове, които ще научат от моята уста за случилото се, или по-точно казано за онова, което не можа да се случи край корените на онази шепнеща трепетлика.

Не губи повече време и върви да изпълниш задачата си, защото и аз бързам да изпълня моята. Сбогом, всемогъщи Хадес.

Като чу тези заплахи, треперещ от страх с цялото си тънко тяло и надавайки смешни стенания, самотният обитател на подземното царство изрече:

— Ах, ах, ах, жестока и злосторна Мента! С какви ужасни средства си служиш, за да постигнеш прищевките си! Ти знаеш, о, безпощадна девойко, че бих умрял от срам, долу в мрачните си селения, ако някой от ленивите олимпийски богове научи най-съкровената ми тайна!

Не бъди тъй злопаметна, красива Мента. Не си ли помислила, че ако смъртните загубят почитта си към мен и в лекомислените си разговори започнат да ми се надсмиват, цялата вселена ще наруши неизменните си закони?

Тогава никой не ще се бои от неизбежната смърт, а изключителните действия на хората ще загубят, безразсъднице, най-голямата си ценност, която им придава смъртната опасност.

О, как бих искал, малка Мента, да изпълня последното ти желание и да заменя дванадесетте обречени смъртни с други толкова жители на Кордова, Росарио или Ла Плата, както ти разумно ми предложи, за да заплатя ценното ти мълчание.

Но за съжаление това е невъзможно — безукорният механизъм на грижливо подготвеното ми отмъщение е задвижен и всичко се върши според дълго обмисляни планове.

Благодарение на едно навременно, макар и глупаво донесение, аз ловко насочих всички полицейски ходове и стъпка по стъпка се стигна до днешната прекрасна параполицейска операция.

Никой, дори и най-бързият от боговете, не би могъл сега да стигне само за броени мигове до един таен кабинет, чието точно местонахождение е безсмислено да ти обяснявам, и оттам да нареди на любимеца ми, Козела, да отложи операцията.

Затова поискай нещо друго, о, нежна Мента, и се кълна в знатните деди на черните ми коне, че ще го изпълня.

Тогава с висок глас, за да може стройният момък, скрил се зад кадифеното мушкато, да чуе всяка нейна дума, умната Мента попита:

— Щом като няма нито време, нито кой да предаде поръчението, което ти току-що спомена, моля те кажи ми, ако това не те притеснява, о, всемогъщи Хадес, само за да удовлетвориш женското ми любопитство, какъв би бил текстът на тази спасителна заповед и къде точно би трябвало да се занесе.

И в мига, в който грижливият Ромилио Соса гасеше лампите и затваряше вратите в къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562, с натъжен глас мрачният Хадес отвърна:

— Нямам нищо против да отговоря на безпредметния ти въпрос, прелестна Мента; така ще се увериш, че не от зла воля не искам да заменя с други дванадесет души тези злощастни смъртни, както ти любезно ме помоли.

Имай го предвид, моля те. Не оставяй яростта да те заслепи. Не отвръщай на искреността ми със злотворно озлобление и не разказвай никому онова, което знаем само ти и аз.

Знай, нежна нимфо, че ако съществуваше безсмъртен, по-бърз от мисълта (което е напълно невъзможно), той би трябвало да тръгне на часа от този сенчест двор и още преди да съм произнесъл докрай това

изречение, да е стигнал до един кабинет в Главната дирекция за сигурност на улица „Морено“.

Там би трябвало веднага да се превърне в Спешно телефонно обаждане и да каже само „Отменя се операцията «Теодоро Вилардебо»“.

Един от най-изпълнителните ми слуги, който е в постоянна радиовръзка с Козела, ще получи съобщението и незабавно ще нареди на Козела да прекъсне почти извършената операция.

Но тъй като всичко, що ти казах, е неосъществимо, защото няма същество, което толкова бързо да предаде съобщението, повтарям ти, Мента, примири се с неизбежната гибел на тези дванадесет обречени и ми поискай нещо друго.

Но бързият Хермес, хитро предупреден от умната Мента, чу иззад мушкатото поясненията на непредпазливия Хадес.

И докато Хадес продължаваше да говори, без да се колебае нито миг, без да губи време да предупреждава Афродита или непокорната Атина, Хермес отново възприе юначния си вид на олимпийски вестonosец и шеметно полетя към Главната дирекция за сигурност на улица „Морено“.

Сладката благоуханна Мента успя да го зърне как се издига иззад мушкатото, бърз и блестящ, с красивия си крилат шлем и крилатите си златни сандали и веднага разбра, че стройният и самотен неин възлюбен не е друг, а самият бог Хермес.

Но нежното ѝ сърце не се натъжи от това, напротив, въпреки всичко, то преля от радост. И с привична за жената мъдрост тя си помисли, че с времето и с помощта на боговете ще успее да укроти пленителния лъжлив вестonosец и да го превърне във верен съпруг и любящ баща на многобройна челяд.

Мрачният Хадес също видя бързокрилия вестonosец, но едва след известно време разбра колко наивно е попаднал в клопката, поставена му от непоправимата Мента.

И макар че сърцето му преливаше от ненавист, макар че бе възприел първоначалния си образ и ръцете му жестоко стискаха дръжката на черния камшик, той бе принуден да сдържи ужасния си гняв, защото с мълчалив жест Мента го предупреди да остане на мястото си; в противен случай тя знае какво трябва да направи.

И полетя по-шеметно от всякога крилатият вестonosец Хермес, а отдалече наподобяваше сияещ неидентифициран летящ обект, който браздеше тъмното небе над Буенос Айрес.

За по-малко от секунда той стигна и кацна върху зорко пазения покрив на Главната дирекция за сигурност на улица „Морено“.

И както бе казал мрачният Хадес, Хермес незабавно се превърна в Спешно телефонно обаждане и зазвъня до микрофона, от който един зловец слуга на бога на подземния свят поддържаше връзка с кола номер 25, в която седеше убиецът на хора Козела.

С твърдия глас на голям началник от ведомството, напомнящ тембъра на главния инспектор Гусо, хитрият Хермес се обърна към зловещия подчинен, който поддържаше връзката, и произнесе само тези думи: „Отменя се операцията «Теодоро Вилардебо»“.

Служителят изненадано и неохотно се свърза по микрофона с кръвожадния Козел, любимец на Хадес, и също каза: „Отменя се операцията «Теодоро Вилардебо»“, но си позволи да добави „засега“.

Със зловещо скърцане на гуми по паважа коли 25, 41, 70 и 72 спряха и Козела вече полагаше косматата си ръка върху дръжката, за да отвори вратата и да започне най-послед дългоочакваната си кървава задача, когато неочаквано чу ужасните думи: „Отменя се операцията «Теодоро Вилардебо», засега“.

Като проумя ужасната заповед, без дори да се погрижи да изключи собствения си микрофон, Козела обсипа с най-грозни ругатни правителството, бога, началството на Дирекцията за сигурност и любящите майки на безброй служители.

След това, вбесен, той даде заповед за връщане и четирите черни лъскави автомобили Форд Фалкон, пълни с изпечени убийци на хора, потеглиха и отново прекосиха огромния град с ужасяващ вой на сирени.

XXXVIII

- Брей мамка му...
- Това е безобразие!
- Истинско минаване.
- Ще видят тия копелета! С какво право... Но няма да ме изиграят пак тия мръсници! Продължи оттук.
- А сега къде отиваме?
- Връщаме се в гаража. Ама че мръсници.
- Така ли мислите, Шефе?
- Заповед отгоре. Чу ли го, приятел? Ще го накарам аз тоя Гусо да напълни гащите, кълна ти се.
- Гусо ли беше?
- А кой друг?
- Странно, нали?
- Не е толкова странно.
- Какво, Шефе?
- Нищо, аз си знам.
- Толкова труд на вятъра.
- Да, наистина на вятъра. Внимание. Коли 41, 70 и 72. Връщаме се в гаража.
- Чу ли?
- Изглежда заповед отгоре.
- Но с кого си мислят, че имат работа тия педерастии.
- И навсякъде е така, братле.
- Нямам срам от нищо.
- Какво ще ги е срам!
- Как ли псува Шефа, а?
- Знаеш ли? Не трябваше да се съобразяваме с тях.
- Ами да, пък после да се оплакват на арменския поп.
- Кажу на оня „Фиат“ да се отдръпне.
- Отдръпни се, мамка ти. Отдръпни се, ти казвам.
- Странно, че Шефа...

- Някой се е намесил.
- От войската ли?
- Кой го знае. Подай ми една цигара.

XXXIX

— Ах, тези младежи, тези младежи! — каза, поклащайки глава, добродушният господин Чавес. А госпожица Кищернмахер добави, че вината не е тяхна, на младите, а се корени в липсата на истински духовни водачи в един свят, лишен от Самадхи.

Аз предпочетох да замълча. Помня, че неволно сравних моята тъжна и самотна младост (изпълнена с мечти, с тревоги и несподелена любов, с дълги преходи пеша, за да спестя няколко дребни монети) с днешната свободна младост, без предразсъдъци, неудържимо привличана от силни преживявания и опасности.

Тъкмо щях да кажа нещо в този дух на Ирене, когато госпожа Цимерман, вече на път да излезе, внезапно се обърна, хвана ме под ръка и ми каза:

— Знаете ли защо карат като луди? Защо взимат колите от бащите си и правят щуротии? Бунт, драги, просто бунт. Всичко се дължи на лошото възпитание, нали ви казвах?

Но Мастандрея изглежда не бе съгласен с педагогичната гледна точка на госпожа Цимерман, защото пухтейки от жегата и от внезапната уплаха, каза, че „всички са безделници“, че би трябвало да ги натикат в затвора, и то „без много психология“.

Всъщност това невъздържано и съвсем неинтелектуално избухване на непоправимия Мастандрея предизвика всеобщ смях и донякъде ни помогна да се отърсим от напрежението, което — макар да знаехме, че е без значение, че е просто младежка лудория — бе предизвикало у нас за няколко мига неприятното и толкова близко скърцане на гуми.

Никой не спомена случая повече. Бих казал дори, че имаше нещо като негласно споразумение — след блестящото изказване на Мастандрея — по никой начин той да не се споменава. Като че ли това пронизително скърцане, проникнало неуместно в уютното ни салонче, напомняше, така да се каже, за един грозен, насилнически, жесток свят, който сякаш дебнеше около скъпата ни Полимния, но с който ние

нямахме и не искахме да имаме нищо общо. Така че твърде скоро и без особени усилия забравихме случая.

Продължихме бавно към улицата и мило се сбогувахме до следващата сряда. Ирене усмихнато ми показва своето акациево клонче, притиснато между листата на тетрадката ѝ. От една съседна къща долитаха звуци на пиано. Нощта бе топла и тиха. През клоните на дърветата се виждаше прекрасното чисто небе, осеяно със звезди.

XL

И като изплющя с ужасния камшик по лъскавите гърбове на конете си, Хадес разгневен се отдалечи от „Теодоро Вилардебо“ 2562, и временно изостави дванадесетте си дълго предвкусвани жертви.

Афродита, Атина и бързоногият вестоносец Хермес сметнаха, че мисията, която тъй набързо ги бе довела от Олимп в благоустроения квартал Виля дел Парке, е приключила.

И те също като безплодния Хадес напуснаха „Теодоро Вилардебо“ 2562, шеметно полетяха и само след няколко секунди стигнаха увенчаните с облаци върхове на Олимп.

От един висок и самотен връх тримата безсмъртни безпомощно наблюдаваха ужасните действия на разгневения Хадес — свирепия лов на хора, предприет из цялата обширна територия на Република Аржентина като възмездие за дванадесетте спасени членове на Полимния.

Те видяха как Хадес, скърцайки със зъби, се отправи към далечната провинция Кордова, където други пратеници на мрачния бог, приличащи по всичко на кръвожадния Козел и свирепите му подчинени, извършиха смъртоносното дело, което благодарение на умната намеса на Мента, не бяха успели да осъществят в наблюдаваната къща във Виля дел Парке.

Олимпийските богове с болка наблюдаваха как мрачни параполицейски елементи, членове на командата „Освободители на Америка — Отделение Касерес Моние“ с бързи автомобили Форд Фалкон се придвижваха до една голяма къща на ъгъла на булевард „Хиподрума“ и „Такуари“.

Видяха как грубо нахълтаха вътре и с жестоки удари, мръсни ругатни и под заплахата на смъртоносни оръжия завързаха ръцете, запушиха устите и отвлякоха в черните си автомобили девет от дванадесетте студенти, които живееха в къщата.

Но Хадес и параполицейските му пратеници не успяха да попълнят предвиденото число дванадесет — трима от невинните

обитатели на хубавата къща на булевард „Хиподрума“ и „Такуари“ избягнаха бруталното похищение и като по чудо успяха да се измъкнат от ръцете на опитните убийци.

И като изплющя отново с жилавия си камшик, неумолимият Хадес разярен се отправи към индустриалния град Росарио, а после и към гиздавия Ла Плата, за да попълни броя на дванадесетте жертви, както предварително бе решил.

И други зловещи параполицейски елементи, подобни на Козела, отвлякоха в Росарио един работнически представител на фабриката Асиндар, а други похитиха, завързаха ръцете и запушиха устите на една двойка от красивия град Ла Плата.

От недостижимия си връх на Олимп тримата безсмъртни видяха как дванадесетте отвлечени, които след намесата на умната Мента заместиха обречените членове на Полимния, бяха откарани с бързи автомобили на предварително определени пуси места.

Те бяха принудени да слязат със затворени очи край безлюдни пътища и пасища, бяха бити, жестоко измъчвани, а после безмилостно убити с едрокалибрени куршуми.

И тръпки на ужас разтърсиха тримата безсмъртни, защото веднага си помислиха, че такъв ужасен край е очаквал дванадесетте поети от „Теодоро Вилардебо“, ако умната Мента не се бе намесила.

XLI

4 декември 1975 година

Новини. Кордова, Аржентина. Около 8:30 ч. вчера сутринта органите за сигурност получиха анонимни съобщения, че на седми километър по пътя за язовир Лос Молинос могат да открият четири трупа. Пристигнали на упоменатото място, полицейските власти установиха, че донесението е вярно. На един черен път, успореден на шосе номер 5 бяха открити четирите трупа, проснати по очи, със здраво завързани ръце и крака. По тях личаха многобройни следи от едрокалибрени куршуми. Освен това се забелязваха следи от жестоки мъчения.

Докато полицията разследваше зловещото убийство, собственикът на работилницата за тухли, намираща се в местността Пиедра — където няма къщи и пътят е обрасъл с храсталак — съобщи, че е открил други пет трупа. Установи се, че те носят същите белези като предишните четири — многобройни следи от куршуми, белези от изтезания и здраво завързани крайници.

Първоначално полицейските власти не скриваха объркването си при тази нова проява на насилие (особено имайки предвид броя на жертвите). Полицейските следователи изказаха мнението, че за извършването на такава операция са били необходими много хора. Освен това фактът, че през последните часове не е получено никакво съобщение за отвлечения и изчезвания, първоначално затрудни следствието.

Докато се правеха най-различни предположения, вече на разсъмване, местните средства за информация получиха изявление от организацията, наречена „Освободители на Америка — Отделение Касерес Моние“, която поема отговорност за масовото убийство, като обвини жертвите в подривна дейност. Съобщението ясно дава да се разбере, че този акт е извършен в отговор на убийството на генерал Касерес Моние.

Както се установи, жертвите — девет младежи, студенти, почти всички чужденци — са живеели в добре обзаведена къща на ъгъла на булевард „Хиподрума“ и „Такуари“ в богатия квартал „Градина“ в главния град на провинцията. На 3 декември, сряда, през нощта в къщата нахълтала група силно въоръжени лица, които слезли от няколко автомобила.

Според една от версиите трима от обитателите на къщата успели да избягат, когато влезли неизвестните лица, които отвлекли и убили другарите им. Още не са официално оповестени имената на жертвите. Допълнителни сведения в следващата емисия.

Нови съобщения от Кордова, Аржентина. Неофициално са идентифицирани седем от деветте жертви на масовото убийство в Кордова. Те са: Рикардо Рубен Аро, на двадесет години, аржентинец; Луис Радней Салинас Бургос, на двадесет и една година, боливиец; Луис Вилялба Алварес, на двадесет и шест години, боливиец; Алфредо Сааведра Алфара, на 24 години, боливиец; Хорхе Раул Родригес Сотомайор, на 29 години, перуанец; Америко Рикардо Апертиле, на 21 година, аржентинец и Хайме Санчес, на 21 година, аржентинец. Чакаме допълнителна информация.

Съобщение от Росарио, Аржентина. На шосе номер 9 бе открит трупът на Франсиско Родригес, на 28 години. Убитият, по тялото на когото имаше многобройни следи от куршуми, е бил служител във фабрика Асиндар.

Ла Плата, Аржентина. В една безлюдна местност в Берисо са намерени труповете на мъж и жена, приблизително четиридесетгодишни. Телата на същите, чиито имена са още неизвестни, са покрити с многобройни следи от едрокалибрени куршуми; ръцете им били вързани на гърба, а устите запушени с широки ленти лейкопласт. Според непотвърдени данни двамата били отвлечени няколко часа преди това от група силно въоръжени лица, които се представили за полицаи и нахлули в дома им.

С това броят на жертвите, открити от полицията в Република Аржентина през последното денонощие, достигна числото дванадесет. Нови съобщения през следващата ни емисия.

XLII

С отвратено сърце и още влажни бузи от горещите сълзи, които проля при вида на тези жестоки убийства, натъжената Афродита изрече от върха на Олимп:

— Ах, трижди проклет, отмъстителен, жесток и кръвожаден Хадес! Можеш да се гордееш с ужасния си подвиг! С право изтерзаните смъртни ще продължат да те наричат Всемогъщия, Жестокия, Непобедимия и Ненаситния. Защото само при условие че ще задоволиш низкия си апетит с други дванадесет жертви ти се съгласи, макар и само временно, да позволиш този топъл, сладък и многообразен живот да продължи да пулсира у дванадесетте великолепни членове на Полимния.

Но както и преди, о, неумолими Хадес, нито един олимпийски бог, любител на амброзия, не ще може да се похвали, че е постигнал, било със заплахи или с молби, временното ти опрощение.

Само благоуханната и нежна Мента, служейки си с доводи, непознати за нас, всемогъщите безсмъртни, успя да отклони, макар и временно, кървавата ти ръка.

Докога ще позволяваме, о, мрачен и безплоден Хадес, злоупотребявайки с огромната си власт, да отнасяш един след друг в ледените си селения толкова прекрасни люде, създадени и отгледани само за най-нежна любов?

Какъв е този недостоен страх, който не ни позволява да се обединим всички безсмъртни, да те затворим завинаги в мрачния подземен свят и да извоюваме за достойните мъже и прекрасните жени божествения дар на безсмъртието?

Но развяла перата на златния си шлем, неукротимата Атина грубо прекъсна Афродита и отправи към нея тези пълни с упрек думи:

— Защо се оплакваш по този недостоен за една безсмъртна начин, о, плачлива и невъздържана Афродита? Защо напразно обсипваш с тежки укори непобедимия бог, на когото, откакто свят

светува, му е дадено правото да разполага на воля с живота на смъртните?

Засега успяхме да отклоним ръката на всемогъщия Хадес и трябва да се радваш, защото безсмислено е да искаме ненавистният бог щедро да дари живот на всички мъже и жени, които ти и аз по различни причини покровителстваме.

Помисли също, о, прибързана в съжденията си богиньо, че ако действително умната нимфа Мента измоли по тайнствен начин неочаквано опрощение от неумолимия Хадес, все пак един безсмъртен — бързокрилият Хермес, с хитроумни доводи убеди Мента да постъпи така.

И тъкмо ти, красива и съблазнителна Афродита, чрез любовния гъдел, който тъй щедро пръскаше от въртящите се перки на вентилатора, подтикна този донжуан Хермес да се приближи любезно до благоуханната Мента и да завърже с нея плодотворен разговор.

А нима не бях аз оная, която, превърната в креслива кукумявка, уведомих и двамата за пристигането на страшния Хадес и свирепите му пратеници?

И нали благодарение на уместните ми крясъци Мента има достатъчно време да скрои хитрия си план и да обмисли мъдро и спокойно доводите — неизвестни нам — пред които Хадес бе принуден сериозно да размисли, да възпре ръката си и побеснял да напусне скъпата за нас къща на „Теодоро Вилардебо“?

Животът на нашите любимци, о, Афродита, е спасен. Не завинаги, както ти лекомислено пожела, защото това би бил празен и детински стремеж, но поне временно, защото всички ние и всеки посвоему, успяхме да отклоним всемогъщия Хадес.

Най-после настъпи така очакваният миг отново да се върнем чрез тези достолепни смъртни, ти към твоите планове, а аз към моите.

Това означава, о, вечна моя съпернице, великолепна гола дъще на Уран, че всяка от нас от сега нататък отново ще използва всичките си средства, така че безукорните членове на Полимния да постъпват съобразно свойствените ни божествени интереси.

Договорът, който под клетва и пред заплахата на неумолимия Хадес сключихме, от този миг нататък се разваля, о, съблазнителна, притворна и лъжлива Афродита.

Ти ще се върнеш към безскрупулните си шмекерии, към острите си отровни стрели, напоени с желание, към трепетите, изчервяването, разнежените погледи, милувките, прелюбоденията, глупавите думи и лигавите и безвкусни любовни стихчета.

Добре знаем всички ние, безсмъртните, че само тези дребни, незначителни и второстепенни нещица могат да събудят повърхностния ти интерес.

Аз, както винаги, ще се заема със строгите занимания на интелекта, войната, ръкоделията и с целомъдрието — всички те достойни за една безсмъртна, родена без посредничеството на майка, от самия Гръмовержец Зевс.

След като изрече това, неукротимата Атина с безразличие обърна божествения си гръб на русокосата Афродита в знак, че договорът, който бяха сключили, е окончателно развален.

И за да докаже на Атина, че приема скъсването на съглашението, златокосата Афродита на свой ред обърна красивия си гръб и вече необвързана, насочи искрящия си поглед към старата къща на „Теодоро Вилардебо“ — сега съвсем пуста, защото беше единадесет и половина и всички достолепни членове на Полимния се бяха разотишли.

Тогавя божествената Афродита зърна потулената в един тъмен кът на покрития с плочи двор, нежната, благоуханна и умна Мента, която проливаше горещи сълзи по стройния и лъжлив безсмъртен.

След като бе постигнал с хитрост всичко, каквото си бе наумил, безскрупулният вестоносец съвсем бе забравил нежните си любовни клетви и безсъвместно бе изоставил ароматното растение.

Афродита страшно се възмути от поведението на коравосърдечния Хермес и изпълнена със съчувствие към влюбената Мента, тя нареди на един от многото си подчинени да прониже сърцето на влюбчивия Хермес с острата стрела на пламенната любов.

Прободен право в сърцето, Хермес изведнъж си спомни за нежното растение мента и веднага изпита желание да се върне в сенчестия двор на „Теодоро Вилардебо“ 2562, за да я види и възобнови тъй глупаво прекъснатия любовен разговор.

А от върха на високия Олимп Афродита проследи с усмивка бързия полет на вестоносеца Хермес към обраслия с дървета квартал

Виля дел Парке, видя как той се спусна над улица „Теодоро Вилардебо“ и колко любезно се яви отново пред натъжената Мента.

После Афродита видя как с извечна сръчност Мента оплете в тънките си благоуханни мрежи хвъркатия вестоносец и как, без дума да му каже, го принуди да ѝ каже, принуди го да се закълне във вечна вяръност, преди блажено да се отдадат на пламенната любовна битка. И всичко това изпълни с радост сърцето на Афродита.

Неукротимата дъщеря на Зевс, войнствената девица Атина също отпрати взор към улица „Теодоро Вилардебо“ и околностите ѝ, за да подтикне прекрасните си любимци към по-сериозни и приятни за нея занимания.

И като погледна към сенчестата улица „Маркос Састре“, храброто сърце на Атина се сви, защото нейната любимка, безукорната и девствена Ирене Бенгоечая, вещь в строгите занимания на ума, бе на път да се поддаде на ужасната глупава любов и да отстъпи пред дръзките посегателства на разпаления Хосе Пуличикио.

Дързостта на благопристойния банков касиер и член на ръководството на Полимния достигаше опасни граници, както забележа това с открито недоволство неукротимата Атина.

Под предлог да огледат внимателно потъналата в мрак градина, където предишната сряда бяха зърнали една чудесна романтична светулка, той съвсем очебийно се доближаваше към девствената и наивна Ирене Бенгоечая с явното намерение да я целуне.

Тогава Атина реши отново да прибегне до своите почти непогрешими пратеници Малодушието и Нерешителността, за да се вмъкнат незабавно в развълнуваната гръд на влюбения Хосе Мария Пуличикио и да възпрат неудържимите му пориви.

И тъкмо когато красивата девствена Ирене Бенгоечая разтваряше нежните си устни без никакво червило, и тръпнеща от вълнение очакваше страстния допир на нейния ухажор, Малодушието и Нерешителността лесно направиха своя плячка неотразимия Хосе Мария Пуличикио. Гърлото му се сви, ръцете му започнаха обилно да се потят и коленете му затрепериха, сякаш изведнъж се бе разболял от маларична треска. Обзет от внезапно малодушие и мъчителна нерешителност, той възпря поривите си и не посмя да продължи така добре започнатата акция.

Но скоро ти трябваше да признаеш провала си, о, прозорлива Атина, защото въпреки бистрия ти ум, забрави, че ненапразно в продължение на два часа Афродита бе облъхвала със сладкия гъдел на любовта чувствителната кожа на Ирене Бенгочечя.

Така че, когато нежната финансова ревизорка на Полимния усети, че нейният възлюбен, прекрасният Хосе Мария Пуличикио — автор на превъзходни сонети — се колебае и бледнее, и обзет от плахост, не се осмелява да притисне устни към нейните, както би трябвало да се очаква, девствената, влюбена и придобила внезапна решителност Ирене Бенгочечя доближи до нерешителния Хосе Мария Пуличикио красивото си лице на старинна камея и стройното си, тръпнещо от любов тяло и двамата членове на управителния съвет на Полимния се сляха в дълга, влажна и страстна целувка под прислониците ги дървета на улица „Маркос Састре“.

При този позорен допир, Малодушието и Нерешителността, уплашени и скандализирани, избягаха и посрамени от недостойното си поражение, се върнаха със сведени глави при неукротимата Атина.

Като ги видя, Атина разбра, че добронамерената ѝ намеса се е оказала съвсем безсмислена и че от този миг нататък никой, дори самият бог на всички безсмъртни — Гръмовержецът Зевс — не би могъл да предотврати безумната любов да обладае несравнимата Ирене Бенгочечя.

И от мястото си на златния Олимп Атина въздъхна примирено и докато бавно обхождаше с очи обраслия с дървета квартал Виля дел Парке в единадесет и половина вечерта, умната богиня разбра, че може би е твърде късно да попречи на любовта, от която смъртните оглупяват, да завладее някои от любимците ѝ.

От високия Олимп неукротимата дъщеря на Зевс видя също как сакатият и по неволя издайник Карлос Архентино Мастандрея шепне нежни дързости на ухото на пищната доня Сулема в сепарето на едно кафене на булевард „Сан Мартин“.

Видя също как прекрасната госпожа Джанело и тревожният доскоро господин Фругони се обсипваха взаимно с най-различни ласки и се кълняха във вечна любов, седнали в колата на господин Фругони, която той бе паркирал на една много слабо осветена улица край зида на един манастир.

После видя как хубавата буйна Дора и сръчният Ромилио се канеха да започнат третата си еротична битка в приятно охладената стая номер 22 в хотел „Лилиите“, и ако се съдеше по големия възторг на двамата от тази глупава игра, те имаха намерение да я продължат цяла нощ.

И смръщвайки вежди, Атина трябваше да признае частичната, но неоспорима победа на вечната си съперница, прелъстителката Афродита.

И за да превъзмогне това, Атина реши да вложи цялото си могъщество така, че поне някои от почетените членове на Полимния да извършат тази вечер значителни дела, приятни за божествените ѝ очи.

Затова Атина стори така, че неуморната госпожа Цимерман забрави временно майчинските си и съпругески задължения, същата нощ се заключи в богатата си библиотека, прерови голям брой книги по психология, марксизъм, религиозно право, за сексуалните връзки след петдесетте и по семейна икономика и подготви мъдра стратегия. С нея на другия ден тя щеше да щурмува и сигурно да убеди разгневената госпожа Фругони да възпре грозните си безразсъдни изблици и благоразумно да даде развод на измъчения господин Фругони.

След като извърши това, Атина отправи зоркия си поглед към една самотна стаичка в един пансион в квартал Виля Уркиса, където, придружен от една котка и една китара в калъф, живееше самотният господин Паско. Тя властно нареди незабавно да го обладае неудържима творческа треска.

И обуздан от необуздана творческа треска, незрящият любител на фолклора господин Паско написа върху парче амбалажна хартия, с молив и на един дъх, текста за една хубава фолклорна песен — вдъхновена, естествено, от голото момиче на подиума, хвърлящо бельото си — чието проникновено заглавие беше „Ла Печугона“^[1] и която щеше да издекламира с несъмнен успех на сбирката следващата сряда.

Като свърши и това, неукротимата Атина дълбоко се замисли и умно си каза:

— След като не мога да предотвратя неотразимият Хосе Мария Пуличикио да бъде обичан от моята любимка, девствената Ирене Бенгочечя, и вземайки предвид факта, че девствеността на моята

прекрасна финансова ревизорка не дава сигурни гаранции, ще трябва да възложи на касиера от филиала на Националната банка във Виля Уркиса една дълга, търпелива, интелектуална и много къртовска работа, приятна за божествените ми очи.

И Атина нареди на безукорния Хосе Мария Пуличикио, който в този момент се канеше да си ляга в старата си къща във Виля Девото, да вземе от писалището си една дебела и почти нова счетоводна книга.

След това да започне да записва в нея с дребния си, но красив почерк на бъдещ заместник-началник всички интересни случки, станали в Полимния през тази незабравима вечер на 3 декември 1975 година, както и мъдрите си съждения и впечатления за прекрасните членове на това благопристойно дружество.

И ако Хосе Мария Пуличикио покорно се подчини на нареждането на Атина, може само да се съжالياва, че дългият разказ, писан собственооръчно от него в изискан, макар и малко предвзет стил в продължение на малко повече от четири месеца, по-късно е бил използван без никакви задръжки от някакъв неизвестен второкласен писател с празното намерение да изгради около него една глупава, смешна и малко вероятна история, в която произволно действат богове, свирепи полицаи и прекрасни смъртни, а около тях, както и около всички смъртни, непрестанно витае неизбежната смърт.

[1] Популярна испанска песен; буквално „едрогърдестата“. — Б.пр. ↑

XLIII

5 декември 1975 г.

ОТ Х. Х. (КООРДИНАТОР НА СПЕЦИАЛНИ ГРУПИ)

ДО Х. Х. (ГЛАВНА ФЕДЕРАЛНА ДИРЕКЦИЯ ЗА СИГУРНОСТ)

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО

Дълбоко загрижен за сигурността на отдела, който имам високата чест да ръководя, и за изложения на опасности живот на работещите в него, позволявам си да обърна внимание върху особеното поведение на един от началниците в гореспоменатото ведомство.

Конкретно, на 3 декември т.г. вечерта, в 21:50 часа, изпълнявайки заедно с осем мои подчинени — членове на бойни единици 3 и 4 за Специални поръчения — операцията „Теодоро Вилардебо“, за която сте в течение, бях неприятно изненадан от внезапна контраразповед, предадена ми от офицера от радиослужбата, заместник-инспектора Аристидес Фернандес.

Според горната контраразповед трябваше незабавно да се отмени тази трудно подготвена операция и четирите коли трябваше да се върнат в обичайния сборен пункт.

Макар и твърде недоволен от тази контраразповед, но ръководен от неотменния принцип за дисциплина, аз я изпълних незабавно и наредих на хората си да преустановят всякакви действия.

Трябва да се отбележи, че поради напредналата фаза в изпълнението на операцията не е чудно събралите се в къщата на „Теодоро Вилардебо“ субекти да са ни забелязали. Тоест заради погрешните действия на някой началник може би сме алармирали опасните субекти, след което ще е много по-трудно в бъдеще да проведем предвидената операция.

На следващия ден, т.е. на 4 декември в 11:17 часа, се представих в кабинета на главния инспектор Гилермо Гусо — единственият началник, който, според моите заключения, би могъл да издаде такава съмнителна контрзаповед.

Запитан по въпроса, главният инспектор Гусо отрече (след известни колебания) да е издавал каквато и да е контрзаповед и добави, проявявайки очебийна нервност, че просто е станала някаква грешка.

За да не предизвикам неговите подозрения, аз привидно приех обясненията му и сметнах въпроса за приключен.

След това незабавно отидох при заместник-инспектора Фернандес, който, както вече споменах, осъществяваше радиовръзката по време на гореизложената операция. Изнесените при този разговор факти са причина за настоящето поверително донесение. Запитан за това кой началник му е предал заповедта, че операцията „Теодоро Вилардебо“ се отменя, Фернандес отговори съвсем искрено, че неизвестно защо началникът не се е представил, но че той не се съмнява ни най-малко, че това е бил главният инспектор Гусо, чийто глас много добре познава.

От изложеното дотук става ясно, и се надявам това да се разбере от висшестоящото началство, че поведението на главния инспектор Гусо е съмнително, или най-малкото противоречиво, предвид на което прегледах служебното му досие, а в него е отбелязано, че той няколко пъти е бил на курсове за усъвършенстване в чужбина.

Затова предлагам над споменатия служител да се установи внимателно и много строго наблюдение и да се отбелязват най-старателно всички негови действия.

Смятам за свой дълг да напомня на висшестоящото началство двата неотдавна разкрити случая с подривни елементи, проникнали в нашите славни редици и тежките последици от тази вероломна диверсия. Затова настоявам на случая Гусо да се погледне с необходимата сериозност и да не се пожалят сили, нито средства, за скорошното му изясняване.

Изпреварвайки решението на висшестоящото началство, уведомявам същото, че лично аз съм готов да се заема с този деликатен случай, а за да спечеля време, вече наредих на двама мои

доверени хора да установят наблюдение над главния инспектор Гусо. Ако се сметне за необходимо (и ми бъде наредено) мога да уведомя началството, когато настъпи моментът да се подложи лицето на разпит или на съответното наказание. Вземайки предвид големия риск сред нас да има предател, което излага на опасност живота на всички ни, и по-специално на моите подчинени, смятам, че трябва да се действа експедитивно и без всякакви колебания.

Освен това искам да добавя някои съществени подробности. Натрупаният от нас опит при двата подобни случая показва, че един подривен елемент никога не действа сам и че след разкриването на главната фигура винаги се доказва съществуването на един или повече съучастници. В този конкретен случай прекалено похвалните доклади на Гусо относно старшия офицер Аристидес Фариас и ефрейтор Николемо Рамирес от 45-и участък превръщат *prima facie*^[1] двамата в заподозрени в съучастничество. Поради това предлагам те също да бъдат наблюдавани и щателно да се проверяват съобщенията между тях и главния инспектор Гусо. Проявявайки инициатива можеш да установя съвсем сигурно, че на 1 декември т.г., точно в 10:05 ч., в кабинета на Гусо се е явил ефрейтор Николемо Рамирес без никакъв служебен повод.

Смятам също за извънредно подозрително настоятелното искане на служителя Гусо да „извадя колкото се може по-бързо от обръщение“ лицето К. А. Мастандрея, случаен осведомител на инспектора Бевилакуа. Като предпазна мярка смятам, че трябва дори да се осигури безопасността на споменатия Мастандрея. Очевидно Гусо има причини, все още неизвестни за нас, да го елиминира и твърде вероятно е през следващите дни той да предприеме драстични действия срещу него. Очевидно този тип знае много повече, отколкото казва, и за нас е много важно засега никой да не го закача.

Като се надявам, че предложенията ми ще бъдат надлежно проучени, поздравявам Ви най-учтиво,

Х. Х.

Координатор на Специални групи

[1] На пръв поглед (лат.). — Б.пр. ↑

XLIV

И така този разказ за събитията, незабравими по няколко причини, станали на 3 декември 1975 година вечерта, приближава своя край.

Започнах да го пиша същата вечер, когато се върнах, опиянен от щастие, в старата си къща във Виля Девото, след прекрасната разходка с Ирене по улица „Маркос Састре“. Първоначалната идея се роди — помня добре — от внезапен и необясним вътрешен подтик; може би от желание да запазя и да не оставя да потънат в забрава всички тези прекрасни неща, които ни се случиха на всички по време на незабравимата сбирка в онази сряда.

Поради пълната липса на опит в този род действия, аз наивно вярвах, че за няколко часа или за няколко дни най-много, ще завърша разказа. Истината е, че бавното и понякога мъчително негово написване ми отне малко повече от четири месеца. Четири дълги месеца, през които нощ след нощ си припомнях и грижливо пренасях върху хартията в най-точен хронологически ред всеки един от чудните мигове, съставляващи онази вечер. Това бе продължителна и — повтарям — не лишена от трудности задача, тъй като нито за миг не си позволих да компенсирам с въображението онова, което паметта ми, по някаква причина, не бе могла да съхрани.

Не мога обаче да отрека, че съм доволен от извършената работа. Без да претендирам ни най-малко, че този искрен и скъп на сърцето ми разказ представлява истинско литературно произведение, смятам, че той сам по себе си, както и многото часове, които посветих на написването му, бяха и ще бъдат полезни в не едно отношение. Ще се опитам да се обясня. На първо място, мисля, че това е най-добрият начин да можем да възкресим винаги, когато пожелаем, този низ от незабравими събития (някои от които промениха завинаги хода на живота ни) — да останат старателно отбелязани в старата счетоводна книга под формата на обективен разказ.

На второ място (и се надявам да не бъде сметнат за самонадеян) трябва да призная, че това непретенциозно, обаче сериозно, старателно и отговорно белетристично произведение някой ден ще даде своите плодове. Без, разбира се, да изоставям любимата си форма — сонета — аз бях свързан с него за четири дълги месеца. Изпълнението на тази задача малко по малко ми внуши мисълта, че не е напълно чужда на призванието ми литературната работа в проза. Искам да кажа, че не изключвам възможността в недалечно бъдеще да се замисля сериозно върху написването на разказ, кратка повест или — защо не — роман. Най-малкото се оказа, че притежавам известна способност за описание, която ми бе напълно неизвестна.

Но засега това са само проекти. При започването на тази страница казах, че разказът се приближава към своя край, но тъй като нямам навик да оставям нещата недовършени (в този случай епилога за нашите скъпи членове на Полимния), искам да добавя още няколко реда.

Преди всичко ще направя кратък преглед на сбирката на 10-ти, сряда, тоест следващата след описаната в този разказ. Тя действително бе интересна, и не ми се иска да пропусна някои факти, които донякъде са следствие от предишната сбирка.

Заглавието на поемата на господин Чавес, например, бе съобщено доста протоколно от нашия председател в началото на рецитала и след няколко напрегнати мигове на очакване. Избраното от него заглавие бе „Разпъване заради любовта“ или „Мъченичеството на един влюбен, на чиито пламенни чувства възлюбената му отвърща с невярност“. И името на авторката — Ирене Бенгочечя. Ирене, поруменяла от вълнение, освен поздравленията и благодарността на господин Чавес, подкрепени от бурни ръкопляскания, получи и прекрасния том на Кришнамурти, подарен от госпожица Кищернмахер.

Не ми се иска да пропусна и това, че напълно преобразеният от щастие и оптимизъм господин Фругони пръв излезе на подиума, откъдето с приятен провинциален акцент най-сетне прочете дълго отлаганата си поема „Призракът в талигата“. Това прекрасно произведение бе изписано с туш върху брезентовото покривало на истинска миниатюрна талига, теглена от четири лъскави дървени волове. Или, да пропусна, че стеснителният господин Паско

неочаквано внесе забавна и весела нотка, като се изкачи на подиума с китара в ръка и изпя с акомпанимент и доста приятен глас една весела закачлива чакарера по свой текст, посветена „с най-голяма почит“ на госпожа Цимерман, с което спечели възторжените аплодисменти на слушателите.

Невероятният Мастандрея ни прочете „преждевременно“ — така каза той — прословутите четири сонета, които, отпечатани върху оранжев картон, щял да изпрати на всички членове на Полимния, заедно с „безкористни и най-искрени благопожелания по случай Нова година“.

Ирене и госпожа Джанело, буквално принудени от госпожа Цимерман да дадат достоен отпор на това „несправедливо мъжко превъзходство“, прочетоха кратки, но много хубави свои стихове. А аз — последният рецитатор за вечерта — прочетох от подиума, както се бях задължил пред нашата секретарка по протоколите, триптих сонети, посветени на Ирене, освен любовния „На една дама“, който дотогава не се бях осмелил да прочета пред публика. Очевидно развълнувана, Ирене ми поиска копие — щяла да ги препрочете после сама. А когато си тръгнахме, господин Чавес специално се приближи, за да ми каже, че тези четири сонета са най-доброто, което е излязло изпод перото ми, и са сред най-съвършените произведения четени в клуба на Полимния.

С една дума, макар и без вълшебството и пламенността на предишната сбирка, рециталът на 10-ти бе много приятна и положителна среща с Поезията.

И накрая, преди да поставя последната точка, ще кажа нещо за сегашното положение на нашето Дружество и на някои негови членове, след като почти незабелязано изминаха четири месеца от онази паметна вечер.

Благодарение на активната дейност на господин Ромуалдо Чавес (и скромното ми сътрудничество поради положението, което заемам в банката) най-сетне ни бе отпуснат кредитът, който чакахме от толкова време. Хубавата къща на „Теодоро Вилардебо“ става изцяло собственост на Полимния.

Друго щастливо събитие, което по някакъв начин засяга всички ни, е, че господин Фругони и госпожа Мastroкарбоне, бивша Джанело, благодарение на неоченимата помощ на госпожа Цимерман, завинаги преодоляха предишните си проблеми. За наша всеобща

радост сега те живеят заедно в една очарователна къщичка на улица „Байгория“, през няколко преки от клуба. Често след сбирките Ирене, аз и някои други приятели се отбиваме там на чашка кафе със скъпата двойка.

Ирене и аз ще се сгодим през юли. Вече съобщихме това на приятелите си и е възможно, ако семейството на Ирене няма нищо против, да отпразнуваме официално годежа в любимия ни клуб на „Теодоро Вилардебо“.

От друга страна, знам, че Мастандрея поддържа отлични отношения с доня Сулема, а че Ромилио и Дора, подпомагани от господин Чавес, правят постъпки да наемат един малък апартамент на улица „Куенка“, от което може да се заключи, че всеки момент ще обявят датата на сватбата си.

Накратко, мога да изкажа уверението, че от онази паметна вечер на 3 декември 1975 г. щастието се възцари сред нас и няма причина да ни изостави.

От вестниците и средствата за масова информация узнаваме за насилия и дори за престъпления, извършени, изглежда, от политически подбуди. Очевидно в страната цари безредие и безпокойство. Дори ни бе намекнато, че поради активната културна дейност, която развива, Полимния може да има неприятности с полицията. Най-голяма предвидливост, или боязън в това отношение проявява Мастандрея. Аз, откровено казано, не вярвам на тези неща. Онези почти забравени заплахи по телефона, за които безгрижно ни бе уведомил господин Чавес, никога повече не се повториха. Явно, както трезво предположи тогава госпожица Кищернмахер, става въпрос за зла шега.

Но затова пък съм твърдо уверен, че Дружеството, напълно чуждо на смяната на правителствата, ще продължи да бъде наше тихо убежище и най-безопасен оазис, далече от всякакъв хаос. И че някои съобщения, сигурно преувеличени, за обиски, отвличания, убийства и прочее, не трябва много да ни притесняват. Жертвите, ако наистина е имало такива, сигурно са били активни политически дейци и следователно в тези трудни моменти са били изложени на жестоки и може би несправедливи форми на терор.

Но за щастие всичко това не засяга нашата Полимния. Никой от нас не развива политическа дейност и би било смешно да се мисли, че Ирене или господин Фругони например могат да имат нещо общо с

така наречената подривна дейност. А освен това, всякаква политическа дейност в Дружеството е категорично забранена от нашия устав.

Искам да повторя още веднъж, че нас ни интересува само духовното общуване чрез поезията. Ние искаме единствено да се събираме седмица след седмица в старата къща на улица „Теодоро Вилардебо“. В тази скъпа и уютна къща, в която напоследък проведохме толкова прекрасни сбирки. И в нея развиваме не само нашите влечения, но тя е истинско топло и неприкосновено духовно убежище за нашите скърби и самота. Дано Бог, който вижда всичко от небето, да ни закриля.

XLV

Така завърши неравната битка, която, заради шепа прекрасни смъртни, трима от всемогъщите обитатели на Олимп водиха в съюз срещу мрачния и непобедим Хадес в сенчестия квартал Виля дел Парке, предразполагащ към любов.

Там блестящата Победа, в последните мигове на ожесточената битка, изведнъж размаха сияйните си крила, величествено полетя към една от воюващите страни и облагодетелства щастливите олимпийски богове.

Победен, мрачният Хадес бе принуден да избяга в подземните си селения и да изостави на бойното поле богатата плячка, желана от толкова време.

Така дванадесетте обречени членове на Полимния не бяха пренесени в селенията на Хадес още същата нощ, а за известно време продължиха да се радват на спокойния си живот сред протоколни книги, любовни истории и аплодисменти, на пресилените поеми и цветущи въведения на очарователния господин Чавес.

Но неотменно задължение на почтения поет е да добави, че непростимо лековерно биха постъпили олимпийските богове, ако с химни, пиршества и обилни гуляи бяха отпразнували неотдашната си победа.

Защото, както е известно, неумолимият Хадес не изоставя лесно плячката си нито забравя обидите.

Напротив, злопаметен и мрачен, той веднага замисля кърваво отмъщение винаги, когато, макар и временно, е трябвало да остави желаната плячка в ръцете на омразните си врагове.

И наистина стана така, че още не бе изминало цяло денонощие от позорното му поражение, когато с удвоена злоба ненаситният Хадес започна да обмисля по какъв свиреп начин да унищожи благопристойните членове на Полимния.

Затова, под формата на Неудържимо желание за мъст, Хадес облада душата на кръвожадния Козел и стори така, че той изпита

неудържимо желание да отмъсти на омразния си началник — главния инспектор Гусо от Главната федерална дирекция за сигурност.

Козела вероломно обвини главния инспектор Гусо в предателство по повод загадъчното обаждане по телефона, което така глупаво бе отменило добре подготвената операция „Теодоро Вилардебо“.

И чрез тази хитра маневра мрачният бог отново започна търпеливо да тъче невидимите нишки на отложеното си отмъщение.

Много скоро, по повод едно коварно и умело съчинено поверително донесение, зли агенти започнаха неотлъчно да следят главния инспектор Гусо, старши офицер Аристидес Фернандес и усърдния ефрейтор Никодемо Рамирес.

Същевременно зловещи параполицейски елементи, подчинени на Козела, отново застанаха на пост край къщата на „Теодоро Вилардебо“ 2562. Те зорко дебнеха всеки един от опасните субекти, които неизменно присъстваха на сбирките в сряда.

И тогава стана така, че няколко седмици след установяването на зоркото неотлъчно наблюдение, Сянката, вестител на Смъртта, отново се появи в чистото небе над Виля дел Парке.

И като огромен лешояд тя започна да чертае бавни, широки и безкрайни кръгове над група обречени и нищо неподозиращи смъртни.

Защото всички спретнати членове на Полимния, и всички мирни жители на благоуханния квартал Виля дел Парке, и дори всички многобройни жители на обширната Аржентина, опустошена от насието, бяха твърде подозрителни за военните, управляващи страната, и за мрачните параполицейски групи, които с удоволствие им съдействаха.

И също така, защото съдбата на прекрасните смъртни е да преминават през този чуден живот под непрекъснатата заплаха на смъртта.

А това придава на всяко тяхно действие особена сила и предизвиква у боговете дълбока почит дори към най-дребния и незначителния между хората.

Издание:

Автор: Умберто Костантини

Заглавие: За богове, за хорица и полицаи

Преводач: Емилия Юлзари

Година на превод: 1981

Език, от който е преведено: испански

Издание: първо

Издател: Издателство „Христо Г. Данов“

Град на издателя: Пловдив

Година на издаване: 1981

Тип: роман

Националност: аржентинска

Печатница: Печатница „Дим. Благоев“ — Пловдив

Излязла от печат: 31.VII.1981 г.

Редактор: Екатерина Делева

Художествен редактор: Веселин Христов

Технически редактор: Ирина Йовчева

Художник: Полина Кръстева

Коректор: Трифон Алексиев; Жанета Желязкова

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/14470>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.